

100.yıl
dönümünde

ÇANAKKALE

100th ANNIVERSARY OF GALLIPOLI

YEE

Sayı Issue 1 | Mart-Nisan March-April 2015 | www.yee.org.tr

ANZAKLAR NEDEN GELDİ?
WHY DID THE ANZACS COME?

**DÜNYANIN EN BÜYÜK
MÜZESİ TÜRKİYE**

THE BIGGEST MUSEUM IN THE
WORLD TURKEY

TÜRK EDEBİYATININ YAPI TAŞI

THE MILESTONE OF TURKISH
LITERATURE **HALDUN TANER**

Yunus Emre Enstitüsü

Yunus Emre Enstitüsü

çanakkale'de savaşılan ve ölen
kahraman askerlerin anısına
1915-2015

100 YILLIK BARIŞ

sonsuz bir barışa inanan dünya
çanakkale'de buluşuyor.

[18 Mart 2015]

#100yillikbaris
#100yearsofpeace

www.yee.org.tr
www.canakkale2015.com.tr

10

GÜNDEM AGENDA

- Yaşar Kemal'in Bir Roman Yazarı Olarak Kısa Portresi
A Short Portrait of Yaşar Kemal as a Novelist
- Venedik Bienali 56. Uluslararası Sanat Sergisi
56th International Art Exhibition - La Biennale di Venezia

DOSYA FILE

- Çanakkale Destanı ve İstiklal Marşı
The Epic of Gallipoli and Turkish National Anthem
- Bir Serginin İlginç Hikâyesi
Viyana'da Savaş Resimleri ve Diğerleri
The Interesting Story of an Exhibition - Paintings of War in Vienna and Others
- Gelibolu Denince
When it Comes to Gallipoli

20

48

SANAT ART

- Küçük Prens Fırtınası
The Popularity of the Little Prince
- Dünyanın En Büyük Müzesi
Türkiye
The Biggest Museum in the World: Turkey

80

GEZİ JOURNEY

- Zamanın Durduğu Şehirler:
Semerkand ve Buhara
*Cities Where Time Stops:
Samarkand and Bukhara*

68

EDEBİYAT LITERATURE

- Tiyatro ve Hikâyenin İnsancıl Yüzü
The Humane Faces of Theatre and the Short Story
- Güçlü Bir Yazar, Özel Bir Adam
A Powerful Author, a Special Man
- Türk Edebiyatının Yapı Taşı:
Haldun Taner
The Milestone of Turkish Literature: Haldun Taner

64

- Hattat Hasan Çelebi:
Hüsnühat Sanatının Direği
*Calligraphist Hasan Çelebi:
The Precursor of Calligraphy*

PORTRE PORTRAIT

RÖPORTAJ INTERVIEW

- Ekrem Saltık:
Anzaklar Neden Geldi?
Why did the Anzacs Come?

88

YUNUS EMRE ENSTİTÜSÜ YUNUS EMRE INSTITUTE

- Nakkâşhane İlk Kez
Türkiye'nin Misafiri Oldu
*Nakkâşhane Visits Turkey
for the First Time*
- "Gülzâr-ı Vefâ" Kulakların
Pasını Sildi
*"Gülzâr-ı Vefâ" Enchants
its Audience*

42

Yunus Emre Enstitüsü

İKİ AYLIK KÜLTÜR VE EDEBİYAT DERGİSİ
Bi-monthly Culture and Literature Magazine

Mart-Nisan / March-April 2015 Sayı Issue 1

Yunus Emre Vakfı Adına Sahibi
Publisher on Behalf of the YEI

Yunus Emre Enstitüsü Başkanı
Yunus Emre Institute Chairman
Prof. Dr. Hayati Develi

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Responsible Editor
Dr. Şaban Çobanoğlu

Genel Yayın Yönetmeni
Editor in Chief
Selçuk Karakılıç

Yayın Danışmanı
Counselor of Publication
Dr. Melike Günyüz

Yayın Kurulu
Publication Committee

Prof. Dr. M. Fatih Anđı
Prof. Dr. Turan Karataş
Doç. Dr. Mustafa Balcı
Nazife Şişman
Hüseyin Su

Yönetim Yeri
Management Location

Yunus Emre Enstitüsü
Atatürk Bulvanı No: 11
Ulus, Ankara

İletişim/Contact

E-mail: trdergisi@yee.org.tr
Faks/Fax: +90 312 309 16 15

Yapım
Production
cube
medya

Cube Medya Yayıncılık Tanıtım
Organizasyon Hizmetleri Tic. Ltd. Şti.

Genel Koordinatör
Coordinator
Ömer Anđı

Grup Direktörü
Manager
Mustafa Özkan

Yayınlar Koordinatörü
Publications Coordinator
Melih Uslu

Sanat Yönetmeni
Art Director
Serpil Atmış

İş Geliştirme
Business Development
Sadık Şener

Editörler
Editors

Hanife Çelik (İçerik Yöneticisi/Content Manager)
Zeynep Delav (Kültür-Sanat/Culture&Art)
Merve Ay (Aktüel/Actual)
Onur Aykutlu (Fotoğraf/Photograph)
Hatice Han Er (İngilizce/English)
Fatma Cihan Akkartal (Redaksiyon/Copydesk)

Grafik
Graphic

Merve Aktaş

Yönetim Yeri

Management Location

Dumankaya İkon A2/85
Örnek Mah. Ercüment Batanay Sok.
No: 14 Ataşehir, İstanbul

İletişim/Contact: info@cubeamedya.com
Tel./Phone: +90 216 315 25 00

Baskı, Cilt
Printing

İMAK OFSET

Merkez Mah, Atatürk Cad, Cöl Sok, No: 1 Yenibosna
34192 Bahçelievler, İstanbul. Tel./Phone: +90 212 656 49 97

Yayın Türü

Type of Publication

Global, Süreli/Periodical

.tr dergisinde yayımlanan yazı, fotoğraf ve çizimlerden yayıncının izni alınmadan ve kaynak belirtilmeden tam ya da parça alıntı yapılamaz.

Neither text, photographs nor illustration from .tr magazine may be reproduced either in full or summary without acknowledging the source and without prior permission from the publisher.

ISSN 2149-3170

MERHABA! Greetings!

Prof. Dr. Hayati Develi
Başkan / President

Değerli .tr dergisi okuyucuları,

Yunus Emre Enstitüsü olarak kültür ve edebiyatın harmanlandığı yepyeni bir dergi ile karşınızda bulunuyoruz. .tr dergisi, bütün edebiyat ve kültür dergileri gibi, ülkemizin kültür-edebiyat ortamını sınırsız yazılarla bütün dünya ile paylaşmak için hazırlandı.

Yunus Emre Enstitüsü, çeşitli ülkelerdeki merkezleri vasıtasıyla Türkiye'nin kültürel birikimini bütün dünya ile paylaşıyor. Türkiye, coğrafi ve tarihi konumu dolayısıyla pek çok ülkeyle dostluklar kurarak inşa edilen bu dostluğu devam ettirmeye çalışıyor. Yunus Emre Enstitüsü çalışmalarını sadece merkezleri sayesinde gerçekleştiriyor; aynı zamanda çeşitli yayın organlarıyla Türkiye'nin sesini duyurmaya gayret ediyor.

.tr dergisi, Türkiye'de yaşanan sanat olayları, uluslararası sanat etkinlikleri, sinema, konser, sergi gibi faaliyetlerden haber vermekle birlikte çağdaş Türk edebiyatını ve kültür tarihini de yansıtacaktır. Her sayıda belirgin dosya konusuyla çıkacak olan .tr, sadece bize ait olanı değil; insanlığa ait bütün değerleri yansıtan bir mecra olacaktır.

Türkiye'de yaşanan sanat olayları, aktüel etkinlikler, edebiyatımızın seçkin isimleri ve resimlerini sizlerle buluşturmak, Türkiye'nin kültür ajandasını paylaşmak için çıktığımız bu yol, şimdilik küçük bir adımdır. Bu adımın dünya halklarına Türkiye'nin kültürel ve edebî birikimini taşıyan uzun bir yürüyüş olmasını arzu ediyoruz.

Her sayımız, Türkiye'nin iki aylık kültür-edebiyat takvimini yansıtacağı gibi, özel dosyalarla da kişi, olay ve kurumlara dikkatimizi yoğunlaştıracaktır. Bu sayıda dosya konumuz 100. Yılında Çanakkale Savaşları'dır.

Savaşın üzerinden yüz yıl geçti, Yunus Emre Enstitüsü Başkanı olarak savaşta çarpışan milletlerin yazar, şair, müzisyen ve ressamlarına bir çağrıda bulunmayı tarihi bir görev sayıyorum: Çanakkale Savaşları'nın 100. yılında Türkiye'ye gelip, muharebe alanlarını gezdikten sonra kitap, resim ve müzikal eserler vererek ortak tarihimize katkı sunmanızı bekliyorum. Bu davet, Yunus Emre Enstitüsünün bütün sanatçılara açık bir çağrısıdır; geziden çıkacak eserlerin yayımlanması ve sergilenmesi için Enstitümüz bütün imkânlarını seferber edecektir.

Daha güzel sayılarda buluşmak üzere, muhabbetle...

Dear .tr Readers,

As the Yunus Emre Institute, we have come before you with a brand new magazine blending culture and literature. The .tr magazine, just like all literature and culture magazines, has been prepared with the intention of sharing warmhearted articles of our country's culture and literature with the world.

The Yunus Emre Institute, by means of the centres in various countries, shares the cultural wealth of Turkey with the whole world. Due to its geographical and historical position, Turkey establishes friendships with many countries and intends to ensure the continuance of these relations that have been built. Our Institute not only undertakes its activities through its centres, but also strives to promulgate the voice of Turkey through various media outlets.

Aside from providing information on all art functions, international art activities, cinema, concerts and events such as exhibitions taking place in Turkey, .tr magazine will also reflect modern Turkish literature and the cultural history of Turkey. .tr, which will be published with a distinct theme in each issue, will become a channel reflecting not only what is ours, but also the values of all of humanity.

This path, which we have taken for the purposes of uniting you with the art events taking place in Turkey, current activities, and the prominent names and artwork of our literary world, in other words, sharing the cultural agenda of Turkey with you, is only a small step. We hope that this step will be the first of a long journey that will carry the cultural and literary wealth of Turkey to the nations of the world.

Just as our issues will reflect the two-month calendar of culture-literature programmes of Turkey, it will also concentrate on people, events and institutions. In this first issue, our portfolio has concentrated on the 100th Anniversary of the Gallipoli Wars.

100 years have passed since the Gallipoli Wars; as the President of the Yunus Emre Institute, I consider it a historical responsibility to call upon the authors, poets, musicians and artists of the nations that have fought in this war: Come to Turkey during the 100th Anniversary of the Gallipoli Wars and visit the sites of the battlefields. Let us enrich our shared histories by producing books, art and musical works and together establish a peace-loving world based on culture and art. This invitation is an open call to all artists and the Yunus Emre Institute will use every means possible in order to publish and exhibit all works from this visit. Hoping to meet you again in many more great issues, sincerely...

TIYATRO/THEATER

BEN ORHAN VELİ

"Bir Garip Orhan Veli" adıyla yıllarca Orhan Veli'yi oynayan unutulmaz usta oyuncu Müşfik Kenter'e ithaf edilen; Orhan Veli'nin 100. doğum yılının eşlik ettiği oyun izleyiciyle buluşuyor.

20 ŞUBAT - 31 MART 2015
İSTANBUL, İZMİR, ESKİŞEHİR

I'm Orhan Veli

The play is dedicated to the memorable master actor Müşfik Kenter who has played Orhan Veli for years in "An odd Orhan Veli" meets with audiences on the centennial of Orhan Veli's birthday.

20 FEBRUARY - 31 MARCH 2015
İSTANBUL, İZMİR, ESKİŞEHİR

SERGI/EXHIBITION

RESSAM VE RESİM: MEHMET GÜLERYÜZ RETROSPEKTİFİ

Mehmet Gülerüz'ün kırka yakın desen defteri ve sayısız bağımsız desenin taranmasıyla ortaya çıkan birikimine yer veren sergi, sanatçının 1960'lı yıllardan 2010'lu yıllara uzanan kariyerinin izlerini taşıyor.

9 OCAK - 28 HAZİRAN 2015
İSTANBUL MODERN

The Painter and the Picture: Mehmet Gülerüz Retrospective

"The Painter and the Picture" Exhibition presents an accumulation of art gathered by scanning close to forty sketch books and countless independent sketches by Mehmet Gülerüz which bears traces of the artist's career from the 1960's to the 2010's.

9 JANUARY - 28 JUNE 2015
İSTANBUL MODERN

HAYAT KISA SANAT UZUN: BİZANS'TA ŞİFA SANATI

Adını Hippokrates'in ünlü aforizmasından alan sergi; Bizans'ta şifa sanatı ve pratiğini, Roma döneminden geç Bizans dönemine uzanan bir süreçte incelemeyi amaçlıyor.

11 ŞUBAT - 26 NİSAN 2015 PERA MÜZESİ

Life is Short, Art is Long: Healing Art in Byzantine

The objective of the exhibition named after the well known aphorism of Hippocrates is to study the art and practice of healing from the Roman era to the late Byzantine period.

11 FEBRUARY - 26 APRIL 2015 PERA MUSEUM

56. ULUSLARARASI SANAT SERGİSİ LA BIENNALE DI VENEZIA

Türkiye pavyonundaki Respiro başlıklı yerleştirme, 9 Mayıs-22 Kasım 2015 tarihleri arasında Venedik Bienali'nde izlenebilecek.

9 MAYIS-22 KASIM 2015
SALE D'ARMI / ARSENALE

56th International Art Exhibition la Biennale di Venezia

The installation titled Respiro can be viewed in the Turkish pavilion between 9 May and 22 November 2015 at the Venice Biennial.

9 MAY-22 NOVEMBER 2015 SALE D' ARMI / ARSENALE

ALBERTO GIACOMETTI SERGİSİ PERA MÜZESİ'NDE

1901-1966 yılları arasında yaşamış İsviçreli Ressam ve Heykeltıraş Alberto Giacometti'nin eserleri sanatseverlerle buluşuyor. Sergide, ünlü sanatçının 35'i heykel, 19'u resim toplam 123 yapıtı yer alıyor.

11 ŞUBAT - 26 NİSAN 2015
PERA MÜZESİ

Alberto Giacometti Exhibition at Pera Museum

The works of Swiss sculptor Alberto Giacometti (1901-1966) are presented to art lovers. The exhibition includes a total of 123 works by the famous artist including of 35 statues and 19 paintings.

11 FEBRUARY - 26 APRIL 2015
PERA MUSEUM

HALDUN TANER'E 100. YAŞ SERGİSİ

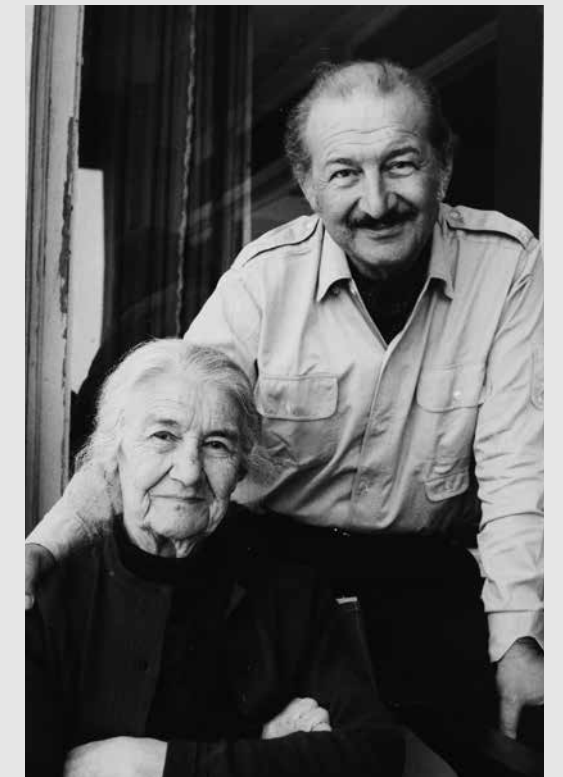
Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık ve Kadıköy Belediyesi Caddebostan Kültür Merkezi Sanat Galerisi (CKM) işbirliğiyle hazırlanan "Bir Güçlü Yazar, Bir Güzel İnsan: Haldun Taner 100 Yaşında" Sergisi, Kadıköy Belediyesi Caddebostan Kültür Merkezi Sanat Galerisi'nde açılıyor. Sergi, 16 Nisan'a kadar görülebilir.

17 MART 16 NİSAN 2015 CKM

Centennial Exhibition for Haldun Taner

The exhibition prepared with the cooperation of Yapı Kredi Culture and Art Publishing and Kadıköy Municipality Caddebostan Cultural Center Art Gallery (CKM) titled "A Strong Writer, A Good Person: Haldun Taner Centennial" is opening at CKM. The exhibition is open until April 16th.

17 MARCH - 16 APRIL 2015 CKM

100. YILINDA ÇANAKKALE SAVAŞLARI ULUSLARARASI KONGRESİ

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi ve Avustralya Monash Üniversitesi işbirliğinde 21-25 Mayıs 2015 tarihleri arasında Çanakkale'de 100. Yılında Çanakkale Savaşları Uluslararası Kongresi gerçekleştirilecek.

21-25 MAYIS 2015

Centennial International Congress of the Dardanelles Wars

The Centennial International Congress of the Dardanelles Wars shall be organized jointly by Atatürk Culture, Language and History Supreme Institute Atatürk Research Center, Çanakkale Onsekiz Mart University and Australian Monash University between 21-25 May 2015 in Çanakkale.

21-25 MAY 2015 ÇANAKKALE

KONSER/CONCERT

GORAN BREGOVIĆ

Balkan müziğinin izlerini taşıyan repertuarıyla Goran Bregović, 7 Mayıs'ta Volkswagen Arena'da müzikseverlerle buluşuyor. Bregović, tiyatro ve sinema eserleri için yaptığı müziklerin yanı sıra, binlerce kişinin izlediği pek çok konsere de imza atmasıyla tanınıyor.

7 MAYIS 2015 21.00
VOLKSWAGEN ARENA, İSTANBUL

Goran Bregović whose repertoire carries overtones of Balkan music will meet with music lovers on the 7th of May at the Volkswagen Arena. In addition to the music made by Bregović for theater plays and the cinema he is known for concerts attended by thousands.

7 MAY 2015 21.00
VOLKSWAGEN ARENA, ISTANBUL

ITZHAK PERLMAN

20. ve 21. yüzyılın en önemli keman virtüdü kabul edilen Itzhak Perlman, 28 Mayıs 2015 tarihinde Zorlu Center Performans Sanatları Merkezi'nde sahne alacak.

28 MAYIS 2015 21.00
ZORLU PERFORMANS SANATLARI
MERKEZİ, İSTANBUL

Itzhak Perlman who is recognized as the most significant violin virtuoso of the 20th and 21st centuries will take the stage on 28 May 2015 at the Zorlu Center for Performing Arts.

28 MAY 2015 21.00
ZORLU CENTER FOR
PERFORMING ARTS, ISTANBUL

RAMİN FARHANGNİYA - ARMEN AHARONIAN

Azeri asıllı İranlı ünlü tenor Ramin Farhangniya ve İğdir asıllı dünyaca ünlü piyanist Armen Aharonian, "Sınır-Sız" şarkılarla 25 Nisan'da Zorlu Center PSM Drama Sahnesi'nde sanatseverlerle buluşuyor.

25 NİSAN 2015 21.00
ZORLU CENTER PSM DRAMA SAHNESİ

Ramin Farhangniya - Armen Aharonian Concert
Famous Iranian tenor of Azerbaijani origin Ramin Farhangniya and İğdir originated world-renowned pianist Armen Aharonian meet with art lovers by their "un-limited" songs in Drama Stage of Zorlu Center For Performing Arts in April 25.

25 APRIL 2015 21.00 ZORLU CENTER PSM DRAMA

OPERA/OPERA

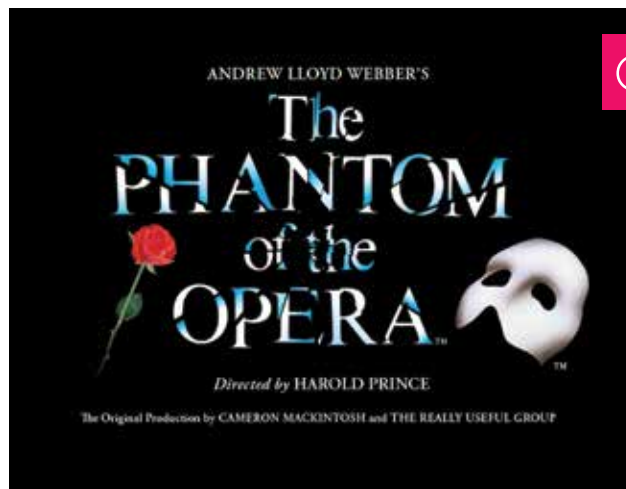
OPERADAKİ HAYALET

25 yılı aşan geçmişiyle Broadway'in en uzun soluklu ve en büyük prodüksiyona sahip müzikali Operadaki Hayalet, Zorlu Center'da sahneleniyor.

7-26 NİSAN 2015 ZORLU CENTER PSM

The Phantom of the Opera
The Phantom of the Opera, the longest running Broadway musical with a history spanning 25 plus years shall be staged at the Zorlu Center.

7-26 APRIL 2015 ZORLU CENTER PSM

FESTIVAL/FESTIVAL

İSTANBUL TANPINAR EDEBİYAT FESTİVALİ

İTEF 2015, İstanbul'da dünya edebiyatını okurlarla buluşturacak. Festivalin teması "Şehir ve Sınırlar" olarak belirlendi.

4-8 Mayıs 2015 tarihleri arasında, etkinliğin takipçileri birbirinden ilginç konuları sevilen yerli ve yabancı yazarla paylaşacaklar.

4-8 MAYIS 2015

Istanbul Tanpınar Literature Festival

Festival followers will share interesting issues with popular local and foreign writers between 4-8 May 2015.

4-8 MAY 2015

43. İSTANBUL MÜZİK FESTİVALİ

43. İstanbul Müzik Festivali, bu yıl "Kültürel Manzaralar" temasıyla 31 Mayıs-29 Haziran 2015 tarihleri arasında gerçekleştirilecek.

31 MAYIS-29 HAZİRAN 2015

43rd Istanbul Music Festival
The theme of the 43rd Istanbul Music Festival is to be held between 31 May-29 June is "Cultural Panoramas".

31 MAY-29 JUNE 2015

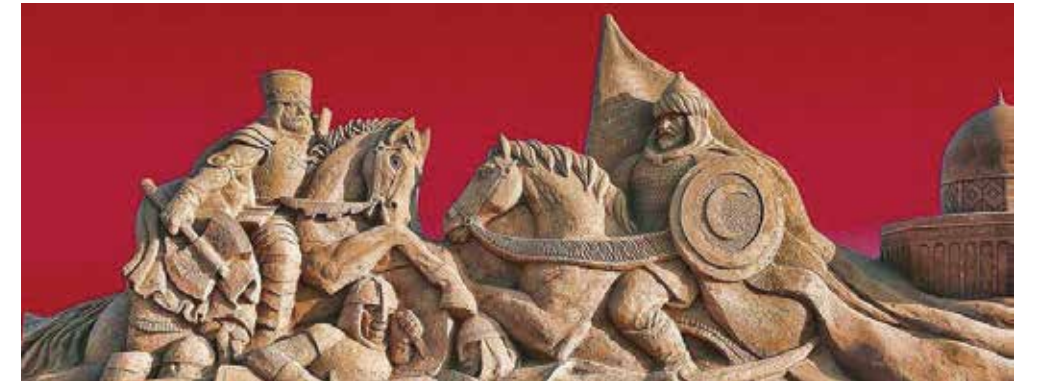
4. ROMA TÜRK FİMLERİ FESTİVALİ

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Roma Büyükelçiliği'nin katkılarıyla düzenlenen, onursal başkanlığını Yönetmen Ferzan Özpetek'in yaptığı 4. Roma Türk Filmleri Festivali, 15-19 Nisan tarihlerinde Roma'nın eski sinema merkezi Barberini'de gerçekleşecek. Açılışı, Çağan Irmak'ın *Unutursam Fıssda* filmiyle yapılacak olan festivalde Mehmet Günsür sunuculuğu üstlenirken, bu seneki "Onur Ödülü" Oyuncu ve Müzisyen Hümeýra'ya verilecek.

15-19 NİSAN 2015 ROMA

4th Rome Turkish Film Festival
Organised with the support of Turkish Culture and Tourism Ministry and the Embassy of Rome, director Ferzan Özpetek makes its honorary president, will be held at Barberini, Rome's old cinema center, between 15 and 19 April. This year's "Honorary Award" will be given to actress and singer Hümeýra.

15-19 APRIL 2015 ROME

8. ULUSLARARASI ANTALYA KUM HEYKEL FESTİVALİ

Dünyanın en ünlü kum heykeltıraşları 8. Uluslararası Antalya Kum Heykel Festivali için bir araya geliyor. İmparatorluklar temalı, devasa kumdan heykeller, Antalya'da meraklılarıyla buluşuyor.

1 MAYIS 2015 SANDLAND LARA, ANTALYA

8th International Antalya Sand Sculpture Festival

The prominent sand sculptors in the world shall get together for the 8th International Antalya Sand Statue Festival. The huge sand statues shall be presented to enthusiasts under the theme of "Empires".

1 MAY 2015 SANDLAND LARA, ANTALYA

34. İSTANBUL FİLM FESTİVALİ

Bu yıl 11'inci kez Akbank sponsorluğunda gerçekleştirilen İstanbul Film Festivali'nin 34'üncüsü yapılıyor. Yapılacak başvurular arasında belirlenecek filmler, "Altın Lale Ulusal Yarışma" ve "Belgeseller" bölümlerinde gösterilmek üzere değerlendirilecek.

4-19 NİSAN 2015

34th Istanbul Film Festival

This year the 34th Istanbul Film Festival shall take place for the 11th time under the sponsorship of Akbank. The films to be viewed and assessed shall be selected from the applications made under the categories of "Altın Lale National Competition" and documentaries.

4-19 APRIL 2015

Yaşar Kemal'in

Bir Roman Yazarı Olarak Kısa Portresi

A Short Portrait of Yaşar Kemal as a Novelist

Yazar / Author: Ayhan Geveri

İLK KİTABI *AĞITLAR* 1943 YILINDA YAYIMLANAN YAZAR, 1946 YILINDA İSTANBUL'A GİTMİŞ VE ORADA EDEBİYAT DÜNYASININ TANINMIŞ İSİMLERİYLE DAHA YAKIN İLİŞKİLER KURMUŞTUR.

THE AUTHOR WHOSE FIRST BOOK '*ELEGIES*' WAS PUBLISHED IN 1943, MOVED TO ISTANBUL IN 1946 AND ESTABLISHED INTIMATE RELATIONS WITH THE MOST FORTHCOMING INDIVIDUALS IN THE LITERARY SCENE.

Osmaniye'ye bağlı Hemite köyünde 1923 yılında doğan Yaşar Kemal'in asıl adı Kemal Sadık Gökçeli'dir. Ailesi Birinci Dünya Savaşı'nda Van Gölü kıyısında bulunan Ernis köyünden Çukurova'ya göç eder. Yaşar Kemal'in eserlerinde de karşımıza çıkan göç teması, yazarın ailesinden ve çevresinden edindiği anlatı mirası örneklerinden biridir. İyi bir ozan ve dengbeçlik geleneği çevresinde yetişen yazar, özellikle romanlarında bu gelenekten yararlanır ve onu edebi üretim performansına ustaca ak-

The real name of Yaşar Kemal, who was born in 1923 in the village of Hemite in Osmaniye, is Kemal Sadık Gökçeli. His family emigrated from the village of Ernis located on the shores of Lake Van to Çukurova during World War I. The immigration theme that we come across in Yaşar Kemal's works is an example of what the author himself inherited from his family and environment. The writer, who grew up in an environment well versed with bards and dengbeç - Kurdish traditional singing - can be observed as he employs from these traditions in his novels and instills them quite masterfully into his literary performance. Yaşar Kemal who at a young age established close relations with the bardmen

BAŞLIKLAR Titles

- Yaşar Kemal'in Kısa Portresi / A Short Portrait of Yaşar Kemal
- Ressam ve Resim / The Painter and the Picture
- 56. Uluslararası Sanat Sergisi / 56. International Art Exhibition
- İstanbul'da Film Zamanı / Time for Cinema in Istanbul

tardığı görülür. Çocuk yaşta Çukurova'daki ozanlarla dostluklar kurup onlarla aşık atışmalarına giren Yaşar Kemal, dinledikleri ve duydukları dışında aynı zamanda iyi bir gözlemcidir. Daha dört-beş yaşlarında babasının elinden kayan bıçakla bir gözünü kaybeden yazar, toplumsal sorunları ve gözlemlerini eserlerinde ustaca aktarmıştır.

“Bizim köyde çocuklar da insandır” sözüyle erken yaşta büyüyen çocukların hikâyelerini anlatıp duran yazar, küçük yaşta babasını kaybeder. Bu bağlamda hikâye ve romanlarında yer alan “erken büyümüş çocuklar”-dan biri olan Yaşar Kemal, çok erken zamanda hayatın yükünü taşımaya başlamıştır. Ortaokulu terk edip traktör sürücülüğünden arzuhalçiliğe kadar birçok işte çalışan yazar, 1940'lardan sonra Türkiye'nin edebiyat ve

► Yaşar Kemal'in usta bir yazar olarak tanınması 1955 yılında *İnce Memed* romanının yayımlanması ile gerçekleşmiştir.

► Yaşar Kemal became known as a prominent writer with the publication of his work 'Memed, My Hawk' in 1955.

of Çukurova and even competed with them, was also a very sharp observer apart from what he heard from his environment. The writer, who lost one of his eyes at the age of five due to an accident when his father dropped a knife, was able to relay all the social problems and his observations ingeniously within his works.

The author, who constantly explores the stories of the children who were forced to mature so quickly with his well-known words of 'the children in our village are also humans', lost his father at a very young age. In this relation, Yaşar Kemal who himself was also 'a child forced to mature way too quickly', had taken the burden of life at such an early stage of his life. The writer who leaves middle school and works in various jobs like truck driving to being a petition-driver, establishes close relations after the 1940s with the prominent names of the literature and art world of Turkey like Pertev Naili Boratav, Abidin Dino, Kemal Tahir and Arif Dino.

sanat dünyasının önemli isimlerinden Pertev Naili Boratav, Abidin Dino, Kemal Tahir ve Arif Dino gibi isimlerle dostluk kurmuştur. İlk kitabı olan *Ağtlar* 1943 yılında yayımlanan yazar; 1946 yılında İstanbul'a gitmiş ve orada edebiyat dünyasının tanınmış isimleriyle daha yakın ilişkiler kurmuştur. Birkaç yıl sonra tekrar Çukurova'ya dönen yazar, genç yaşta komünizm propagandası yapmak iddiasıyla sıkıntılı günler geçirmiş ve bu itham ile Kozan Cezaevinde yatmıştır. Bu olaydan sonra 1951 yılında tekrar İstanbul'a giden Yaşar Kemal, *Cumhuriyet* gazetesinde işe başlar. 1950'li yıllarda ilk öykü kitabı olan *Sarı Sıcak* ile ünlenmeye başlayan yazar aynı zamanda *Cumhuriyet*'teki röportajlarıyla da büyük ses getirmiştir.

Yaşar Kemal'in usta bir yazar olarak tanınması 1955 yılında *İnce Memed* romanının yayımlanması ile gerçekleşmiştir. Fakat bu süreçten sonra ünlendikçe siyasi yazılarından dolayı 1990'ların ortalarına kadar soruşturma ve kovuşturmalara muhatap olur.

Yaşar Kemal, özellikle *İnce Memed* ve *Bir Ada Hikâyesi* serisi gibi romanlarından sonra sadece Türkiye'de ve Türk edebiyatı için değil, evrensel roman yazarları arasında anıldı; eserleri onlarca dile tercüme edildi. Kemal, herkesin Anadolu'nun herhangi bir mekânında gözlemleyebileceği olayları ve insan durumlarını yüksek bir edebî üslupla tasvir ettiğinden evrensel estetik seviyeyi yakalamayı başarmıştır. Çünkü o lokal hikâyelerden evrensel deryaya ulaşan bir nehirdir. Çukurova yazarı olarak bilinen Yaşar Kemal, aslında doğayı ve insanı anlatma üslubuyla çocukluğunun coğrafyasını aşmış, “tekil” hikâyeleri “herkes”leştirmiştir. Bu bağlamda sadece insan hikâyelerini birbirine katıp harmanlamamış, aynı zamanda eserlerinin yapısı ve metinler arasındaki bağlamında binbir düğümlü bir metin dünyası da yaratmıştır.

Anlam dünyamızı zenginleştiren, estetik algımızı binbir çiçekli bahçeye çeviren usta yazar Yaşar Kemal, çocukluk günlerinden kalan ya da ailesinin başından geçen olaylar çerçevesinde hatırında kalan birçok motifi bir romancı dikkatiyle ustaca kullanmıştır. Duyduğu sesleri ve hikâyeleri; dört yaşından beri sadece tek gözüyle gördüğü dağları, denizleri, insanları, kuşları yani bir bütün olarak doğayı, ince sanatkarların işi olan edebiyat ile anlatmış, zindan duvarımızı bunlarla nakşetmiştir. Anlatım tekniği ve kurgudaki başarısı bir yana Türk diline katkısı ve bu dilin kelime ve anlam dünyasını zenginleştirmesi bakımında da her zaman önemli bir yerde duracaktır.

The author whose first book 'Elegies' was published in 1943, moved to Istanbul in 1946 and established intimate relations with the most forthcoming individuals in the literary scene. The writer who returns back to Çukurova a few years later, experiences difficult times with the allegations of propagating for communism at such a young age and as a result, is sentenced to imprisonment at Kozan Prison. Following these events, Yaşar Kemal returns back to Istanbul in 1951 and begins to work for the newspaper Cumhuriyet. The writer, whose fame starts to spread with his first short story collection titled *Yellow Heat* in the 1950s, starts as well to create an impression with his interviews for the paper, *Cumhuriyet*.

Yaşar Kemal attains his fame as a master writer with the publication of his work 'Memed, The Hawk' in 1955. However, the more famous he becomes with his political writings, the more he has to deal with investigations and prosecution until the mid 1990s.

With his series of 'Memed, The Hawk' and 'An Island Story' in particular, Yaşar Kemal was not remembered only in Turkey and for Turkish Literature, but was also forthcoming amongst the universal novelists, as his works were translated into many languages. He was able to attain the universal level of aesthetics even of the smallest incidents taking place in Anatolia which could be observed by all, and illustrate them in the finest literary style. He was a river reaching the universal oceans through those local stories. Yaşar Kemal who is known as the novelist of Çukurova, soared beyond the geographies of his childhood with his narrative style on nature and man, and was able to transform 'individual' stories into 'world' stories. In this sense, he not only intertwined human stories with one another but was also able to create a world of knotted texts with a signature structure and through an intertextual approach.

Yaşar Kemal, the master penman who was able to enrich our world of meaning and transform our aesthetic perceptions into colourful gardens, was able to deftly use motifs from his childhood memories or the family experiences with the rigor of a novelist. He narrated all of the sounds and stories he heard and all the mountains, seas, people, birds he observed with his single eye, in other words, all of nature, with literature and engraved the walls of our prisons with them. Apart from his success in his narrative style and story line, he will always hold a special place with his contributions to its Turkish language and for enriching the vocabulary and its world of meaning.

► Çukurova yazarı olarak bilinen Yaşar Kemal aslında doğayı ve insanı anlatma üslubuyla çocukluğunun coğrafyasını aşmış, “tekil” hikâyeleri “herkes”leştirmiştir.

► Yaşar Kemal, who is known as the novelist of Çukurova, soared beyond the geographies of his childhood with his narrative style of nature and man, and was able to transform 'individual' stories into 'world' stories.

RESSAM VE RESİM

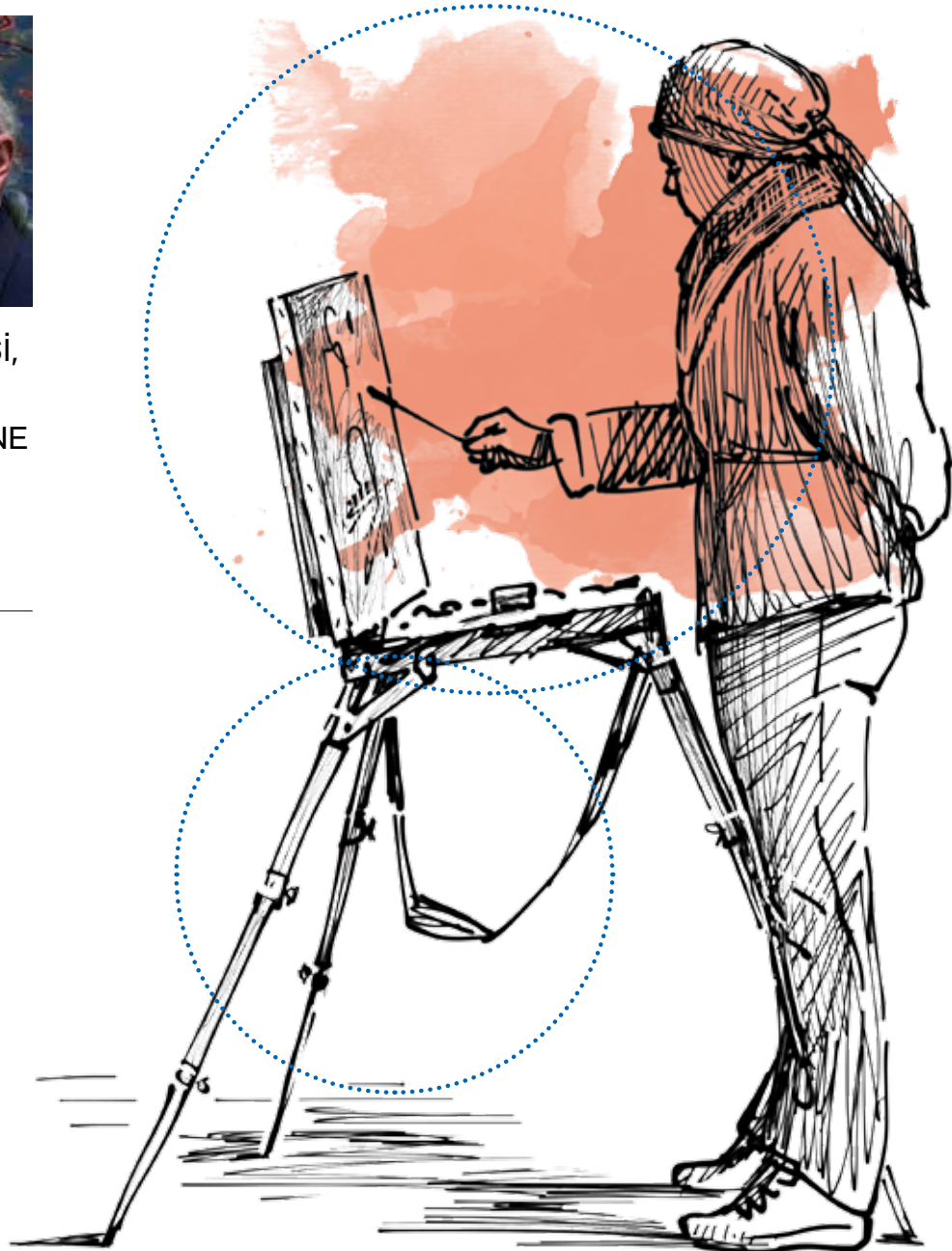
The Painter
and
The Picture

RESSAM VE RESİM SERGİSİ,
MEHMET GÜLERÜZ'ÜN
1960'LI YILLARDAN BUGÜNE
UZANAN SANATININ VE
ÇİZGİSİNİN DÖKÜMÜ
NİTELİĞİNDE.

THE PAINTER AND THE
PICTURE EXHIBITION IS
A SEMPLE OF THE ART
AND STYLE OF MEHMET
GÜLERÜZ SINCE THE
1960S UP UNTIL TODAY.

Yazar / Author: Selim Hüzün

“Picasso'nun dediği gibi “Bir ressam için en önemli şey üslup oluşturmaktır.” Buradan hareketle sanat izleyicisine yol göstererek, üslubu olan sanatçıyı diğerlerinden ayırtmaya teşvik eder.

Plastik Sanatlar Derneği Türkiye şubesinin kurucusu Mehmet Gülerüz, 1938 doğumlu. Bir yandan akademi diğer yandan oyunculuk ve dolu dolu geçen 60 yıllık sanat hayatı, Gülerüz'ün eserlerinde kendini gösteriyor. Eserlerindeki ustalığı, kurgusu, bu kurgunun boyutu ve düzenleri, kendini ve de seyirciyi ne kadar zorladığının en büyük kanıtı.

Hazırlığı iki yıl süren, küratörlüğünü Levent Çalıkoğlu'nun yaptığı Mehmet Gülerüz retrospektifinin 1960'lı yıllardan bugüne uzanan sanat eylemlerinin bir dökümü olarak ortaya koymasından olacak, kapsayıcı bir sergi ismi “Ressam ve Resim” olarak sanatseverlerle buluştu.

1960'lı yıllarda başlayan macera, 1970'lerde, sonra 1980'lerde sadece annesinin desteğini hissederek çok ciddi bir mücadele içinde geçer; ama gayreti hiçbir zaman elden bırakmaz. Onun zamanları, iyi bir resmin asla satışla belirlenmediği zamanlardır.

1970'te devlet bursu ile Paris'e resim ve litografi ihtisası için giden Gülerüz, 1975-1980 yılları arasında İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Resim Bölümünde yaptığı öğretim üyeliğinin ardından 1980-1984 yıllarında New York'ta sanat hayatına devam eder.

Sergide; resimden heykelle, desenden gravüre kadar eserler kronolojik olarak yerleştirilmiş durumda. Böylelikle de Mehmet Gülerüz'ün sanatının adım adım değişen yüzü görülüyor. Gülerüz'ün sanatsal üretimlerinin çeşitliliği, sosyo-kültürel-politik anlatımlarının eserlerine yansıyan ironisi ve ifade dili, 28 Haziran'a kadar İstanbul Modern'de sanatseverleri bekliyor.

Picasso, who said “The most important thing for an artist is to form his own style,” intended to guide the audiences of art and encourage them to distinguish an artist from others by looking for style. Mehmet Gülerüz, the founder of the Turkey Branch of the Association of Plastic Arts, was born in 1938. Gülerüz's 60 years of art life full of academia and acting, surfaces in his works. His expertise in his work, its features and the dimension and order of these features are all evidence of just how it immerses both himself and the audience.

The retrospective of Mehmet Gülerüz's artwork since the 1960s, which has taken two years to prepare and is curated by Levent Çalıkoğlu, is now exhibited for the art-lovers with the encompassing exhibition title of ‘The Painter and The Picture’.

The adventure, which started in the 1960s, experienced a grave struggle with only his mother's support in the 1970s and later in the 1980s. Nevertheless, he did not let go of his efforts. He lived during those times when art was never determined by its sales rates. Gülerüz, who left for Paris for his specialisation in art and lithography, with a state scholarship, worked as a lecturer between 1975-1980 at the Faculty of Arts of Istanbul State Academy for Fine Arts, and continued his carrier in New York between the years of 1980-1984.

All of the works, from paintings to sculptures, designs to engravings, have been set on display in a chronological order at the exhibition. With this, we are able to attain a step by step trail of changes of Mehmet Gülerüz's artwork. The variety in Gülerüz's artistic works, the irony reflected in his socio-cultural and political narratives, are all awaiting the art-lovers until June 28 at Istanbul Modern.

► 1986'ta Kalın adlı sanat dergisine imzasını atmıştır.

1958 yılında İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Resim Bölümüne giren Mehmet Gülerüz, aynı yıllarda oyunculuk kariyerine de başlayarak, 1963'te Asaf Çiğiltepe'nin yönettiği Arena Tiyatrosunda profesyonel oyuncu olarak yer alır.

► He led the way with the art magazine, Kalın, in 1986.

Mehmet Gülerüz, who entered the Faculty of Art of Istanbul State Academy for Fine Arts in 1958, also started his acting career during the same time and took his place as a professional actor in Asaf Çiğiltepe's Arena Theatre in the year 1963.

56. Uluslararası Sanat Sergisi

The 56th International Art Exhibition – La Biennale di Venezia

VENEDİK BİENALİ 56. ULUSLARARASI SANAT SERGİSİ TÜRKİYE PAVYONUNDA,
SARKIS'İN ESERLERİ YER ALACAK.

THE VENICE BIENNALE - 56TH INTERNATIONAL ART EXHIBITION WILL PRESENT WORKS
OF SARKIS AT THE TURKISH PAVILION.

Yazar / Author: Hanife Celik

İlk olarak 1895 yılında yapılan Venedik Bienali, dünyanın önde gelen büyük sanat sergilerinden biridir. 1907 yılından sonra birçok ülke, bienalde kendi ulusal pavyonlarını kurmaya başlamıştır. Türkiye, 2014 yılında İstanbul Kültür Sanat Vakfının (İKSV) girişimi ve 21 destekçinin katkılarıyla Venedik Bienali'nde uzun süreli bir mekâna sahip olmuştur.

Venedik Bienali 56. Uluslararası Sanat Sergisi, bu sene 9 Mayıs-22 Kasım tarihleri arasında gerçekleştirilecek. Türkiye pavyonunda ise Sarkis'in *Respiro* başlıklı yerleşmesi izlenebilecek. İstanbul Kültür Sanat Vakfı koordinasyonu ile gerçekleştirilecek Türkiye pavyonu sergisi, Defne Ayas küratörlüğünde bienalin ana mekânlarından olan Arsenale'deki Sale d'Armi binasında yer alacak.

1938 yılında İstanbul'da doğan Sarkis, İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi'nde (Mi-

The Venice Biennale which took place in 1895 for the first time, is one of the most leading art exhibitions in the world. Many countries initiated the establishment of their own national pavilions after the year 1907. With the efforts of the Istanbul Culture Art Foundation (IKSV) in 2014 and along with the contributions of its 21 supporters, Turkish Pavilion has taken its sustained position at the Venice Biennale.

The 56th International Art Exhibition – Venice Biennale will take place this year between 9 May and 22 November. Sarkis' Respiro will be on display within the Pavilion of Turkey. The Pavilion of Turkey exhibition, which will take place in co-ordination with The Istanbul Culture Art Foundation, will take place at one of the most prominent locations of the Sale d'Armi Building at Arsenale, curated by Defne Ayas.

Sarkis, who was born in Istanbul in 1938, studied at the Istanbul Fine Arts Academy (Mimar Sinan University). Sarkis who has been living in Paris

mar Sinan Üniversitesi) öğrenim gördü. 1964 yılından beri Paris'te yaşayan Sarkis, 1967 Prixde la Peinture a la Biennale de Paris ve 1991 Grand Prix National de Sculpture ödülünü kazandı.

Yarım yüzyılı aşkın süredir devam ettiği sanat hayatında, farklı din, felsefe ve sanat tarihlerini hafıza ve mekânla ilişkilendiren Sarkis, *Respiro* başlıklı projesinde Türkiye pavyonunu bir tiyatro sahnesi gibi düzenleyecek. *Respiro*, İtalyancada nefes anlamına geliyor. Sanatçı tarafından aynalar, vitray panolar ve neon ışıklandırmalardan oluşturulan yerleştirme, Jacopo Baboni-Schilingi'ye ait bir besteyle tamamlanacak.

Venedik Bienali 56. Uluslararası Sanat Sergisi Türkiye Pavyonu Danışma Kurulunda Sanatçı Ali Kazma, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü Öğretim Üyesi ve AICA International Başkan Yardımcısı Doç. Dr. Burcu Pelvanoğlu, Küratör ve Sanat Eleştirmeni Cristiana Perrella ve Küratör Doç. Dr. Lewis Johnson ve Yıldız Teknik Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi Öğretim Üyesi Sanat ve Tasarım Fakültesi Öğretim Üyesi Yard. Doç. Dr. Zerrin İren Boynudelik yer alıyor. Türkiye pavyonundaki sergi, İKSV koordinasyonunda, Fiat'ın sponsorluğunda, T.C. Dış İşleri Bakanlığı ile T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı himayesinde, Mehveş-Dalınç Arıburnu ve SAHA Derneğinin prodüksiyon desteğiyle gerçekleştiriliyor. Venedik Bienali Türkiye pavyonu, İKSV'nin girişimi ve 21 destekçinin katkılarıyla 20 yıllığına kiralanmış sa-bit bir mekânda yer alıyor.

since 1964 has won the 1967 'Prix de la Peinture a la Biennale de Paris' and 1991 Grand Prix National de Sculpture Awards.

Sarkis who has linked different religions, philosophies and art histories with memory and location during his art life of half a century, will arrange the theatre stage of the Pavilion of Turkey for his Project Respiro. The word Respiro in Italian means breath. The set up arranged by the artist in the forms of mirrors, stained-glass panels and neon lighting, will be completed with a composition by Jacopo Baboni-Schilingi.

The Advisory Board for the Pavilion of Turkey, at the 56th Venice Biennale International Art Exhibition, will include artist Ali Kazma, academic member of Mimar Sinan Fine Arts University, Faculty of Art History and AICA International Vice President Associate Professor Burcu Pelvanoğlu, curator and art critic Cristiana Perrella, curator Associate Professor Lewis Johnson and Associate Professor Zerrin İren Boynudelik from Yildiz Technical University Faculty of Art and Design.

The exhibition at the Pavilion of Turkey is taking place under the coordination of İKSV, sponsorship of Fiat, under the aegis of the Ministry of Foreign Affairs and Ministry of Culture and Tourism of the Republic of Turkey, and with the production support of Mehveş-Dalınç Arıburnu and the SAHA Association. The Pavilion of Turkey Venice Biennale takes place with the initiation of İKSV and contributions of its 21 supporters at a permanent location that has been rented for 20 years.

► Sanatçı, 2007'de "Fransa'da Ermenistan Yılı"nda düzenlenen faaliyetler kapsamında Uccello, Grünewald, Munch ve Beuys'la Buluşma adlı çalışması ile Louvre Müzesindeydi.

► The Artist was on exhibition at the Louvre Museum as part of the Year of Armenia, which took place in 2007, with his work Encounters with Uccello, Grünewald, Munch and Beuys.

► Sarkis, 1992'de Fransa Kültür Bakanlığının, heykel dalında verdiği Devlet Büyük Ödülü'nü kazandı.

► Sarkis won the Grand Prix National de Sculpture Award from the Ministry of Culture of France in 1992.

İstanbul'da Film Zamanı

Time for Cinema in Istanbul

Yazar / Author: Zeynep Delav

İSTANBUL FİLM FESTİVALİ'NDE, DÜNYA SİNEMASININ YEPYENİ ÖRNEKLERİNİN OLACAĞI ÖDÜLLÜ FİMLER VAR. FESTİVALDE PRÖMİYERLERİ YAPILAN FİMLER, ÇOK KONUŞULAN BELGESELLER, ÇOCUK FİMLERİ, TÜRK SİNEMASININ EN YENİLERİNDEN VE KLASİKLERİNDEN OLUŞAN ZENGİN BİR SEÇKİ GÖSTERİMDE SIRASINI BEKLİYOR.

THIS YEAR THERE ARE AWARD-WINNING FILMS THAT WILL BECOME THE MOST RECENT SAMPLES OF THE WORLD CINEMA AT THE ISTANBUL FILM FESTIVAL. THE FILMS, WHICH HAVE PREMIERED DURING THE FESTIVAL, ARE NOW WAITING TO BE SCREENED AMONG THEM, TALKED-ABOUT DOCUMENTARIES, CHILDREN'S FILMS, AND AN ABUNDANT AMOUNT OF BOTH OLD AND NEW TURKISH CINEMA CLASSICS.

İstanbul'da her şeyin bir zamanı vardır. Mesela baharın çiçek açma zamanı, begon-yaların, güllerin, lalelerin... Kimisi salkım saçak dökülür kimisi de diri ve sık dallar arasından gösterir yüzünü. Aralarında sözleşmiş gibi öyle güzel, şenlikli oyunlar kurmuşlardır ki şaşır kalırsınız. Açılan çiçeklerin cümbüş-leri gözlerimize bayram ettirir. Lakin 2015 yılı baharının şaşırtıcılığı bununla da bitmez, me-sele gözlere hitap etmekse hele bir de zamanı gelmişse... Şimdi de İstanbul'da film zamanı olduğunun müjdesini verelim.

34. İstanbul Film Festivali'nin programı, İKSV Genel Müdürü Görgün Taner, Akbank Genel Müdürü Hakan Binbaşgil ve İstanbul Film Festivali Direktörü Azize Tan'ın katılımıyla gerçekleşen basın toplantısında açıklandı.

İstanbul Film Festivali'nde, dünya sinemasının yepyeni örneklerinin olacağı ödüllü filmler var. Prömiyerleri yapılan filmler ve çok konuşulan belgeseller, çocuk filmleri, Türk sinemasının en yenilerinden klasiklerine varıncaya kadar zengin bir seçki gösterimde sırasını bekliyor. Yönetmen ve oyuncuların da katılacağı söyleşi ve partiler de iki hafta boyunca festivalde olacak.

Festivalde; Akbank Galaları, Ustalar, Dünya Festivallerinden, Yeni Bir Bakış, NTV Belgesel Kuşağı, Mayınlı Bölge, Antidepresan, Çocuk Mönüsü, Geceyarısı Çılgınlığı gibi klasikleşmiş bölümlerin yanı sıra bu yıla özel bölüm ve gösterimler gerçekleştirilecek.

SİNEMA ONUR ÖDÜLLERİ

İstanbul Film Festivali tarafından her yıl verilen Sinema Onur Ödülleri, bu yıl Yapımcı ve Yönetmen Yılmaz Atadeniz, Müzisyen Cahit Berkay, Oyuncu Nebahat Çehre, Senarist ve Yönetmen Safa Önal ve Oyuncu Süleyman Turan'a verilecek. Ödüller, 3 Nisan'da Lütfi Kırdar Kongre ve Sergi Sarayı'nda gerçekleştirilecek açılış töreninde takdim edilecek.

Bu kadar sinemayı nasıl aklımda tutacağım diyorsanız, sinemaseverlerin iki hafta boyunca yakın takibe alacağı filmlerin bilgileri ve festival çizelgesi etkinliklerin tüm detaylarını içiyor. <http://film.iksv.org>

► İstanbul Kalkınma Ajansının desteğiyle, özellikle bu proje için üretilen ve ülkenin sinema tarihine güncel bir yaklaşımla katkı sağlayan bu kısa filmler, *Ufak Hakikatler* başlığı altında festivalde bir arada gösterilecekler.

► These films, produced with the support of the Istanbul Development Agency which contribute to the country's film history with a contemporary approach, will be screened at the festival under the title of *Little Truths*.

There is a time for everything in Istanbul. For instance, the time for flowers, begonias, roses and tulips to blossom in spring... While some drape downwards, some proudly stand erect amongst its dense branches. You will become astonished at how they almost playfully dance about with each other as if it was planned beforehand. The merriment of the blossomed flowers will create a screen of festivity before our eyes. However, the astonishment of the spring of 2015 shall not end there as such... For instance, if the whole matter is about appealing to our eyes and it is time... Then, let us now announce that it is time for cinema in Istanbul.

The 34th Istanbul Film Festival Programme was announced at a joint press conference by the General Manager of İKSV Görgün Taner, the General Manager of Akbank Hakan Binbaşgil and the Director of Istanbul Film Festival Azize Tan.

There are many award-winning films from the world cinema at the Istanbul Film Festival. The films, which have premiered during the festival, are now waiting to be screened among them talked-about documentaries, children's films, and an abundant amount of both old and new Turkish cinema classics. The commune sessions and parties, in which the directors actors and actresses themselves will attend, will also take place at the festival for two weeks.

Along with Akbank Galas, Masters, From World Festivals, New Visions, NTV Documentary Time, Mined Zone, Antidepressant, Kid's Menu and Midnight Madness, there will also be special parts and screenings at the Festival.

CINEMA HONOURARY AWARDS

The Cinema Honourary Awards, annually bestowed at the Istanbul Film Festival, will be given to producer and director Yılmaz Atadeniz, musician Cahit Berkay, actress Nebahat Çehre, screenwriter and director Safa Önal and actor Süleyman Turan. The awards will be presented at the opening gala on April 3rd, at Lütfi Kırdar Congress and Exhibition Centre.

If you are worried about how to remember all of these events, all of the information and festival timeline for two weeks will be available for the cinema-lovers. <http://film.iksv.org>

100.yıl
dönümünde
ÇANAKKALE

100th Anniversary of Gallipoli

Yazar / Author: Besir Ayyazoğlu

ÇANAKKALE DESTANI VE İSTİKLÂL MARŞI

The Epic of Gallipoli And the
Turkish National Anthem

BAŞLIKLAR Titles

- Çanakkale Destanı ve İstiklâl Marşı / The Epic of Gallipoli and Turkish National Anthem
- Bir Serginin İlginç Hikâyesi / The Interesting Story of an Exhibition
- Gelibolu Denince / When it Comes to Gallipoli
- Anzaklar Neden Geldi? / Why did the Anzacs Come?

"GELDİKLERİ GİBİ GİDERLER!" DİYEN MUSTAFA KEMAL GİBİ MEHMET ÂKİF DE ÜMİDİNİ
ASLA KAYBETMİŞ DEĞİLDİ, FAKAT DERİN BİR TEESÜR İÇİNDEYDİ.

MEHMET AKİF, JUST LIKE MUSTAFA KEMAL WHO HAD SAID "THEY SHALL LEAVE JUST AS
THEY CAME!", HAD NEVER LOST HOPE. HOWEVER, HE WAS IN A STATE OF DEEP SORROW.

İtilaf devletlerinin 1915 yılında bütün güçleriyle Çanakkale'ye yükledikleri sırada şair Mehmet Akif Berlin'deydi.

İngiliz ve Fransızların sömürgelerinden devşirilmiş Müslüman askerlerden esir aldıklarını çeşitli kamplarda toplayan Almanlar, Osmanlı Devleti'nden bu askerlere yanlış cephede savaştıklarını anlatabilecek etkili din adamları istemişlerdi. Farkında olmadan Osmanlı Devleti'ne karşı savaşan bu askerlere telkinde bulunması için Teşkilât-ı Mahsusa tarafından Almanya'ya gönderilen Akif, gelişmeleri oradan yüreği ağzında takip ediyordu. Bu harp gerçekten "çelik zırhlı duvar"la "iman dolu göğüs"ün çarpışmasıydı; fakat Akif bu çarpışmadan zaferle çıkacağımıza bütün kalbiyle inanıyordu. Onun nazarında geleceği karanlık görerek azmi bırakmak alçaklıktı; son nefer düşünceye kadar direnmeliydik, çünkü eğer Çanakkale geçilirse her şey bitecekti. Berlin Hâtraları'nda, "Korkma" diyor-du; ileride yazacağı İstiklâl Marşı'nın da ilk kelimesi olan "korkma", Akif'in sözlüğünde "Sakın endişe etme, asla ümidini kaybetme!" anlamına geliyordu:

➤ Akif'in, Millî Mücadele konusunda asla tereddütlü bir dönemi olmaması, dergisiyle, kalemiyle ve fiili olarak başından itibaren bu mücadelenin içinde yer almıştı.

➤ Akif had never felt any hesitation in relation to the National Struggle and since its beginning had actively kept his position within this struggle with his journal and pen.

When Allied Powers have embarked in Çanakkale with all their might, the poet Mehmet Akif was in Berlin. The Germans had requested that the Ottoman Empire send its influential religious leaders to convince those Muslim soldiers, who had been captured and gathered in their camps from the colonies of England and France and inform them that they were fighting on the wrong side. Akif, who had been sent to Germany by the Special Organisation (Teşkilat-ı Mahsusa) for the purpose of warning these soldiers who were fighting against the Ottoman Empire unknowingly, was following the recent events from there with bated breath. This battle was truly a clash between those 'armored with walls of steel' and those 'guarded by the mighty chest of a believer'. However, Akif had complete faith that we would be victorious at the end of this battle. In his opinion, it was dishonourable to look out at the future in complete darkness and to lose all tenacity; we had to resist until the last fallen soldier because if Gallipoli was crossed, then it would have all come to an end. In his Memoirs of Berlin, he wrote "Fear not!", which would later become the first words of the National Anthem and with these words what he meant was, "Do not lose hope, do not worry!"

Korkma!

Cehennem olsa gelen, göğsümüzde söndürürüz;
Bu yol ki hak yoludur, dönme bilmeyiz, yürürüz;
Düşer mi tek taşı, sandın, harîm-i nâmûsun?
Meğerki harbe giren son nefer şehîd olsun.

Enver Paşa'nın Teşkilât-ı Mahsusa Reisi Eşref Sencer Bey'e gönderdiği telgraftan zafer müjdesini alınca doya doya ağlayan Akif'in göz yaşları, bir süre sonra, Çanakkale'de mucizeler yaratarak şehit düşen binlerce Mehmetçik için kelimelerle ördüğü ihtişamlı türbenin harcına karışmıştır.

Birinci Dünya Savaşı, arkasında büyük acılar ve yıkıntılar bırakarak sona erdi. Osmanlı Devleti, tarihine yaraşan muhteşem bir direniş göstermiş olmasına rağmen yenilmişti. Mukadder akibeti ne muhteşem Çanakkale Zaferi, ne de Teşkilât-ı Mahsusa'nın çabaları önleyebildi. Mondros Mütarekesi imzalandıktan sonra, dün Çanakkale Boğazı'nda çakılıp kalan İtilaf Devletleri donanması hiçbir engelle karşılaşmadan geldi, İstanbul Boğazı'nda demir atıp toplarını Dolmabahçe ve Yıldız Sarayları'na çevirdi. "Geldikleri gibi giderler!" diyen Mustafa Kemal gibi, Akif de ümidini asla kaybetmiş değildi; fakat derin bir teessür içindeydi:

"İnler Safahat'ındaki hüsrana bile sessiz." diyor-du ama, kendini çabuk topladı; Sebilürreşad'ta yayımlanan yazılarından birindeki şu cümle, Anadolu'da, Mustafa Kemal önderliğinde başlayan büyük kıyamın ve daha sonra bu kıyamın felsefesini dile getirecek olan İstiklâl Marşı'nın ruhunu vermektedir: "Türklerin yirmi beş asırdan beri istiklallerini muhafaza etmiş bir millet oldukları târihen müsbet bir hakikattir (...) Tarih de gösteriyor ki Türk istiklâlsiz yaşayamamıştır."

İslâmî bir şairin değil, Türkçü bir yazarın kaleminden çıkmışa benzeyen ve İstiklâl Marşı'nda: Ben ezelden beridir hür yaşadım hür yaşarım

Fear not!

Even if it is hell that approaches, we shall extinguish it on our chests;
This is the path of the All-Truth; we shall not turn back, yet walk ahead:
Did you think that a single stone of the honourable house would collapse?
Before the last waging soldier falls dead.

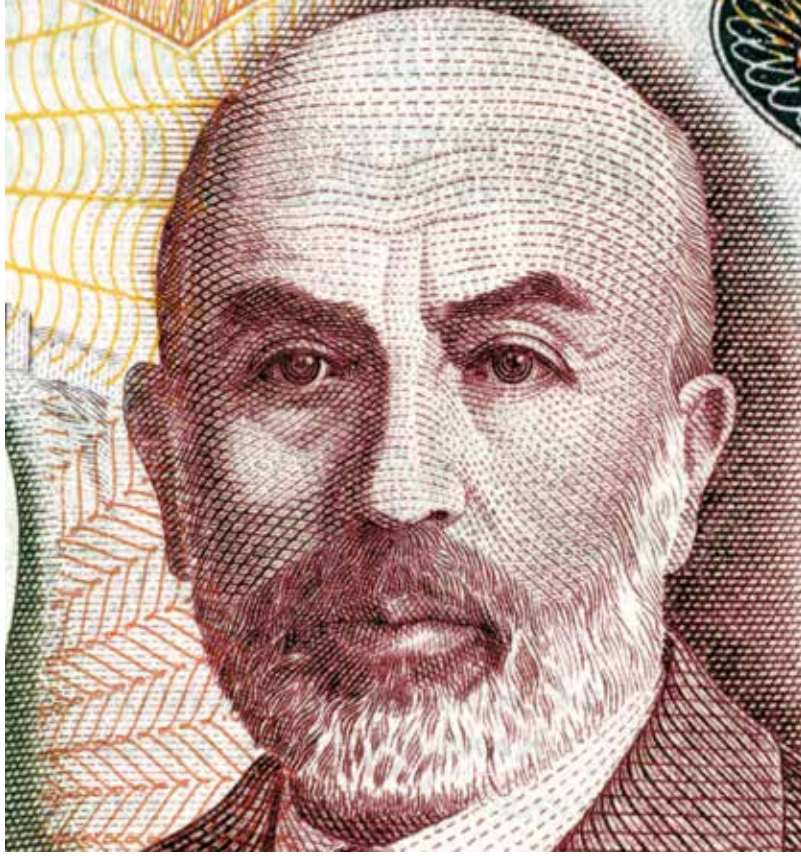
Akif who had received news of the victory from a telegraph sent by Enver Pasha to the President of the Special Organisation Eşref Sencer Bey, cried to his heart's content. These tears of Akif would later welter into the dough of the magnificent mausoleum he builds with his words for those thousands of martyrs who had performed miracles at Gallipoli.

World War I had come to an end, leaving behind great pains and ruins. The Ottoman Empire was defeated despite the fact that it had shown a magnificent resistance fitting of its history. Neither the Gallipoli victory, nor the efforts of the Special Organisation could prevent the predestined aftermath. Following the Armistice of Mudros, the fleets of the Allied Powers, which had been smashed at the Çanakkale strait the day before arrived without any hindrances and set off their cannons, anchoring themselves at the Istanbul Bosphorus, and facing the Dolmabahçe and Yıldız Palaces. Akif too, just like Mustafa Kemal who had said "They shall leave just as they came!", had never lost hope. However, he was in a state of deep sorrow. He was saying:

'Even the frustration in my wailing Safahat is silent.' However, he was able to compose himself swiftly. A sentence in one of his articles, published in Sebilürreşad, ensouls the philosophy of the uprising which had started at that time in Anatolia under the leadership of Mustafa Kemal and which later on would inspire the National Anthem that would follow in the coming years: "It is a historically positive truth that the Turks are a nation who have been able to preserve their independence for twenty five centuries (...) History too has depicted that the Turk has never been able to live without his independence."

➤ Çanakkale'yi anlamadan Millî Mücadele'yi, Akif'in Çanakkale Destanı'nı anlamadan da İstiklâl Marşı'nı anlamak mümkün değildir.

➤ One cannot understand the National Struggle without understanding Gallipoli, and the Turkish National Anthem without understanding the Epic of Gallipoli.

Hangi çılgın bana zincir vuracakmış şaşarım

mısralarında şiire dönüşecek olan bu cümleler, Akif'in duruşunu çok açık bir biçimde gösteriyordu. Milli Mücadele konusunda onun asla tereddütlü bir dönemi olmamış, dergisiyle, kalemıyla ve fiili olarak başından itibaren bu mücadelenin içinde yer almıştı.

Millî Mücadele'yi aslında Çanakkale'de uyanan ruh kazanmıştır; bu ruh benzersiz ifadesini, *Safahat*'in altıncı kitabı olan *Âsım*'da, Köse İmam dilinden Çanakkale'nin anlatıldığı bölümde bulur. *İstiklâl Marşı*, bu bölümün imbikten geçirilmiş hâlidir. Çanakkale'yi anlamadan Millî Mücadele'yi, Akif'in *Çanakkale Destanı*'nı anlamadan da *İstiklâl Marşı*'nı anlamak mümkün değildir. Ne demek istediğim, Erkân-ı Harbiye tarafından 1915 Temmuz'unda Çanakkale Cephesi'ne davet edilen şairlerin yazdıkları şiirlerle 1921 yılında açılan millî marş yarışmasına gönderilen şiirler okunduğu takdirde daha iyi anlaşılacaktır.

1915 yılının Haziran ayında, aralarında Tevfik Fikret'in de bulunduğu 30 kadar şair, yazar, ressam ve bestekâr Karargâh-ı Umumi İstihbârât Şubesi Müdürlüğünden birer davet tezkeresi almış ve bunlardan bir kısmı 1915 Temmuz'unun ortalarında cepheyi gezdikten sonra, gördüklerini kendi sanatlarının diliyle ifade etmişlerdi. Çok sayıda sanatkâr davet edildiği halde, inceleme gezisine katılanlar parmakla sayılacak kadar azdı: Ağaoglu Ah-

I have been free since the beginning and forever shall be so.

What madman shall put me chains! I defy the very idea!

These sentences, which would later become lines of the National Anthem do not seem to belong to an Islamist poet but rather a Turkist writer, clearly depict Akif's stand. Akif had never felt any hesitation in relation to the National Struggle and from the start kept his position actively within this struggle using his journal and pen.

In fact, what had won the National Struggle was the spirit that had kindled in Gallipoli; the unique expression of this spirit is found within 'Asım', the sixth book of 'Safahat', in the part where Gallipoli is explained from the words of Köse Imam. The National Anthem is the stilled state of this explanation. It is impossible to understand the National Struggle without understanding Gallipoli, and impossible to understand the Turkish National Anthem without understanding the Epic of Gallipoli. What I am trying to state can be comprehended much better if the poems, which had been written for the National Anthem Writing Competition in 1921 by those poets who had been invited by the Military to visit the Gallipoli trenches in July 1915, are read.

In June 1915, a group of approximately thirty persons of poets, writers, artists and composers with Tevfik Fikret amongst them, had recieved an invitation from the Intelligence Headquarters, and after some of them had gone on a journey to the battlefield in mid-July 1915, they had all interpreted what they had observed in the language of their own art. Although many artists were invited, those who had taken this journey of observation were only a few: They were Ağaoglu Ahmed, Ali Canip [Yöntem], Hamdullah Suphi [Tanrıöver], Hakkı Süha [Gezgin], Mehmed Emin [Yurdakul], Hıfzı Tevfik [Gönensay], Orhan Seyfi [Orhon], İbrahim Alaeddin [Gövsâ], Enis Behiç [Koryürek], Ahmet Yekta [Madran], Muhiddin, Çallı İbrahim, Nazmi Ziya [Gürân] and Selâhattin.

The poems written by those poets, who spent ten days in the battlefields of Arıburnu and Seddülbahir, witnessing the conditions of the defence by approaching the trenches closest to the frontlines under heavy shelling, were later published in a special series reserved for the Gallipoli wars in both the War Journal and New Journal. These poems are surprisingly dry and one can instantly percieve this lack of excitement within the first lines.

It is difficult to understand the lack of spirit and the insensitivity in the texts of the literature at the time when the nation was faced with struggle of life and death. It is unfortunate to see that the same could also be said about the poems that were sent for the National Anthem Competition. It is a complete shame for our literature to see that amongst the seven hundred and twenty four poems that were sent to be

med, Ali Canip [Yöntem], Hamdullah Suphi [Tanrıöver], Hakkı Süha [Gezgin], Mehmed Emin [Yurdakul], Hıfzı Tevfik [Gönensay], Orhan Seyfi [Orhon], İbrahim Alaeddin [Gövsâ], Enis Behiç [Koryürek], Ahmet Yekta [Madran], Muhiddin, Çallı İbrahim, Nazmi Ziya [Gürân], Selâhattin.

On gün süreyle Arıburnu ve Seddülbahir'de muharebe alanlarını gezen ve ateş altında düşmana en yakın siperlere kadar giderek savunma muharebelerinin hangi şartlar altında yapıldığına şahit olan şairler tarafından yazılan manzumeler, daha sonra *Harp Mecmuası*'nda ve *Yeni Mecmua*'nın Çanakkale muharebelerine ayrılan özel sayısında yayımlanmıştır. Bu şiirler şaşılacak derecede kurudur ve vazife icabı yazdıkları daha ilk mısralarındaki heyecansızlıktan anlaşılacaktır. Bir ölüm kalım savaşı verilirken devrin edebiyatının bu kadar duyarsız kalmasını ve yazılan metinlerin ruhsuzluğunu anlamak zordur. Ne yazık ki aynı şey millî marş yarışmasına gönderilen şiirler için de söylenebilir. Meclise sunulmak üzere 724 şiir arasında seçilen "*İleri, arş ileri, arş ileri/ Geri kalsın vatanın kahpeleri*", "*Türk oğludur bu millet/ Türk'ündür bu memleket*", "*Gözyaşına vedâ et/ Ey güzel Anadolu/ Hakkını korur elbet/ Türk'ün bükülmez kolu*" gibi tekerleme benzeri şiirler, edebiyatımız açısından yüz kızartıcıdır. Bu şiirlerin seviyesine bakılınca, elenen 718 şiirin nasıl bir sefalet arz ettiği rahatlıkla tahmin edilebilir. Devrin tanınmış şairleri yarışmadan haberdar mı olmamışlardır, yoksa bu yarışmaya iltifat mı etmemişlerdir, bilmiyoruz. *İstiklâl Marşı*'nı, hiç şüphesiz, *Hakkın Sesleri*'ne ve *Çanakkale Destanı*'na imza atan Mehmet Akif yazabilirdi. Ankara hükümeti tarafından Dr. Rıza Nur'dan sonra Maarif Vekilliğine getirilen Hamdullah Suphi Bey bunu çok iyi biliyordu. Çanakkale'de muharebe alanlarını gezen edipler arasında o da vardı ve bu geziden sonra yazılan şiirlerin seviyesi hakkında çok açık bir fikre sahipti. Millî Marş'ın Akif tarafından yazılması için ısrar etmesinin sebebi budur. Hiç şüphe yoktur ki imparatorluğun çöküşüne ve 500 küsur yıllık vatan topraklarının bir bir elden çıkışına en içten ağlayan da Akif'ti, Anadolu'da başlayan Millî Mücadele'nin ruhunu en iyi ifade eden de... Hamdullah Suphi gibi Türk Ocaklarının önderliğini yapmış bir Türk milliyetçisinin, Mehmet Akif gibi yakın zamanlara kadar İslâm birliğini savunmuş bir şairden millî marş yazmasını istemesi, kurucu kadronun yüksek kalitesine işaret ettiği gibi nasıl bir Türkiye arzuladığını da gösteren son derece anlamlı bir jestti. Yeni Türkiye hep birlikte inşa edilecekti.

İstiklâl Marşı'nın önemli mesajlarından biri de budur.

presented to the National Assembly, there were tongue twisters such as "Advance, march forward, march forward/ Leave the bastards of the country behind", "This nation is Turkish/ This country belongs to the Turk", "Say farewell to your tears/ Oh beautiful Anatolia/ He shall protect his right/ The firm arm of the Turk". When one considers the level of these poems, it can easily be assumed just how wretched the other seven hundred and eighteen eliminated poems must have been.

We do not know whether the prominent poets of the time were unaware of this competition or whether they simply lacked an interest in it.

The National Anthem, without a doubt, could have only been written by Mehmet Akif, the author of 'The Voice of the Truth' and the Epic of Gallipoli. Hamdullah Suphi Bey, who was appointed by the Government in Ankara to the Ministry of Education after Dr. Rıza Nur, knew this very well; he was also amongst the group of literary men touring the fields of war of Gallipoli and thus, had a deep knowledge in relation to the poems written after this journey. This was the reason why he insisted that the National Anthem be written by Akif. There is absolutely no doubt that it was Akif who sincerely cried for the collapse of the empire and the loss of lands of five hundred years and it was also Akif who was able to express the spirit of the National Struggle that had surged in Anatolia...

The fact that Hamdullah Suphi, a Turkish nationalist who had been the leader of the Turkish Hearths, had asked a poet such as Mehmet Akif, who was an adamant defender of the Islamic Union, to write the National Anthem, depicted the quality of the founding fathers and the kind of Turkey that was desired. The New Turkey would be built altogether.

This is one of the most crucial messages of the Turkish National Anthem.

Bir Serginin İlginç Hikâyesi

The Interesting Story of an Exhibition

Yazar / Author: Selçuk Karakılıç

Viyana'da

Savaş Resimleri ve Diğerleri

Paintings of War in Vienna and Others

CELAL ESAD ARSEVEN'İN GİRİŞİMİYLE KURULAN ŞİŞLİ ATÖLYESİNDE, TÜRKLERİN KÜLTÜR VE SANATTA BAŞARILI OLDUKLARINI GÖSTERMEK MAKSADIYLA ÇALIŞMALAR YAPILMIŞ VE HAZIRLANAN ESERLER VİYANA'DA SERGİLENMİŞTİ.

MANY WORKS OF ART WERE UNDERTAKEN AT THE ŞİŞLİ WORKSHOP, WHICH HAD BEEN ESTABLISHED WITH THE INITIATIVE OF CELAL ESAD ARSEVEN FOR THE PURPOSE OF ILLUSTRATING THE SUCCESS OF THE TURKS IN CULTURE AND ART, AND THESE WORKS WERE EXHIBITED IN VIENNA.

O smanlı İmparatorluğu Harbiye Nezareti Karargâh-ı Umumi İstihbarat Şubesi, 1915 yılı Haziran ayının sonlarına doğru, aşağı yukarı otuz kadar yazar, şair, bestekâr ve ressama birer tezkere göndererek, Çanakkale Boğazı'nda cereyan eden korkunç savaşı, kalem, fırça ve notanın diliyle anlatmalarını istemişti. Harbiye Nezaretinin bu davetini kabul ederek, 11 Temmuz 1915 Pazar günü sol kollarında "çift yeşil defne dalından işaretli haki keten elbiseleriyle" Sirkeci Gari'nda buluşan sanatçılar şu isimlerden oluşuyordu:

Müfit Ratip, Ağaoğlu Ahmet, Ali Canip Yöntem, Enis Behiç Koryürek, Hakkı Süha Gezgin, Hamdullah Suphi Tanrıöver, Hıfzı Tevfik Gönensay, Mehmet Emin Yurdakul, Tanin gazetesi yazarı Muhiddin, Orhan Seyfi Orhon, Ömer Seyfeddin, Celâl Sahir, Yusuf Razi, İbrahim Alâeddin Gövsa, Çallı İbrahim, Nazmi Ziya Güran, Ahmed Yekta Madran.

Ancak Abdülhak Hamid, Sami Paşazade Sezai, Cenap Şahabettin, Süleyman Nazif, Tevfik Fikret, Halit Ziya ve Mehmet Akif gibi kudretli bazı şair ve yazarlar Sirkeci Gari'nda görünmüyordu. Bu durum heyetkileri derin bir hayal kırıklığına uğratmıştı. Ne var ki tren az sonra Çanakkale'ye doğru hareket edecek ve yolculuk başlayacaktır.

EDEBİ HEYET SIRKECI GARI'NDA

11 Temmuz 1915 sabahında Sirkeci Gari'nda başlayan gezi 21 Temmuz 1915 Perşembe akşamına kadar sürmüştü. Şair, yazar, ressam ve bestekârlardan oluşan heyet; Keşan, Bolayır, Gelibolu, Arıburnu eteklerinde savaşın nabzını tutmaya çalışmışlardı. 30 kişiden oluşan edebî heyet, ne yazık ki dikkate değer bir eser verememiştir. Ancak hitabetiyle meşhur Ham-

At the end of June 1915, the Ottoman Empire's Military Intelligence Headquarters had sent an official communication to approximately thirty writers, poets, composers and painters requesting them to illustrate the horrific war taking place at the Çanakkale strait with their pencils, brushes and musical notes. Those artists who accepted this invitation and who turned up at the Sirkeci Station on Sunday July 11, 1915 with 'embroideries of double bay leaves on the left arms of their khaki cotton outfits' were as follows:

Müfit Ratip, Ağaoğlu Ahmet, Ali Canip Yöntem, Enis Behiç Koryürek, Hakkı Süha Gezgin, Hamdullah Suphi Tanrıöver, Hıfzı Tevfik Gönensay, Mehmet Emin Yurdakul, Muhiddin from the Tanin Newspaper, Orhan Seyfi Orhon, Ömer Seyfeddin, Celâl Sahir, Yusuf Razi, İbrahim Alâeddin Gövsa, Çallı İbrahim, Nazmi Ziya Güran and Ahmed Yekta Madran.

However, many powerful poets and writers such as Abdülhak Hamid, Sami Paşazade Sezai, Cenap Şahabettin, Süleyman Nazif, Tevfik Fikret, Halit Ziya and Mehmet Akif could not be seen at the Sirkeci Station: this had caused a deep disappointment within the Council. However, the train would soon set off towards Çanakkale and the journey would begin.

THE LITERARY COMMITTEE AT THE SIRKECI STATION

The journey which began on the morning of July 11, 1915 at the Sirkeci Station, ended on a Thursday night on July 21, 1915 and the committee consisting of poets, writers, painters and composers had tried to make sense of the war on the shores of Keşan, Bolayır, Gallipoli and Arıburnu. Unfortunately, the Council consisting of thirty persons was not able to present a remarkable piece of work. It was only Hamdullah

► Ressamlar, uzun uğraşlardan sonra yaptıkları -özellikle Çanakkale muharebelerini yansıtan tablolarını- 1917 sonlarında "Savaş Resimleri ve Diğerleri" adıyla Galatasaraylılar Yurdu'nda sergilemişlerdir.

► Towards the end of 1917, the artists exhibited their paintings on the Gallipoli Wars -which they had painted after such long endeavours - at the Galatasaray Hall under the title of 'Paintings of War and Others'.

dullah Suphi, gezi dönüşü izlenimlerini önce *İkdam* gazetesinde yazı dizisi olarak yayımlayacak, sonrasında da bu yazıları *Günebakan* ismiyle kitaplaştıracaktı. Hamdullah Suphi, Sirkeci Garı'nda Çanakkale'ye neden hareket ettiklerini şöyle anlatıyor:

“28 Haziran sabahı Sirkeci'den hareket ediyor-duk. Bizden beş-on dakika evvel Hilâl-i Ahmer'e mensup bir takım yola çıktı. Üç büyük sanat olan resim, musiki ve edebiyat dallarından gönderdiği bir sanatkar kafilesiyle Çanakkale'yi müdafaa eden askerlere saygılarını, sevgilerini söyleyecek; Çanakkale sirtlarında kızıl bir şafak gibi parlayan o korkunç, eski Türk kılıcına minnet ve takdisini bildirecekti.”

Diğer Edebî Heyet üyelerine göre, Hamdullah Suphi, izlenimlerini ayrıntılı bir şekilde anlatmaktadır.

Temmuz sıcağında, Bolayır'ı oradan da Rumeli Fatih Süleyman Paşa'yla Namık Kemal'in kabirlerini ziyaret eden heyet, ardından Gelibolu'ya geçerek 5. Ordu Karargâhına varır. Burada Arıburnu ve Seddülbahir savaş meydanını gezen heyet, 13 Temmuz sabahı Gelibolu'ya yönelecektir.

Heyet üyelerinden Ali Canip Yöntem'in anlattıklarına bakılırsa, *“siper hattındaki insanı iki şey pek rahatsız ediyordu: Koku ve sinek!”* Siperden dürbünle baktığını, dışarısının *“öli*

Suphi, known for his talent of elocution, who would later print a series of his observations at the İkdam Newspaper and collect these writings in a book titled 'Günebakan'. Hamdullah Suphi explains the reason why they set off to Çanakkale from the Sirkeci Station as follows:

“On the morning of June 28, we were leaving Sirkeci. Just fifteen minutes before our departure, a team from the Red Crescent had left. The convoy of artists from the fields of art, music and literature was heading out with the intention of expressing their respects and love for the soldiers defending Çanakkale and herald their gratitude and blessing to that grisly and old Turkish sword, shining like a crimson dawn on the hills of Çanakkale.”

According to the other members of the Literary Committee, Hamdullah Suphi explains his observations in great detail. The Committee, visits Bolayır, and then the graves of the conqueror of Rumeli, Süleyman Pasha and Namik Kemal, during the heat of July, then passes through Gallipoli and reaches the 5th Army Quarters. The Committee, which visits the battlefields of Arıburnu and Seddülbahir, would then head towards Gallipoli on the morning of July 13.

According to Ali Canip Yöntem, who was also amongst the group, 'two things were seriously disturbing those at the frontline: The smell and

tarlasına” benzediğini söyleyen Ali Canip şöyle devam ediyor: “Mermiler başucumuzdan 'Cıvıv!' diye geçiyor, biraz sonra tıpkı yıldırım gibi çatlıyordu.”

Savaşın gerçek yüzüyle belki de bu kadar yakınlaşan heyet üyeleri arasında biri vardır ki, Balkan Savaşları'nda cephede bizzat bulunmuş, hatta esir bile düşmüştü. Türk hikâyeciliğinin büyük isimlerinden Ömer Seyfettin, başının ucundan “cıvıv diye geçen mermilere” alışkındı ve çok da önemsemiyordu. Hakkı Süha Gezgin'e göre, yaşadıkları tehlikeli olaylara rağmen Ömer Seyfettin kendilerini eğlendiriyordu:

“Misket dolusu altında at başı giderken, Ömer, bütün kabahati bana yüklüyor, 'Altı kat embesil. İnşallah vurulursun da anan baban, boylu boslu bir şehit görürler!' diye boyuna inkisar ediyor ve hayvanın yelesine var kuvve ile asılıyordu. Üç dakika sonra tekrar emniyet altına girmiştik. Geçirdiğimiz tehlike hakkında istizah edenlere kotlarını açarak 'Nah, işte böyle cancâzım. Koltuklarımın altından on beş bin mermi vızır vızır geçiyordu.' Ve sonra parmağını itham dolu bir tarzda sallayarak beni gösteriyor: 'Kırk güne kadar çıkmazsam, ölümümü bundan biliniz. Ah ne ettim de kendimi sigorta ettirmedim!' diye bağırıyordu.”

1914 KUŞAĞI ARIBURNU VE SEDDÜLBAHİR'DE

Çanakkale'de siperleri 12 gün boyunca gezen Edebî Heyet arasında şair ve yazar bolluğuna rağmen, heyette sadece iki tanınmış ressam yer almıştı ve onlar “1914 Kuşağı”nın iki önemli temsilcisiydi: Nazmi Ziya Güran ve Çallı İbrahim! İki ressam, Çanakkale siperlerinde gördüklerini fırçalarıyla anlatmak için gezi heyetinde bulunuyordu.

İbrahim Çallı ve Nazmi Ziya, 1910 yılında resim öğrenimi için sırasıyla Fransa, Almanya ve İtalya'ya gitmişler, ancak I. Dünya Savaşı'nın çıkması üzerine 1914'te yurda dönmüşlerdi. O tarihten itibaren “Çallı Kuşağı” veya “1914 Kuşağı” olarak anılmaya başlayan ressamlar, 1914'ten sonra “Galatasaray Sergileri” ile meşhur olmuşlardı. “1914 Kuşağı” sanatçılarının kendilerinden önceki nesilden farklılıkları, doğayı hiç değiştirmeden kopya etmek yerine, duygu ve yorumlarını tuvale aktarmalarıydı.

1914 Kuşağı temsilcileri Paris dönüşünde sanat birikimlerini değerlendirebilmek için çeşitli okullarda resim hocalığı da yapmışlardı. Ancak Celal Esat Arseven'in girişimiyle Şişli'de ahşap bir baraka kurulmuş ve Çallı Kuşağı ilk kompozisyon denemelerini burada gerçekleştirmişti.

Edebî Heyet üyeleri arasında yer alan İbrahim Çallı ve Nazmi Ziya, Arıburnu ve Seddülbahir'de savaş meydanlarını gezerek çeşitli izlenimlere edinmişlerdi. Nazmi Ziya, Çanakkale'de gördüklerini dört tablo ile ortaya koyacaktır.

flies!' Ali Canip, who also states that looking from the trenches through binoculars, it all looked like 'a field of corpses' continues by stating, 'The bullets were whizzing pass our heads and exploding like a thunder.'

Amongst the members of the committee, there was also one particular name who had become up-close and personal with the true facet of the battle and who in fact was also captured as a prisoner of war at the battlefield during the Balkan Wars. Ömer Seyfettin, one of the greatest names of Turkish short story, was used to those 'bullets that were whizzing past their heads' and did not care much for it. According to Hakkı Süha Gezgin, despite the dangerous environment, Ömer Seyfettin was actually entertaining them:

'While leading at the front on horseback and under all the bullets fires, Ömer was blaming and cursing me saying, 'You idiot! I hope you get shot so that you're parents see a martyr!', while pulling at the manes of the animals with all his force. Three minutes later we were in safety. For those who were interpellating us in regards to the danger we experienced, he turned around and said, 'So that was it dear. Fifteen thousand bullets were whizzing from under my arms'. Then he accusingly was pointing a finger my way and threatening: 'If I don't make it, he is to blame. Oh why didn't I insure myself!'

THE 1914 GENERATION AT ARIBURNU AND SEDDÜLBAHİR

Although there were many poets and writers within the Literary Committee who had been strolling the Çanakkale trenches for twelve days, there were only two well-known painters and they were 'the crucial representatives of the 1914 Generation': Nazmi Ziya Güran and Çallı İbrahim! These two artists were amongst this group for the purposes of illustrating their observations of the Çanakkale trenches with their paintbrushes.

Both İbrahim Çallı and Nazmi Ziya had gone to France, Germany and Italy in 1910 for their art education, but had to return back in 1914 due to World War I. After 1914, the artists, who were

► Çanakkale'de siperleri 12 gün boyunca gezen Edebî Heyet arasında şair ve yazar bolluğuna rağmen, heyette sadece iki tanınmış ressam yer almıştı.

► Despite the high numbers of poets and writers in the Literary Council, whom visited the trenches in Çanakkale for twelve days, there were only two prominent artists in the Council.

BİR SERGINİN HİKAYESİ

Birinci Dünya Savaşı'nın son senelerine doğru, yani 1917 yılında Başkumandan Vekili ve Harbiye Nazırı Enver Paşa'nın emriyle Şişli'de eski bir konakta "Harbiye Nezareti Atölyesi" kurulmuştu. Türk resim ve sanatının büyük isimlerinden Celal Esad Arseven'in girişimiyle kurulan ve sanat tarihçileri tarafından "Şişli Atölyesi" olarak anılan bu atölyede, "Türklerin kültür ve sanatta başarılı" olduklarını göstermek amacıyla çalışmalar yapacak ve hazırlanan eserler başta Viyana olmak üzere Berlin ve bazı Avrupa şehirlerinde sergilenecekti.

Başkumandan Vekili ve Harbiye Nazırı Enver Paşa, "Şişli Atölyesi"nde "askeri temaların işlendiği resimlerin de yer alması şartıyla" izin verdiği atölyeye dönemin meşhur ressamı katılmışlardı: İbrahim Çallı, Ömer Adil, Ali Cemal Benim, Ali Sami Boyar, Cevat Bey, Feyhaman Duran, Hikmet Onat, Hüseyin Avni, İsmail Hakkı Bey, Mehmet Ali Laga, Mahmut Bey, Namık İsmail, Mehmet Ruhi Bey, Mehmet Sami Yetik, Şevki Dağ, Diyarbakırlı Tahsin.

referred to as the 'Çallı Generation' or 'The 1914 Generation', became famous with their 'Galatasaray Exhibitions'. The difference between the '1914 Generation' and those before them was that they merged their emotions and interpretations into the paintings instead of copying nature as it was.

Upon the return of the 1914 Generation from Paris, both had taught as art teachers in various schools for the purposes of putting their knowledge of art into good use. However, with the initiative of Celal Esad Arseven, a wooden shed had been set up in Şişli and the Çallı Generation have realized their initial compositions there.

İbrahim Çallı and Nazmi Ziya, who were both amongst the Literary Committee, attained various impressions by seeing the battlefields of Arıburnu and Seddülbahir. Nazmi Ziya would then go on to illustrate what he observed in four separate paintings.

THE STORY OF AN EXHIBITION

Towards the end of World War I, in other words,

Savaş ortamını daha iyi hissedebilmeleri için cephelelere gönderilen ressamlardan Ali Cemal, Balkan Savaşı'nın dramatik yönünü yansıtmış, Sami Yetik ve diğerleri de gerçekçi bir yaklaşımla savaş ve asker temalarına eğilmişlerdi. Şişli Atölyesinde (Harbiye Nezareti Atölyesi), model olarak asker, at, top arabası ve silah gönderilmekle birlikte Almanya'dan resim malzemeleri de ısmarlanmış, yapılacak eserler için resamlara her türlü imkân sağlanmıştı.

Ressamlar, uzun uğraşlardan sonra yaptıkları -özellikle Çanakkale Muharebeleri'ni yansıtan tablolarını- 1917 sonlarında "Savaş Resimleri ve Diğerleri" adıyla Galatasaraylılar Yurdunda sergilemişlerdir.

Şişli Atölyesinde yapılan 143 tablo, küratör Celal Esad Arseven ve yardımcısı Namık İsmail tarafından Viyana'ya götürülmüştü. Viyana'da büyük bir ilgi gören ve hem Avrupa hem de Osmanlı basınında dikkate değer yazılarla övülen bu serginin ikinci ayağı Berlin'di. Ancak savaşın olumsuz bir şekilde seyir değiştirmesiyle Berlin'deki sergi iptal edilecekti.

Şişli Atölyesinde yapıp Viyana'da sergilenen "Topçu Bataryası", "Yaralı Asker", "Siperde Gece Baskını", "Siperde Sabah", "Çadırın Önünde" ve "Subay" resimlerinin diğerlerinden önemi vardı:

Çanakkale siperlerinde gezen ve edebî heyet arasında bulunan Çallı İbrahim, Şişli Atölyesinde kısa zamanda bu resimleri yapmış ve Viyana'da sergilenmişti. Oysa arkadaşı Nazmi Ziya, Çanakkale siperlerinde gezmiş olmasına rağmen bilinmeyen bir sebeple Şişli Atölyesine katılmadığı gibi resim de vermeyecekti.

in 1917, upon the order of the Deputy of the Commander-in-Chief and War Minister, Enver Pasha, 'The Ministry of War Workshop' was established in an old estate in Şişli. Many works of art were undertaken at The Şişli Workshop, which had been established with the initiative of Celal Esad Arseven for the purpose of illustrating the success of the Turks in culture and art, and these works were to be exhibited in Vienna, Berlin and some European cities.

Those who were affiliated with the Şişli Workshop, which has been established with the permission of the Deputy Commander-in-Chief and Minister of War Enver Pasha with 'the condition of also including paintings with military themes', included: İbrahim Çallı, Ömer Adil, Ali Cemal Ben'im, Ali Sami Boyar, Cevat Bey, Feyhaman Duran, Hikmet Onat, Hüseyin Avni, İsmail Hakkı Bey, Mehmet Ali Laga, Mahmut Bey, Namık İsmail, Mehmet Ruhi Bey, Mehmet Sami Yetik, Şevki Dağ and Tahsin of Diyarbakır.

Ali Cemal, who had also been amongst those sent to the battlefield for the purpose of getting a feel of the war zone, had reflected the dramatic aspects of the Balkan War while Sami Yetik and the others had swayed towards more realistic themes of war and soldiers. Models of soldiers, horses, gun carriages and artillery were sent to the Şişli Workshop (Ministry of War Workshop), while there were orders submitted for art supplies from Germany, ensuring that all opportunities were made available for the artists.

The artists having spent a great deal of effort on their paintings reflecting the Çanakkale War, had their works of art exhibited at the end of 1917 at the Galatasaray Hall under the title of "Paintings of War and Others".

143 paintings, which were painted at the Şişli Workshop, were taken to Vienna by the curator Celal Esad Arseven and his assistant Namık İsmail. This exhibition which drew much attention and was praised in both the European and Ottoman media, were then taken to Berlin. However, due to the unexpected turn of events of the war, the exhibition in Berlin was to be cancelled.

'The Cannon Battery', 'Wounded Soldier', 'The Night Raid at the Trenches', 'Morning at the Trenches', 'Before the Tent' and 'The Military Officer' paintings, which had been undertaken at the Şişli Workshop and exhibited in Vienna, had a special importance compared with the others:

Çallı İbrahim, who travelled the trenches of Çanakkale and was amongst the members of the committee, had painted these drawings in such a short period of time at the Şişli Workshop and had them exhibited in Vienna. Whereas his friend Nazmi Ziya, who had also visited the trenches of Çanakkale, did not join the Şişli Workshop and would not submit a painting for unknown reasons.

GELİBOLU DENİNCE

When it comes to Gallipoli

Yazar / Author: İbrahim Kiras

BATILILARIN "PAX OTTOMANA" DEDİKLERİ 500 YILLIK "OSMANLI BARIŞI"NA ZEMİN OLACAK RUMELİ TOPRAĞININ GİRİŞ KAPISI GELİYOR AKLIMA, GELİBOLU DENİNCE.

WHAT COMES TO MY MIND IS THE ENTRANCE OF THE LAND OF RUMELIA THAT WOULD BE THE FOUNDATION OF THE 500-YEAR-OLD "OTTOMAN PEACE", WHICH THE WESTERNERS CALL "PAX OTTOMANA".

Gelibolu Gelibolu denince herkes gibi benim de aklıma ilk olarak tam yüz yıl önce bir mahşer provasına şahit olan topraklar geliyor tabii. Sonra da o topraklardaki isimsiz şehitliklerde yatan iki büyük dedem.

Bunlardan sonra ise Batıların "Pax Ottomana" dedikleri 500 yıllık "Osmanlı Barışı"na zemin olacak Rumeli toprağının giriş kapısı geliyor aklıma, Gelibolu denince... Bir asır önce neredeyse bütün bir neslin gençlerinin dövüştüğü ve şehit olduğu toprakları ondan beş asır önce nasıl yurt edinmiş olduğumuzu bilmek de önemli görünüyor bana.

Gelibolu Yarımadası, Asya ve Avrupa kıtalarını ikiye ayıran iki boğazımızdan birinin Avrupa tarafında yer alıyor. Anadolu'dan Gelibolu'ya doğal yollardan ulaşmak zor; çünkü arada koskoca bir boğaz ve onun sert akıntılı suları var. Ama Gelibolu'ya ulaştıktan sonra bütün bir Trakya topraklarına yayılmanın önünde fazlaca bir "doğal" engel kalmıyor. Hemen hemen Balkan Dağları'na kadar coğrafya alabildiğine düzlük... Istranca Dağları'nın Karadeniz'in paralelinde sahil kesimini dikine kestiği yerlere kadar. O da Anadolu'nun dağlık bölgeleriyle kıyaslanırsa bir şey değil.

Bu jeomorfolojik detayları şunun için zikrediyorum: Bugünkü Türkiye Trakya'sının sınırları -az çok doğal sınırlar olduğu için- Osmanlı'nın Rumeli fütuhatının ilk evresinin de sınırlarını oluşturuyor. Ama çok kısa süren bir evre bu.

Rumeli fütuhatı Gelibolu'nun fethiyle başlıyor. Çünkü dediğim gibi, Çanakkale Boğazı

Just like everyone else, what comes to my mind when it comes to Gallipoli are the lands which had become witness to a rehearsal of armageddon one hundred years ago. And then, both of my grandfathers who are buried in the nameless martyr's cemetery of those lands.

Then what comes to my mind is the entrance of the land of Rumelia that would be the foundation of the 500-year-old "Ottoman Peace", which the Westerners call "Pax Ottomana"... I believe it is crucial to comprehend just how those lands, in which a whole generation's youth had fought and became martyrs a century ago, were actually made into a fatherland in five centuries ago.

The Gallipoli Peninsula is located on the European side of two of our straits that divide the continents of Asia and Europe from each other. It is difficult to travel to Gallipoli from Anatolia through natural ways; because there is a gigantic strait and the fiercely galling waters. However, once you reach Gallipoli, there isn't much of a "natural" hindrance for you to travel through to the lands of the Thrace. There is a completely flat geography almost until the Balkan Mountains... Right up until where the Istranca Mountains escarp the shores that fall parallel to the Black Sea. However, it still cannot be compared to the mountainous areas of Anatolia.

The reason why I am writing about these geomorphological details is of this: The borders of the Thrace of Turkey today - because they are more or less natural borders - also constitute the borders of the initial stages of the Rumelian conquests of the Ottomans. Although it is an era which was quite short.

The Rumelian conquests begin with the conquest of Gallipoli. As I said earlier, as soon as you pass the

► Karesi Beyliği bütün devlet teşkilatı ve ordusuyla beraber Osmanlı Beyliği'ne katıldıktan sonra Evrenos Gazi, Hacı İlbeyi, Ece Bey gibi Karesi'nin "savaş beyleri" de Osmanlı hizmetine girdiler.

► After the Karesi Seigniorship joined the Ottoman Seigniorship with all its state organisation and army, the "war beys" of Karesi like Evrenos Gazi, Hacı İlbeyi, Ece Bey also took service under the Ottomans.

► İkinci Dünya Savaşı sırasında Londra'da askeri uçuş eğitimi alan Türk subayları arasında Enver Paşa'nın oğlunun da yer aldığını öğrenen Başbakan Churchill, Ali Enver Bey'e "Senin baban benim siyasi kariyerimi 20 yıl geciktirdi." demiştir.

► Prime Minister Churchill, who had learned that the son of Enver Pasha was also amongst the Turkish commissioned officers who were undertaking their military flight training in London during World War II, had said to Ali Enver Bey, "Your father delayed my political career for 20 years."

zı'nı geçip Gelibolu Yarımadası'na ulaştıktan sonra yolunuz açık. Coğrafi veya topografik anlamda açık olduğu kadar 14. yüzyılın şartları itibarıyla siyasi-askeri bakımdan da açık yollar. Hem "Doğu Roma İmparatorluğu" gibi şatafatlı bir ismi olan devletin iç çekişmeleri ve ekonomik darboğaza düşmüş olması yüzünden kendi topraklarını korumaktan aciz olması hem de Bizans tebaası nüfusun artık ne can güvenliğini ne de refahını sağlayamaz hale gelen eski düzenden yaka silkmekte oluşu yüzünden...

Öyle ki Rumeli'de birbiri ardınca fethedilen kasaba ve şehirlerin bir kısmı hiç savaşmadan Osmanlı yönetimine geçmişti. Silahlı çatışma sonucunda askeri başarıyla fethedilen yerler diğerlerinin yanında daha az sayıdadır.

Hatta bazı Osmanlı şehirlerinde izleri bugüne kadar devam eden bir gelenek var: Kılıçla fethedilen şehirlerdeki camilerde cuma hutbeleri elde kılıçla okunurdu. Bugün de hâlâ bazı eski Osmanlı şehirlerindeki camilerde imamlar, cuma hutbesini okumak için ellerinde kılıçla minbere çıkıyorlar. Bu geleneği devam ettiren az sayıdaki camilerden biri Edincik'te, diğeri Gelibolu'da bulunuyor. Sadece ikisini zikrettim. Çünkü bu iki tarihî beldenin ortak bir özellikleri daha var: Orhan Gazi'nin büyük oğlu Şehzade Süleyman, babasının emriyle Gelibolu'nun fethine yönelik hazırlıkları Edincik'te başlatıyor. Hat-

Çanakkale Strait and reach the Gallipoli Peninsula, your path is clear. As much as being clear in the geographical and topographical sense, it also is in the political-military sense within the conditions of the 14th century. Perhaps also because of the fact that the state, despite having a grandiose name such as the "East Roman Empire", was suffering due to its civil strifes and economic bottleneck, it wasn't able to protect its own land as well as the fact that it was still trying to rid itself of the old order, which had failed to provide security and prosperity to the Byzantine population...

In fact, some of the conquered towns and cities in Rumelia had actually come under the ruling of the Ottomans without fighting. Those cities, which had been conquered with a military success following armed fighting, are in fact much less in numbers compared to the others.

In fact, there is a tradition within those Ottoman cities that have survived up until today, within those cities that were conquered by the sword, the Friday congregation prayers used to be conducted with a sword in one hand. One can still come across some religious leaders giving sermons with a sword in one hand in the old Ottoman towns. Two of the very few mosques that continue to implement this tradition are located in Edincik and Gallipoli. I only mention these two because both of these two historical towns also have something else in common; Prince Suleyman, the oldest son of Orhan Gazi, initiates the preparations to conquer Gallipoli on the order of his

ta bugün Edincik'teki çarşı meydanında bulunan koca bir çınar ağacı, halk tarafından Süleyman Paşa'nın atını bağladığı ağaç diye biliniyor. Bir inanışa göre ise Şehzade'nin atını bağlamak için çaktığı kazık köklenip ağaç olmuştur.

Edincik ilk önce Anadolu Selçukluları tarafından fethedilmiş, bilahare Haçlı Seferleri sonrasında birkaç defa el değiştirmiş, son olarak ise Karesi Beyliği'den Osmanlılara geçmişti. Stratejik konumu yanı sıra Karesi tersanesine de ev sahipliği yaptığı için Rumeli fethinin hazırlıklarının burada yapılmış olması mantıklı.

Babası Orhan Bey tarafından Karesi mülkünün başına getirilen Süleyman Paşa, kendilerine bağlı irili ufaklı gazi gruplarının başında olan savaş beyleri ile Osmanlı hizmetine girdikten sonra da sık sık Rumeli topraklarına geçerek, daha önce Karesi Beyliği adına yaptıkları işi yapmaya devam ettiler. Bu "iş" Bizans payitahtındaki iktidar mücadelesi kapsamında dost ve müttefik güçlere yardımcı olmaktı.

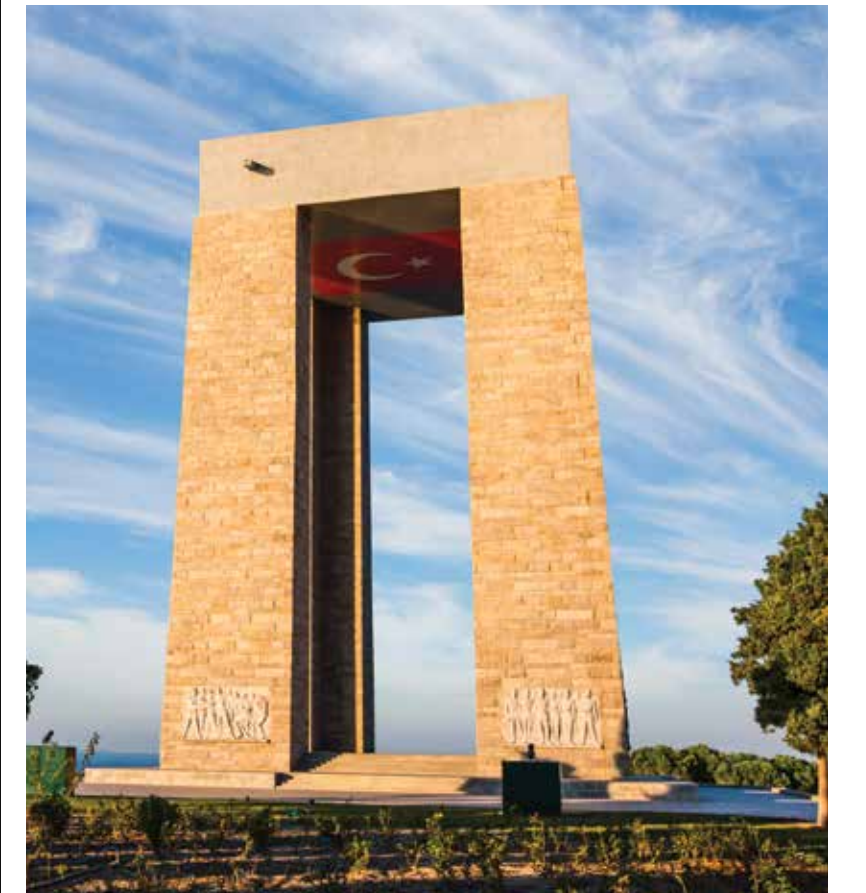
14. yüzyılın büyük bölümünde önce Aydınoğulları, sonra Karesi ve Osmanlı Beylikleri İstanbul'daki taht kavgasına Kantakuzenos ailesinin müttefiki sıfatıyla müdahil durumdaydılar. Bunun için -yine Kantakuzenosların çağrısı ve yardımıyla- zaman zaman Rumeli topraklarına asker çıkarıyor, sık sık

father, from the town of Edincik. In fact, a very old plane tree located in the arena of Edincik today, is known amongst the public to be the exact tree where Suleyman Pasha had tied his horse. While there is another belief that the stake the Prince had nailed to secure his horse had taken root and a tree sprung thereof.

Edincik was first conquered by the Anatolian Seljuks and had passed into other hands a few times following the Crusades and finally, had passed onto the Ottomans from the Karesi Seigniory. As well as having a strategic position, it is logical for the Rumelia conquest preparations to have been undertaken here as it was the home to the Karesi shipyard.

Suleyman Pasha, who had been appointed by his father Orhan Bey as the ruler of the Karesi premises, had continued to pass onto the Rumelian lands with the war beys leading the veteran groups of various sizes, who were now committed to him and continued to undertake the work they were doing on behalf of the Karesi Seigniory. This "work" was to be of assistance to the friends and allies within the scope of the power struggle for the capital Byzantine.

Throughout a great part of the 14th century, the Aydınoğulları, then the Karesi and later the Ottoman Seigniory had all become involved in the struggle for power in Istanbul with alliance to the Kantakuzenos family. Once again, with the request for assistance and aid of the Kantakuzenos family, they would send their soldiers to the Rumelian lands from time

imparatorluk ordusuyla savaşıyorlardı. Bu gidip gelmeler bir süre sonra öyle bir hale geldi ki Çanakkale Boğazı'nın Avrupa yakasındaki Cinbi Hisarı'nda daimi asker bulundurulmaya başlandı. Bizanslılar işkilenip Osmanlılara geçici olarak tahsis edilmiş bulunan kaleyi boşaltmaları için defalarca çağrıda bulundular. Türk tarafı bu çağrılara kulak asmadı. İşte bu sırada Gelibolu civarında büyük bir deprem oldu; birçok yerde kale duvarları yıkıldı. Süleyman Paşa, bunun üzerine karşı kıyıya geçip Gelibolu'yu aldı. Başta İnalcık olmak üzere modern tarihçilerin araştırmaları Gelibolu'nun fethini böyle açıklıyor.

Dolayısıyla Aşıkpaşazâde ve Oruç Bey tarihlerinde geçen "bir gece avladıkları öküzün derisinden sal yapıp karşı kıyıya çıkan 40 yiğit" rivayetini destansı veya edebî bir anlatım olarak kabul etmek gerekiyor.

Destan demişken, altı yüz yıl birden atlayıp gelelim dünyada eşi olmayan "şu Boğaz Harbi"ne... Hikâye Sarıkamış Harekâtı ile başlıyor. Bugün haklı olarak sonucu itibarıyla hezimet yönüyle hatırladığımız bu askerî seferin aslında son derece başarıyla planlandığı, ilk aşamalarda planların düzgün uygulandığı ve Rus ordusunun imha edilerek Kafkasya'nın kontrol altına alınmasının an meselesi haline geldiği bir gerçek. Sarıkamış Harekâtı'nın Rusları çok ciddi endişeye sevk ettiği sıralarda Moskova Hükümeti, müttefiki İngilizlerden Osmanlı ordusunu Kafkas Cephesi'nden uzak tutmak için batı bölgelerinde "bir askerî gösteri" yapılmasını istemişti. Başlangıçta bu isteğe olumlu cevap vermeyen Londra, Sarıkamış Harekâtı'nın başarısızlıkla sonuçlanıp; Rusların artık rahatladığı bir dönemde "müttefik Rus ordusunun Kafkas Cephesi'nde rahatlatılması" amacını ileri sürerek Çanakkale saldırısını başlattı. Belki de Çanakkale'ye yönelik askerî seferin İngiliz genelkurmayının da muhalefetine rağmen alalecele başlatılmasının sebebi İstanbul ve Boğazların "müttefik Rusya"nın eline geçme tehlikesiydi.

Hatta Stefanos Yerasimos'un tezine göre İngilizler, Goeben ve Breslau zırhlılarının Türk boğazlarına geçişine de benzer hesaplarla göz yummuşlardı. İstanbul ve boğazları ele geçirmek için yanıp tutuşan "müttefikleri" Rusya'yı Karadeniz'de oyalayacak bir donanma gücüne sahip olmamızı istiyordu. Çünkü Rusların sıcak denizlere inmesi ve petrol bölgeleri üzerinde tehdit oluşturması İngilizlerin kâbusuydu. Nitekim müttefikler, Çanakkale Harekâtı'nı başlattıklarında Rusya buna katılamayacak durumda olduğundan eğer Çanakkale geçilebilmiş olsaydı, Türk boğazları üzerinde egemenlik kurma şansını İngilizlere

to time and fight with the army of the empire. These expeditions came to such a point that they began to keep permanent soldiers at the Cinbi Fort located on the European side of the Çanakkale Strait. The Byzantines had become suspicious and had asked the Ottomans numerous times to evacuate the castle which had been given to them temporarily. The Turks ignored these calls. It was during this stage that a very violent earthquake shook the surrounding areas of Gallipoli and the walls of the castles in most areas were destroyed. Upon this, Suleyman Pasha crossed to the other side and conquered Gallipoli. Most of the research of modern historians, with İnalcık in the lead, explains the conquest of Gallipoli to have taken course in this manner.

As a result, the narrative of "the 40 heroes who made a raft from the skin of an ox they hunted one night and used to pass to the other side" mentioned within the Aşıkpaşazade and Oruç Bey histories ought to be accepted as a legend or a literary expression.

Talking of a legend, let us now talk about the unique "Strait War" by skipping 600 years at once... The story begins with the Sarıkamış Operation. This military operation which we commemorate rightfully today to have ended with such grave loss, was actually planned with great success and it is a known fact that during the initial steps, all of the plans were implemented properly, destroying the Russian army and almost taking control of the Caucasus. During the stage when the Sarıkamış Operation had cornered the Russians toward a serious qualm, the Moscow Government had requested its alliance - the British - to undertake "a military show" in the western areas in order to keep the Ottoman army away from the Caucasus fronts. London, which initially had not agreed to this request, had commenced the Çanakkale attack, once it saw the

kaptırmış olacaktı.

Londra'da, bütün bu ince hesapları yapan grubun sözcüsü konumundaki Donanma Bakanı Winston Churchill aslında daha Osmanlı Devleti savaşa girmeden önce Çanakkale'ye yönelik bir saldırı planı hazırlamıştı. İngiliz donanmasının Çanakkale Boğazı'nı geçmesi için Yunan ordusunun Gelibolu'yu işgalini öngören plan, Yunanlıların Bulgaristan'a yönelik kuşukları yüzünden uygulanamamıştı. Osmanlıların savaşa dâhil olmasından sonra Churchill, Gelibolu Harekâtı fikrini yeniden gündeme getirdi; ancak İngiliz Savaş Kabinesi büyük miktarda askerî kuvvet sevkini gerektirdiği için bu plana onay vermedi. Churchill ve taraftarlarının ısrarları sonucunda sadece donanma güçlerinin gerçekleştireceği bir harekâta izin çıktı nihayet.

Başta Enver Paşa yönetimindeki Türk Genelkurmayı olmak üzere askerî strateji uzmanları, Çanakkale Boğazı'nın kara kuvvetlerinin desteği olmaksızın sadece donanma gücüyle ele geçirilmesinin imkânsız olduğunu düşünüyorlardı. İngiliz ordusunun komuta heyeti de çoğunlukla bu fikirdeydi. Ama Osmanlı ordusunun böyle bir saldırıya karşı dayanma gücü olmadığını düşünen Churchill ve arkadaşlarına bir şans vermekten de geri durmadılar.

Çanakkale seferi, İngiliz-Fransız müttefik donanmasının hezimetleriyle sonuçlanınca Churchill'in çok parlak ve ümit vadeden siyasi hayatı ciddi anlamda sekteye uğramış, bu olaydan ancak çeyrek yüzyıl sonra başbakanlık koltuğuna oturabilmiştir. Gelibolu denince herkesin aklına bir şey geliyor. Bizim aklımıza 600 yıl önce açılmış bir parantez geliyor.

failure of the Sarıkamış Operation and during a time when the Russians had eased, using the excuse of "easing the ally Russian army at the Caucasus region". Perhaps the reason as to why this military expedition on Çanakkale commenced, despite the opposition of the English commander-in-chief, was so that the "Allied Russia" fail to take control of Istanbul and the Straits.

Furthermore, according to the statement of Stefanos Yerasimos, the British had turned a blind eye to the passing of the Goeben and Breslau battleships through the Turkish Straits, for similar reasons. The British wanted us to have a fleet in the Black Sea, which would in return stall the "Allied Russia", who was yearning to take control of Istanbul and the Straits. The reason for this was because it was a complete nightmare for the British to see the Russians travelling down to the Mediterranean Sea and becoming a threat to the oil regions. Hence, once the Alliance had commenced the Çanakkale Operation - in which Russia could not have been in a state to join - if Çanakkale was conquered then the chance of controlling the Turkish Straits was to be lost to the British.

Winston Churchill, who was the Defence Minister acting like the spokesperson for all to these reckonings, had in fact prepared a plan of attack Çanakkale even before it went to war with the Ottoman Empire. The plan, which had prescribed the occupation of Gallipoli by the Greek army in order for the British fleets to pass through the Çanakkale Strait, could not be implemented because of the doubts Greece had towards Bulgaria. After the Ottomans became a part of the war, Churchill raised the Gallipoli Operation once again but, the British War Cabinet did not approve of this plan as it would necessitate a great number of military force to be sent. Following the persistence of Churchill and his supporters, permission was granted for an operation which only involved the maritime powers.

All of the military strategy experts, including the Turkish Command-in-Chief under the leadership of Enver Pasha, believed that it would be impossible for the Çanakkale Strait to be conquered with only maritime power and without the support of ground forces. Most of the commanders of the British Army also shared the same opinion. However, they wanted to give a chance to Churchill and his friends, who had the notion that the Ottoman army could not resist such an attack.

Once the Çanakkale Operation came to an end with the loss of the Allied Navy of the British and French, the bright and prospectful political life of Churchill had been interrupted and it was only twenty five years after this event that he was able to become the Prime Minister. When it comes to Gallipoli, everyone has something to remember. What we remember is the opening of an era six hundred years ago.

Deniz Harekâtı 1915

The Naval Operation 1915

19 Şubat – Müttefik Donanması'nın Boğaz'ın dış tabyalarını bombalamaya başlaması.
19 February – The Allied Fleet bombing the exterior bastions of the Strait.

25 Şubat

25 February

- Mustafa Kemal'in 19. Tümen Komutanlığı'na atanması. Komutanın, karargâhın ve 57. Alay'ın Tekirdağ'dan Eceabat'a intikali.
- Birleşik Donanma'nın Çanakkale Boğazı'na ilerlemesi.
- *The appointment of Mustafa Kemal as the 19th Division Commander. The deployment of the Commander, Headquarters and 57th Regiment from Tekirdağ to Eceabat.*
- *The advancement of the Allied Navy towards the Çanakkale Strait.*

26 Şubat

26 February

- Seddülbahir ve Kumkale bataryalarının tahribi için yapılan çıkarma.
- *The embarkment for the intended destruction of the battery of Seddülbahir and Kumkale.*

1 Mart

1 March

- Yunanistan Başbakanı Venizelos'un Gelibolu Yarımadasına yapılacak anfihi harekâta üç tümenlik bir kuvvetle destek vereceğini açıklaması.
- *The announcement by the Prime Minister of Greece Venizelos of providing support with three Divisions to the amphibious operation at the Gallipoli Strait.*

7 Mart

7 March

- Birleşik Donanma'nın sahil bataryalarını iki gün süreyle yeniden bombalaması.
- Nusret Mayın Gemisi'nin gecenin karanlığından yararlanarak Çanakkale Boğazı girişindeki Karanlık koya 26 mayın atması.
- *The bombing of the shore batteries by the Allied Navy for two days.*
- *The Ottoman Minelayer Nusret laying 26 mines at the Karanlık Bay at night, located at the entrance of the Dardanelles Strait.*

4 Mart

4 March

- İngiliz çıkarma birliklerince Seddülbahir ve Kumkale bataryalarının tahribinin tamamlanması ve Türk karşı taarruzu nedeniyle karadan çekilmeleri.
- İngiltere, Fransa ve Çarlık Rusyası arasında Boğazların taksimini öngören İstanbul Antlaşması'nın imzalanması.
- *The destruction of the batteries of Seddülbahir and Kumkale by the British Landing Parties and their withdrawal from the land due to the counter attack by the Turks.*
- *The signing of the Constantinople Agreement between Britain, France and Tsarist Russia in stipulating the division of the Straits.*

2 Mart

2 March

- Mareşal Liman von Sanders'in Çanakkale'deki Osmanlı Kara Kuvvetleri Komutanlığı'na atanması.
- *The appointment of Marshall Liman von Sanders as the Ottoman Army Forces Commander in the Dardanelles.*

11 Mart

11 March

- General Sir Ian Hamilton'un, Akdeniz İtilaf Kuvvetleri Komutanlığı'na atanması.
- *The appointment of General Sir Ian Hamilton to Command the Allied Mediterranean Expeditionary Forces.*

17 Mart

17 March

- Amiral Robeck'in Birleşik Donanma Komutanlığı'na atanması.
- *The appointment of Admiral de Robeck to the Allied Navy Forces Command.*

18 Mart

18 March

- Birleşik Donanma'nın yoğun bombardmanı. (Saat 14.00 dolayları). Fransız Bouvvet Zırhlısı'nın mayına çarparak batması (Saat 17.45). Bouvvet Zırhlısı'nın batmasıyla oluşan açığı kapatmak için pozisyon alan İngiliz Irresistible Zırhlısı'nın mayına çarparak batması. İngiliz Inflexible Zırhlısı'nın mayına çarpmasıyla ağır hasar görmesi. Fransız Suffren ve Gaulois Zırhlılarının sahil topçusunun ateşini yemesi sonucu ağır hasara uğraması. Deniz Harekâtı'nın iptali ve birleşik donanmanın çekilmesi.
- *The heavy shelling by the Allied Navy (time approximately 14.00). The French Bouvvet sunk by mines (time 17.45). The British Irresistible, sent to replace the sunken Bouvvet, sinks due to mines. Heavy damage of the British Inflexible by mines. Heavy damage to the French Suffren and Gaulois following the shelling from the shore. The termination of the Sea Operation and withdrawal of the Allied Forces.*

Kara Harekâtı 1915

Ground Operation 1915

Nisan - 1915 April - 1915

25 Nisan 25 April

- Kara Harekâtı'nın başlaması. Seddülbahir Cephesi'nde ve Arıburnu Cephesi'nde altı kumsalda çıkarma harekâtının başlaması.
- The beginning of the Ground Offensive. The start of the landing in at the seven sanbanks at the Seddülbahir and Arıburnu Fronts.

28 Nisan 28 April

- Birinci Kırte Muharebesi.
- First Battle of Krithia.

Mayıs 1915 May 1915

1 Mayıs 1 May

- Arıburnu Cephesi'nde Türk taarruzu.
- Turkish attack at the Arıburnu Front.

6 Mayıs 6 May

- İkinci Kırte Muharebesi'nin başlaması.
- Second Battle of Krithia.

8 Mayıs 8 May

- İkinci Kırte Muharebesi'nin sonu.
- The end of the Second Battle of Krithia.

12 Mayıs 12 May

- Türk Muavenet torpido botunun İngiliz Goliath Zırhlısı'nı torpilleyerek batırması.
- The Turkish Muavenet torpedoed the British Goliath Battleship and sinks it.

4 Haziran 4 June

- Üçüncü Kırte Muharebesi'nin başlaması.
- The beginning of the Third Krithia Battle.

1 Haziran 1 June

- Mustafa Kemal'in albaylığa terfisi.
- The promotion of Mustafa Kemal as Colonel.

Haziran 1915 June 1915

26 Mayıs 26 May

- Alman denizaltısı U-21'in İngiliz zırhlısı Majestic'i torpilleyerek batırması.
- The German submarine U-21 sinks the British Battleship Majestic.

25 Mayıs 25 May

- Alman denizaltısı U-21'in İngiliz zırhlısı Triumph'u torpilleyerek batırması.
- The German submarine U-21 sinks the British Battleship Triumph.

20 Mayıs 20 May

- Arıburnu Cephesi'nde Anzak karşı taarruzu
- İtalya'nın, İtilaf Devletleri safında savaşa girdiğini ilan etmesi.
- The counter-attack by the Anzacs at the Arıburnu Front.
- The declaration of Italy joining the war on the side of the Allied Nations.

19 Mayıs 19 May

- Türk kuvvetlerinin Arıburnu Cephesi'nde, başarısız genel taarruzu.
- The unsuccessful attack by the Turkish Forces at the Arıburnu Front.

13 Mayıs 13 May

- Churchill ve Amiral Fisher'in istifası.
- The resignation of Churchill and Admiral Fisher.

21 Haziran 21 June

- Birinci Kerevizdere Muharebesi.
- The First Kerevizdere Battle.

28 Haziran 28 June

- Zığindere Muharebesi'nin başlaması.
- The beginning of the Zığindere Battle.

Temmuz 1915 July 1915

5 Temmuz 5 July

- Zığindere Muharebesi'nin sonu.
- The end of the Zığindere Battle.

12 Temmuz 12 July

- İkinci Kerevizdere Muharebesi'nin başlaması.
- The beginning of the Second Kerevizdere Battle.

13 Temmuz 13 July

- İkinci Kerevizdere Muharebesi'nin sonu.
- The end of the Second Kerevizdere Battle.

Ağustos 1915 August 1915

6 Ağustos 6 August

- Kırte Bağları Muharebesi'nin başlaması.
- Suvla Çıkarması.
- Anzak Kolordusu 2. Tümeni'nin Kocaçimen Tepesi - Conk Bayırı hattına yönelik taarruzu. (Sarı Bayır Harekâtı)
- Kanlısirt Muharebesi.
- The beginning of the Battle of Krithia Vineyard.
- The Landing of the Suvla Bay.
- The attack of the Kocaçimen Hill and Conk Hill by the Anzac Corps 2nd Division.
- The Battle of Lone Pine.

7 Ağustos 7 August

- Conk Bayırı Muharebesi'nin başlaması.
- Kılıçbayır Muharebesi.
- The beginning of the Battle of Chunuk Bair.
- The Battle of the Nek.

9 Ağustos 9 August

- I. Anafartalar Savaşı.
- The First Anafartalar Battle.

3 Kasım 3 November

- İngiliz Yüksek Savunma Konseyi, "Gelibolu tahliye edilmelidir." yönündeki görüşünü İngiliz Hükümeti'ne bildirmiştir.
- The British Defence Council informs the British Government that "Gallipoli should be evacuated".

Kasım 1915 November 1915

29 Ekim 29 October

- Almanya ile Osmanlı Devleti arasında Balkanlar üzerinden demiryolu hattıyla bir kara ulaşım hattının işlemeye başlaması.
- The undertaking of ground transportation via railways between Germany and the Ottoman Empire through the Balkans.

14 Ekim 14 October

- Bulgaristan'ın İttifak Devletleri safında yer alması.
- Bulgaria joins the Allied Nations.

Ekim 1915 October 1915

21 Ağustos 21 August

- İkinci Anafartalar Savaşı.
- The Battle of Second Anafartalar.

15 Ağustos 15 August

- İngiliz 9. Kolordu Komutanı, General F. Stopford'un görevden alınması.
- The deposition of the British 9th Army Corps General F. Stopford.

12 Ağustos 12 August

- Kırte Bağları Muharebesi'nin sonu.
- Tekketepe Muharebesi.
- The end of the Battle of Krithia Vineyard.
- The Battle of Scimitar Hill.

10 Ağustos 10 August

- Conk Bayırı Muharebesi'nin sonu.
- The end of the Battle of Chunuk Bair.

6 Kasım 6 November

- İngiliz Savaş Bakanı Kitchener, yerinde incelemek için Gelibolu'ya geldi.
- Kitchener, the British Defence Minister, arrives at Gallipoli for an on-site inspection.

15 Kasım 15 November

- Kitchener, Seddülbahir Cephesi dışında iki cephedeki kuvvetlerin tahliye edilmesi kararı verdi.
- Kitchener decides to evacuate the forces in two fronts with the exception of the Seddülbahir Front.

Aralık 1915 December 1915

7 Aralık 7 December

- Müttefikler, Arıburnu ve Anafartalar cephelerindeki kuvvetlerin tahliyesine karar verdiler.
- The Allied Forces decide to withdraw forces from the Fronts of Arıburnu and Anafartalar.

10 Aralık 10 December

- Arıburnu ve Anafartalar cephelerindeki müttefik kuvvetlerin tahliyesine başlandı.
- The beginning of evacuation of the Allied Forces from the Fronts of Arıburnu and Anafartalar.

19 Aralık 19 December

- Her iki cephedeki tahliye işlemi tamamlandı.
- The completion of the evacuation at both Fronts.

27 Aralık 27 December

- Seddülbahir Cephesi kuvvetlerinin tahliyesine karar verildi.
- The decision to withdraw forces from the Seddülbahir Front.

Ocak 1916 January 1916

9 Ocak 9 January

- Seddülbahir Cephesi'ndeki müttefik kuvvetlerin tahliyesi tamamlandı. Gelibolu'da müttefik askeri kalmadı. Çanakkale Savaşlarının sonu.
- The completion of the evacuation of the Allied Forces at the Seddülbahir Front. All allied soldiers withdrawn from Gallipoli. The end of the Gallipoli Wars.

Anzaklar Neden Geldi?

Why did the Anzacs Come?

Röportaj / Interview: Mustafa Özkan

Ekrem Saltık
Belgesel Senaristi / Documentary Scriptwriter

**ÇANAKKALE ZAFERİ,
MİLLETİN GERÇEK KUDRETİ,
MANEVİ GÜCÜNÜN YANI SIRA;
BAĞIMSIZLIĞINI, ONURUNU VE
VATANINI KORUMAK İÇİN NELER
YAPABİLECEĞİNİ BÜTÜN CİHANA
BİR KERE DAHA GÖSTERMİŞTİR.**

THE GALLIPOLI VICTORY, APART FROM EXPOSING THE TRUE POWER OF THE NATION AND ITS SPIRITUAL STRENGTH, ALSO PROVED TO THE WHOLE WORLD JUST WHAT IT IS CAPABLE OF DOING IN ORDER TO PROTECT ITS INDEPENDENCE, HONOUR AND MOTHERLAND.

Bir yandan koca bir imparatorluk tarih sahnesinden çekilirken öbür yandan aynı imparatorluğun bir kısmında amansız bir vatan müdafaası yapılmaktadır.

Binlerce vatan evladı şehit düşmüş ve özellikle Çanakkale’de verilen hayatta kalma ve özgürlük mücadelesi Batılı ülkelerde bile “Gelibolu” adıyla tarihe mal olmuş, büyük bir vatan savunması olarak kayda geçmiştir.

Bu şanlı mücadelenin en büyük ispatı niteliğindeki Çanakkale Şehitliği sadece bu anlamda bile bu toprakların sesi, tarihin çılgığı hükmündedir. Burada ödenen bedelle bu topraklar vatan haline gelmiş, Türk askerinin vermiş olduğu mücadele Türk tarihi bir yana dünya tarihine mal olmuştur.

Çanakkale Zaferi ile milletin gerçek kudreti, manevi gücünün yanı sıra; bağımsızlığını, onurunu ve vatanını korumak için neler yapabileceğini bütün cihana bir kere daha göstermiştir.

Çanakkale Zaferi’nin 100. yılında, bu alanda çalışmalarına imza atmış olan belgesel senaristi Ekrem Saltık ile bir röportaj gerçekleştirdik.

On the one side, while a Grand empire was stepping down from the stage of history, on the other side, the same empire was defending its land.

Thousands of our sons had passed away and the struggle to live and gain independence in Gallipoli went down into the books of history of the western countries as ‘Gallipoli’ and a great defence of a country.

The Çanakkale Martyrs’ Memorial alone is proof of this glorious struggle and is considered the sound of the lands and wail of history. With the price paid here, the lands became our motherland and the struggle of the Turkish soldiers not only made history of the Turks but also of the world.

The Gallipoli Victory, apart from revealing the true power of the nation and its spiritual strength, also proved to the whole world just what it is capable of doing in order to protect its independence, honour and motherland.

As part of the 100th Anniversary of the Gallipoli Victory, we have interviewed Ekrem Saltık, who has undertaken many works on this topic.

Çanakkale Savaşı’nın önemini, Osmanlı Devleti açısından toplumsal hafızadaki manevi yeriyile birlikte düşünerek kısaca değerlendirilir misiniz?

100 yıl önce gerçekleşen ve dünya tarihinin ilk büyük ve küresel çatışması olan I. Dünya Savaşı’nın gidişatına yön vererek savaşın süresini uzatan Çanakkale Savaşı; dâhil olan bütün tarafların büyük kayıplar vermesine neden olmuş, kelimenin tam anlamıyla koca bir nesille birlikte, belleğinde kadim bir geleneği taşıyan meçhul bir gelecek toprağa gömülmüştü. Doğdukları toprakları terk ederek, binlerce kilometrelik bir deniz yolculuğunun ardından Çanakkale kıyılarına gelen yaklaşık yarım milyonluk İtilaf ordusu yüz binlerce kayıp vererek geri dönmüştü. Denizden gelen şiddetli bir fırtınayı andıran İtilaf ordusuna karşı koyarak, kısa sürede geçilebileceği düşünülen Çanakkale Boğazı’nda kan ve kemikten bir set ören Osmanlı ordusunun kaybı 250 bin kişiyi geçmişti. Çanakkale Cephesi’nde şehit düşen Osmanlı askerlerinin çoğu hayatının baharındaki öğrenci ve münevverlerden oluşuyordu. Çanakkale Savaşı boyunca gerçekleşen her gün batımı aslında tarihe karışırken dahi ayakta dimdik durmaya çalışan ve maddeye manayı tercih eden nesillerin sönmeyin diye çırpındığı kadim bir ateşin son kıvılcıklarını da beraberinde söndürüyordu.

Peki, Çanakkale geçilseydi tarihin seyri nasıl değişirdi?

I. Dünya Savaşı’nda açılan onlarca cepheden biri

In short, Could you evaluate the importance of the Gallipoli War from the perspective of the Ottoman State and its spiritual status in its collective memory?

The Gallipoli War, which took place 100 years ago and prolonged the span of the World War I, was the biggest global clash of world history, resulting in great losses of all those who were involved in the war, and in a sense, buried with it a whole generation together with an unknown future carrying an ancient tradition. The Allied Forces, which consisted of almost half a million soldiers had left their homelands and arrived at the shores of Çanakkale after a long sea voyage, only to lose hundreds and thousands of its soldiers and return back to where they came from. The Ottoman army, which had resisted the Allied Forces like an unexpected hurricane of the seas, had blocked the Gallipoli Strait with their flesh and bones and had lost more than 250 thousand lives. The majority of those Ottoman soldiers who lost their lives at the Gallipoli Fronts were young students or intellectuals. The sunset taking place every day throughout the Gallipoli War was in fact extinguishing the final sparkles of an ancient fire, in which a generation that preferred spirituality to materialism, was fighting for its existence, while still standing tall.

And what would have happened if they were able to pass through Çanakkale?

If they were able to pass through Çanakkale, which was just one of the war fronts during World War I,

► Çanakkale Savaşı boyunca gerçekleşen her gün batımı aslında tarihe karışırken dahi ayakta dimdik durmaya çalışan ve maddeye manayı tercih eden nesillerin sönmesin diye çırpındığı kadim bir ateşin son kıvılcıklarını da beraberinde söndürüyordu.

► The sunset taking place every day throughout the Gallipoli War was in fact extinguishing the final sparkles of an ancient fire, in which a generation that preferred spirituality to materialism, was fighting for its existence, while still standing tall.

olan Çanakkale geçilirse, zaman ve mekândaki sınırları aşan bir devlet ve o devletle birlikte bir medeniyet duruşu ideolojik kalıntılarına dahi ulaşamayacak bir şekilde tarihe gömülecek, Çanakkale gerçek anlamıyla bir devrin battığı yer olacaktı. Çanakkale geçilirse tarih boyunca defalarca kuşatılmış olmasına rağmen, II. Mehmet'in fethiyle, Osmanlı Devleti'ne başkentlik yapan İstanbul da düşecekti. Çanakkale geçilirse, I. Dünya Savaşı'nın bizzat kurgulayıcılarından olan İngiltere'deki mevcut hükümet değişmemiş, Çarlık Rusyası çökmemiş ve Çanakkale geçilmesin diye toprağa düşen yüz binlerce Osmanlı askerinin canı pahasına, pusuya düşürülmüş kadim bir imparatorluğun küllerinden doğan Türkiye Cumhuriyeti kurulmamış olacaktı.

Çanakkale Savaşı, ülkemizde olduğu gibi Avustralya'da da oldukça önemseniyor. Ara-larında Avustralyalıların da bulunduğu Anzakların, Çanakkale Savaşı'na dâhil oluş süreci nasıl gerçekleşti?

Anzakların, Çanakkale'ye gelip, burada tarihe geçecek bir savaşın tarafı olarak bulunmalarına giden süreci bütün yönleriyle anlayabilmek için I. Dünya Savaşı'ndan daha öncesine, Kraliçe Victoria'nın (1851-1914) Büyük Britanya İmparatorluğu'nun başında bulunduğu yaklaşık altmış dört yıllık saltanat döneminin son yıllarına gitmek gerekiyor. Zira Avustralya ve Yeni Zelanda kasabalarından toplanan gönüllülerden oluşan ve kısaca "Anzak" adı verilen askerî birliklerin kendi coğrafyalarından binlerce kilometre uzaktaki bir savaşa "gönüllü" olarak katılmış olmaları, verecekleri büyük kayıplarla birlikte düşünüldüğünde pelemolojik açıdan da trajik olan bir "akıl tutulması" gibi görünür. Oysa tarihsel bir analiz yapıyorsak eğer, sonucu Anzakların toplandığı Avustralya ve Yeni Zelanda'da Kraliçe Victoria döneminde yaşanan süreçle birlikte düşünmek gerekiyor. Şöyle ki, İngiltere'nin "uygarlaşma" politikalarının büyük bir kararlılıkla uygulandığı Kraliçe Victoria dönemi; aynı zamanda Avustralya, Yeni Zelanda, Güney Afrika ve Kanada'ya "dominyon" statüsünün verildiği dönemdi. Dominyon statüsü alan bu devletler, dışişlerinde bağımsız gibi görünüyorsa da sonuçta hâlâ Büyük Britanya'ya bağlıydılar. Bu zeminde, 1914 yılının Ağustos ayına gelindiğinde Almanya'ya savaş ilan eden İngiltere, savaş ilanından dominyonlarını da haberdar etmiş, bir süre önce dominyon statüsü verilen Avustralya ve Yeni Zelanda'nın savaşa dâhil olması çatışmayı tam bir dünya savaşı haline getirmişti.

I. Dünya Savaşı öncesinde dünyadaki askerî çekişmelerin oldukça uzağında bulunan Avustralya, ciddi bir silahlı güce sahip olmadığı gibi herhangi bir orduya da sahip değildi. Kitadaki asayiş, yerel güvenlik teşkilatlarıyla sağlanıyor, muhtemel bir Avrupa savaşına gönderilecek kuvvetlerin "gönüllü" birliklerden oluşturul-

then surely a state which went beyond the limits of time and space and a whole civilisation together with its ideologies would have been buried eternally in history. Çanakkale would have definitely been a place where an era would have come to a close. If Çanakkale was passable, then İstanbul, the capital of the Ottoman State which was conquered by Mehmet the Second, and that had become a victim to many sieges in its past, would have also been conquered. If Çanakkale was passable, then the British State, which had orchestrated World War I and Tsarist Russia would have never come to an end and nor would we have been able to establish the Republic of Turkey, which was reborn from the ashes of an ancient empire despite having to pay for it with the cost of all of the Ottoman soldier's lives.

The Gallipoli War is given great importance in Australia just like it is in our own country. How was it that the Anzacs, among them the Australians, had gotten involved in the Gallipoli War?

In order to understand why the Anzacs came to Gallipoli and became involved in a war which would be written down in history, we ought to go back in time even before World War I; back to the final years of when Queen Victoria (1851-1914) ruled the Great British Empire for almost sixty four years. When one looks into how volunteers from the towns of Australia and New Zealand, called "the Anzacs", could have volunteered for a war thousands of kilometres away from their homes, and in consideration of the great number of loss they would give, it seems like a tragic 'eclipse of reason'. However, if we are to undertake a historical analysis, we need to think of the Anzacs gathered from Australia and New Zealand together with the process taking place under the era of Queen Victoria. The era of Queen Victoria was one in which the 'civilisation' policies were being implemented with great determination. At the same time, it was a period when Australia, New Zealand, South Africa and Canada were given the 'dominion' status. These states, which received the dominion status, were still dependent on Great Britain although they seemed to be independent in their foreign policy matters. Based on this, during the month of August of 1914, Britain which had declared war on Germany, had also notified its dominions about this declaration of war and the involvement of Australia and New Zealand in this war managed to turn the conflict into a world war.

Australia which was actually quite distant from all of the military strife of the world prior to World War I, did not have any form of armed force or army. Public order was provided by the local security forces at the continent and it could have only been foreseeable to send 'voluntary' men to a possible war in Europe. As well as there being groups against the war, there were also some who supported it. Articles were being published in the newspapers speaking of the

ması öngörülüyordu. Ülkede savaşa karşı olan kesimler olduğu gibi savaş yanlısı bir kitle de bulunuyor, gazetelerde Avustralya'nın İngiltere'ye koşulsuz destek vermesi gerektiğiyle ilgili yazılar yayınlanıyordu. Siyaset ve devlet adamları pasifikteki Japon ve Alman tehdidine dikkatleri çekerek savaşta, "son adam ve son şilini" feda edene kadar, "Anavatan"ın, İngiltere'nin yanında yer alınması gerektiğini savunuyordu. Dışarıdan gelen siyasi baskılar devam ederken savaş karşıtı gruplar, hükümetin gönüllü asker sayısını artırma yönündeki tüm faaliyetlerine direniyordu. Kıtanın çeşitli şehirlerinde bulunan sendikalara yaslanan sosyalistler, Avustralya'nın uzaklarda yaşanan bir Avrupa savaşına katılmasına karşı oldukça güçlü bir direniş yürütüyorlardı. Avustralya kanunlarına göre halkın savaşa katılma mecburiyeti bulunmadığı gibi sömürgeler yasası, Avustralya ve Yeni Zelanda meclislerine tarafsız kalabilme hakkı da veriyordu. Ancak, 1914 Temmuz'unda İngiltere'den gönderilen bir şifre telgrafta, Avustralya'nın yapacağı askerî yardımın boyutları ve verilecek desteğin içeriği hakkında bilgi istenmişti.

Avustralya ve Yeni Zelanda'yı savaşa dâhil eden tek sebep İngiltere'nin talebi miydi?

İngiltere'nin talebi bir yana, Avustralya ve Yeni Zelanda hükümetlerinin I. Dünya Savaşı'na dâhil olmasının en önemli sebeplerinden biri İngiltere'nin kaybedeceği bir savaştan sonra karşı karşıya kalacakları Alman tehdidiydi. Ülkelerinin siyasi ve askerî güvenliğini temin edebilmek için girilmesi gereken I. Dünya Savaşı, Güney Pasifik'teki muhtemel bir Alman tehdidini ortadan kaldırmak ve Japonya'nın pasifikteki hızlı yükselişinin Avustralya açısından bir tehdit oluşturmaması için büyük bir fırsattı. I. Dünya Savaşı, 1907 yılında İngiltere'den dominyon statüsü alan Avustralya ve Yeni Zelanda'nın ilk askerî harekâtı olacaktı. Bu zeminde, çok geçmeden Avustralya donanması İngiltere emrine verilmiş, ayrıca 20 bin kişilik bir ordunun Büyük Britanya'nın stratejik planlarına

unconditional need of Australia having to support Britain. The politicians and government officers were speaking of a Japanese and German threat in the Pacific, and defending the idea of standing besides Britain 'the Motherland', until 'the last soldier and last shilling'. While the external political forces were in play, those groups against the war were resisting against all the activities of the government that was trying to increase the number of the voluntary soldiers. The socialists, who were pressuring the unions in various cities of the continent, were undertaking a serious resistance against Australia getting involved in a war in Europe. In accordance to the laws of Australia, there was no obligation to join war while the Colony Law gave Australia and New Zealand the right of being neutral. However, in a telegraph sent from Britain in 1914, there was a request of information regarding the military assistance and support that Australia was to provide.

Was the only reason of including Australia and New Zealand in this war due to the request of Britain?

Putting aside the request of Britain, the most important reason as to why Australia and New Zealand became involved in World War I was the threat of Germany they would face if Britain was to lose. World War I, which was necessary to take part in for the purposes of ensuring the political and military security of their countries, was a great chance in order to eliminate the German threat in the South Pacific as well as halting the swift rising of Japan in the Pacific. World War I was to be the first military operation of Australia and New Zealand, which had attained their dominion status from Britain in the year of 1907. Based on this, it was not long until the Australian forces were given under the British orders and furthermore, it was acknowledged that an army of 20 thousand soldiers would be dispensed in accordance with the strategic plans of Great Britain. At the same time, the Australian Government guaranteed to provide its armed forces. Despite all of the announcements calling upon the

uygun yerlere gönderileceği taahhüt edilmişti. Avustralya Hükümeti aynı zamanda askeri birliklerinin sürekli ikmal edileceğinin de garantisini veriyordu. Taahhüt edilen askeri birliklerin oluşturulabilmesi için ülke çapında yapılan duyurulara cevap veren gönüllü başvurularına rağmen, 1914 yılı sonlarında ülkelerinin Avrupa'daki savaşa katılmasına karşı direnen sosyalist sendikaların da çabalarıyla hâlâ istenen sayıya ulaşamamıştı. 1915 yılı Şubat'ında Gelibolu cephesinde Türklere karşı savaşan Anzak kuvvetlerinin arasında çok sayıda Maori ve Ranatongan yerlisi olmasının sebebi, Avustralya Hükümeti'nin kendi vatandaşlarını savaşa katılmak konusunda henüz yeterince ikna edememiş olmasıydı. Avustralya kamuoyunun Avrupa savaşına destek vermesini sağlamak için uzaklardaki düşmanın kıta topraklarına girdiği korkusunun ülke çapında yayılması gerekmiş ve hence 20. yüzyılın ilk "11 Eylül Komplosu" olan Broken Hill Saldırısı başta olmak üzere, Türk nefreti uyandıracak çeşitli propaganda çalışmalarına girilmişti.

Sizin tabirinizle "20. yüzyılın ilk 11 Eylül Komplosu" olan Broken Hill saldırısından kısaca bahseder misiniz?

Broken Hill olayı, aslında I. Dünya Savaşı'nın Ortadoğu'daki en büyük muhatabı olan Osmanlı Devleti'ni, dolayısıyla Türkleri, Avustralya topraklarına girip kan döken barbarlar olarak tanıtarak, Avustralyalıların savaşa gitmesini sağlamak için kurgulanmış bir Avustralya "11 Eylül"üydü. Saldırı, Avustralya kamuoyunun I. Dünya Savaşı'na katılmak konusundaki isteksizliğinin sürdüğü 1915 yılının ilk gününde, Avustralya'nın güneyindeki küçük bir madenci kasabası olan Broken Hill kasabasında gerçekleşmişti. Tamamen sivil insanları taşıyan bir piknik trenine saldırıldığını anlatan görgü tanıklarına göre, saldırıyı yapanlar beraberlerindeki dondurma arabasına Türk bayrağı asmışlar ve Osmanlı askeri üniformaları giymişlerdi. Pusuya düşürdükleri trene ateş açtıktan sonra polis ekipleriyle de çatışmaya giren iki saldırgan yaşlı bir görgü tanığını da yaralamış, biri çatışma sırasında diğeri de yaralı olarak kaldırıldığı hastanede ölmüştü. Olay ertesi gün yayınlanan gazetelerde "Türklerin Saldırısı" vurgusuyla gazete manşetlerine çıkmış, Ocak ayı boyunca saldırıya dair ayrıntıları veren gazetelerde Avustralyalı masum sivilleri öldürmek cüretinde bulunan "barbar" Türklere intikam alınması gerektiğine dair yazılar yayınlamıştı. Broken Hill'de yaşanan saldırı, I. Dünya Savaşı'na soğuk bakan Avustralya kamuoyunda, Osmanlı Devleti'ne karşı nefret kıvılcığı olmuş, dolayısıyla Anzakların Çanakkale'ye gelişlerinde etkili olmuştu. Bunu Anzakların farklı dillerde yayınlanan hatıralarında ağız birliği etmişçesine Çanakkale'ye gelmeden önce, Türkleri "barbar" insanlar olarak tanıdıklarını yazmış olmalarından da anlayabiliyoruz.

soldiers throughout the country, the government could not attain the desired number of soldiers by the end of 1914 due to the resistance of the socialist unions. The reason there were many Maori and Ranatongan locals amongst the Anzacs fighting the Turks at the Gallipoli Front in February 1915, was because of the fact that the Australian Government was not able to convince its own population to join the war. In order to ensure support of the Australian public for the war, fear had to be spread about the enemy forces already invading the continent. In my opinion, this attack of Broken Hill was the first 'September 11 conspiracy theory' of the 20th century. Many propoganda awakening the hatred of the Turks had to be undertaken.

Can you talk a bit about the Broken Hill attack, which you have expressed to be 'the first September 11 conspiracy theory of the 20th century?'

The incident of Broken Hill took place in a small mining town in the South of Australia. By propogating about the Ottoman State, thus the Turks, being barbarians who invaded the land during the time of World War I, this theory was orchestrated in order to ensure that the Australians would enter the war and thus, can be considered the 'September 11' of Australia. The attack had taken place at this location on the first day of 1915, when the public still refused to join World War I. According to witness statements about an attack on a picnic train carrying civilians, there supposedly were Turkish flags hanging on an icecream van and there were also people wearing Ottoman military uniform. After opening fire on the train, two of the attackers had also been in a cross fire with the police, wounding an elderly witness, and both of the attackers had supposedly died – one during the attack, and the other at the hospital. This event was on the headlines the next morning with 'The Attack of the Turks' emphasis, and many articles followed throughout January in regards to how revenge ought to be taken from the 'barbaric' Turks who dared to kill innocent Australian civilians. The attack that took place in Broken Hill had caused the first sparkles of hatred towards the Ottoman state by the Australian public who were initially distant to World War I and thus, was effective in the Anzacs coming to Gallipoli to fight. We can understand this through the diaries of the Anzacs, who all defined the Turks as being 'barbaric'.

What can you say about the importance of the Gallipoli War from the perspective of the Anzacs and the perceptions of the Australians who perceived the Turks to be "barbaric"?

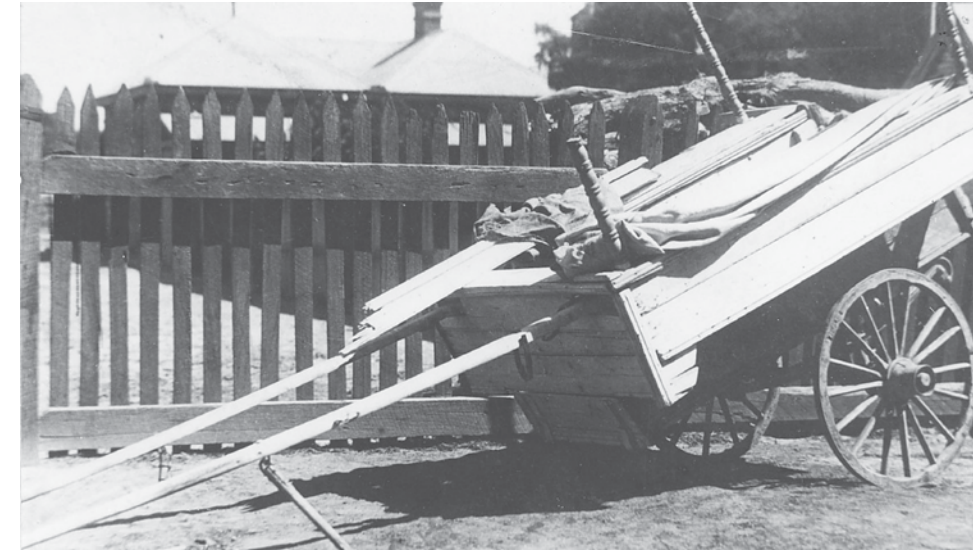
Surely, it is not possible to attain conclusions as to the general perception of the Gallipoli War for the Anzacs, and particularly for the Australians. However, we could make some evaluations with certain clues that we could find. Firstly, we are well aware that the Australians fought in many countries

Çanakkale Savaşı'nın Anzaklar açısından önemi ve Avustralyalıların bir zamanlar "barbar" olarak tanıdıkları Türklere dair mevcut alguları hakkında neler söylersiniz?

Çanakkale Savaşı'nın Anzaklar, özellikle de Avustralyalılar için ne ifade ettiği konusunda genel geçer sonuçlara ulaşmak elbette mümkün değil ama bazı ipuçlarından hareketle elle tutulur değerlendirmeler yapabiliriz. Öncelikle, Avustralyalıların Büyük Britanya ordusu dâhilinde onlarca ülkede savaştığını, diğer cephelerde paralı asker gibi davranmış olsalar da Çanakkale Cephesi'nde, milli bir mücadele ruhuyla hareket ettiklerini itiraf ettiklerini biliyoruz. Gelibolu'da yaşadıkları hezimetin kendilerine millet olma bilinci kazandırdığına inanan Avustralyalıların Çanakkale Savaşı'na bakışları, savaşla manevi bağ kuran hatrı sayılır bir çoğunluğun Türk algısını da doğrudan etkilemiş ve etkiliyor. Türkler karşısında uğradıkları Çanakkale yenilgisinin tarihlerinde önemli bir dönüm noktası olduğuna inanıyorlar ki, sonradan "Anzak Koyu" adı verilecek olan Arıburnu'na çıkarma yaptıkları günü (25 Nisan) resmi bayram ilan etmiş olmaları bu inancın en bariz yansımalarından biri. Çanakkale Savaşlarının yıl dönümlerinde yaptıkları Gelibolu ziyaretlerinden beraberlerinde bölgedeki koyulardan aldıkları kum taneleriyle dönen Avustralyalılar, kutlu olarak gördükleri kumları çeşitli plaketlere doldurarak saklıyor ya da hediye ediyorlar.

Anzaklar savaşa dair hatıralarında Çanakkale'ye gelmeden önce, Türkleri "barbar" insanlar olarak tanıdıklarını yazmışlardı. Ama aynı hatıralarda, Çanakkale Savaşı sırasında tanıma fırsatı buldukları Türklerin barbar değil, aksine esirlerine dahi misafir hürmeti gösteren, kahraman ve iyi niyetli insanlar olduğunu da itiraf ediyorlardı.

Çanakkale Savaşları sırasında Türkleri tanıma fırsatı bulan Avustralya askerlerinin, ülkelerine döndüklerinde izlenimlerini çevrelerine aktarmaları ve aradan geçen süre zarfında Broken Hill saldırısının aslında Türkler tarafından değil Afgan devciler tarafından gerçekleştirildiğinin anlaşılmasıyla ülkedeki "barbar Türk" imajı da değişmeye başlamıştı. Bir komployla yaratılmaya çalışılan Avustralya'daki "barbar Türk" imajı 1920'li yılların başından itibaren yavaş yavaş unutulmaya başlanmıştı. Avustralyalıların Türklere dair birbiriyle taban tabana zıt olan algılarından, "barbar Türkler" algısının sebeplerinden biri Broken Hill saldırısıysa, "kahraman Türkler" algısının sebebi de Osmanlı askerlerinin Çanakkale Savaşı sırasında düşman askerine karşı gösterdiği tutum olmuştu. Zira karşılıklı ateşin kesintisiz sürdüğü mevzilerin arasında kalan bir Anzak askerinin yardımına koşan ve yaralı haldeki askeri sırtlayarak ölümden kurtaran Türk askerinin merhameti, tıpkı Broken Hill olayı gibi yüz yıldır her geçen gün daha da değişen bir kahramanlık kurgusuyla anlatılıyor ve anlatılacak.

for Great Britain, as well as being mercenaries. However, we are also aware of their confessions of how they perceived the Gallipoli War as a national struggle. The Australians, who believed that the loss they experienced in Gallipoli led them to develop the notion of being a nation, and had also affected and still affects their outlook of the Turks. They believe that the loss at Gallipoli against the Turks was a crucial turning point in their own history. The fact that they declared the 25th April – the day they had landed at Arıburnu, and have ever since called it the Anzac Shore – a national holiday, is the reflection of this belief. The Australians, who visit Gallipoli during the Gallipoli War anniversary every year, return back to their homes by taking sand from the beaches of the shores, and keep or give away these sands, which they see as holy, special gifts.

Before coming to Gallipoli, the Anzacs had written in their diaries about how Turks were barbaric. However, after getting to know the Turks during the Gallipoli War, they also confessed in those very same diaries that they were not barbaric, and quite the contrary, hospitable, heroic and good-intentioned people.

The Australian soldiers, who had the chance of getting to know the Turks during the war, had returned back to their homes and narrated to those around them their observations. After a while, it came to be known that the Broken Hill attack was actually not undertaken by the Turks but by Afghani camel riders and thus the perception of the 'Barbaric Turk' had withered since the beginning of the 1920s. If the negative perception of the Australians had towards the Turks were all because of the Broken Hill attack, then the perception of 'the heroic Turks' were due to the very fact of the attitude of the Ottoman soldiers towards the enemy soldiers at the Gallipoli war. The merciful behaviour of the Turkish soldier who had ran to the middle of the war zone under heavy fire, to save a wounded Anzac, and carrying him on his back and saving him from death, has been narrated and will continue to be narrated just like the incident of Broken Hill.

► Çanakkale Savaşları'nın yıl dönümlerinde yaptıkları Gelibolu ziyaretlerinden beraberlerinde bölgedeki koyulardan aldıkları kum taneleriyle dönen Avustralyalılar, kutlu olarak gördükleri kumları çeşitli plaketlere doldurarak saklıyor ya da hediye ediyorlar.

► The Australians, who visit Gallipoli during the Gallipoli War anniversary every year, return back to their homes by taking sand from the beaches of the shores, and keep or give away these sands, which they see as holy, special gifts.

► I. Dünya Savaşı öncesinde dünyadaki askeri çekişmelerin oldukça uzağında bulunan Avustralya, ciddi bir silahlı güce sahip olmadığı gibi herhangi bir orduya da sahip değildi.

► Australia, which was actually quite distant from all of the military strife of the world prior to World War I, did not have any form of armed force or army.

Küçük Prenses Fırtınası

The Popularity of the Little Prince

Yazar / Author: Mehmet Hakan Kekeç

KÜÇÜK PRENS, TÜRKİYE'DE İLK DEFA 1953 YILINDA ŞAİR AHMET MUHİP DIRANAS ÇEVİRİSİYLE BİR ÇOCUK DERGİSİNDE YAYIMLANDI.

THE LITTLE PRINCE, TRANSLATED BY THE POET AHMET MUHİP DIRANAS WAS FIRST PUBLISHED IN TURKEY IN 1953 IN A CHILDREN'S MAGAZINE.

Fransız pilot ve yazar Antoine Saint Exupery'nin ilk olarak 1943'te basılan kültürel eseri *Le Petit Prince* (*Küçük Prenses*), tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de en çok satan ve en çok okunan kitaplardan biri. *Küçük Prenses*'in dünyada bugüne kadar yüz elli milyondan fazla satıldığı ve -20 bin kişinin konuştuğu pek az bilinen diller de dâhil- yaklaşık iki yüz elli dile çevrildiği söyleniyor; yani neredeyse İncil ile yarışıyor. Böylesine büyük bir ilgiye mazhar olmuş ve tam bir fenomene dönüşmüş bu kitabın, Türk okuyucular nezdinde karşılık bulmaması elbette şaşırtıcı olurdu.

The French pilot and author, Antoine Saint Exupery, whose cult work Le Petit Prince (The Little Prince), was first published in 1943 and just like it is all over the world, in Turkey too it has become one of the most sold and read books. Up until now, 150 million copies of The Little Prince has been sold, and it has been translated into 250 different languages, even including those that are spoken only by twenty thousand people. In other words, it is almost competing with the Bible. This book, which has attracted so much attention and has become such a phenomenon, would have surely become a surprise if it hadn't received the same attention amongst the Turkish readers.

BAŞLIKLAR Titles

- ▶ Küçük Prenses Fırtınası / The Popularity of the Little Prince
- ▶ Dünyanın En Büyük Müzesi / The Biggest Museum in the World
- ▶ Yavuz Turgul ve Şener Şen / Yavuz Turgul and Şener Şen
- ▶ Kahve Taşmadan / Before the Coffee Boils Over

MATERYALİST DÜNYADAN KAÇIŞ

Küçük Prens, Türkiye’de ilk defa 1953 yılında şair Ahmet Muhip Diranas çevirisiyle bir çocuk dergisinde yayımlanmıştı. Kitaba olan ilgi o günden bu yana sürekli arttı. Peki, soru şu: “*Küçük Prens’in Türkiye’de yoğun ilgi görmesinin nedenleri nelerdir?*” Bu soruya Türkiye açısından özel bir cevap üretmenin mümkün -ve doğru- olacağından emin değilim. Çünkü ilk paragrafta da değindiğim gibi tüm dünyanın bildiği ve okuduğu bir fenomenden bahsediyoruz. Haliyle *Küçük Prens*’e karşı geliştirilmiş olan ilginin nedenleri tabii Türkiye sınırlarını aşacaktır. Cevabı bulmak adına; Exupery’nin temas ettiği ve hatırlattığı evrensel değerlere bakılmalıdır.

Küçük Prens ile ilgili *Star* gazetesinde bir yazısı yayımlanan eleştirmen Tülin Sadıkoğlu, şöyle diyor: “*Antoine de Saint-Exupéry, Küçük Prens’i Amerika’da olduğu bir dönemde, İkinci Dünya Savaşı’nın sonlarına doğru yazdı. İki büyük dünya savaşı, yarattığı tahribatla insanları derin bir güvensizliğe sürüklemişti. Saint-Exupéry de pek çok kişi gibi varoluşsal sorgulamalar yaşadı. Hayatın anlamının kaybolduğu ya da belirsizleştiği bir zamanda, yalnızlık içerisinde olduğunu düşündü. Böyle bir kaygan zeminde insanlar, belki de ne yaptıklarının farkında olmayarak daha materyalist bir dünya kurmaya çalıştılar. Şiirsellik, masalsılık bu dünyanın gerçekleri değildi; yetişkinler dünyasında da yerleri yoktu. Saint-Exupéry zamanın materyalist bakış açısından rahatsızdı. Her ne olursa olsun yaşama ve insanlara karşı olumlu bir bakışı vardı.*” Meseleyi özetleyen bu alıntıdan hareketle diyebiliriz ki *Küçük Prens* ilgisi bir kaçışın tezahürüdür. Kazanmanın ve materyalizmin kutsandığı ve savaşlarla boğulmuş bu dünyadan kaçışının küçük bir tezahürü. Bu sonuca, Türk okuru için de varmak yanlış olmayacaktır.

YAYINEVLERİ HEP SATMAK İSTER

Baktığımızda, *Küçük Prens*’in şu sıralarda; Türkiye’deki bütün zincirleme kitap mağazalarının ve internet üzerinden satış yapan ortamların “çok satar” listelerinde ilk 5’te olduğunu görüyoruz. Aslında, *Küçük Prens*’ten bahsederken “çok satar” deyip geçmek haksızlık olacaktır. Çünkü bu ifade Türkiye’deki *Küçük Prens* ilgisinin karşılığını vermiyor. Bir kitap için “çok satar” dediğimizde, akla bir anda kıyameti kopartan ve sonra da bir anda unutulmuş sabun köpüğü eserler gelmiyor mu? Dolayısıyla Türkiye’nin “hep satar” kitaplarından biri demek daha yerinde olur *Küçük Prens* için. Belki sürekli “çok” satmaz; ama bilirsiniz ki “her zaman” satar.

AN ESCAPE FROM THE MATERIALISTIC WORLD

The Little Prince, translated by the poet Ahmet Muhip Diranas was first published in Turkey in 1953 in a children’s magazine. The interest in the book has increased steadily ever since that date. In this case, the question is as follows: “What are the reasons for such intense attention for *The Little Prince* in Turkey?” I am not sure whether it is possible to produce a unique and accurate answer to this question in terms of Turkey. Just as I had touched upon it in the first paragraph, we are talking about a phenomenon that is read and spoken about all over the world. Surely, the reasons for the attention to *The Little Prince* will exceed the borders of Turkey. In attempting to find an answer to this question, one ought to consider the universal values that Exupery explores and reminds us of.

The critic, Tulin Sadikoglu, who had an article printed in the *Star* newspaper in relation to *The Little Prince*, states the following: “Antoine de Saint-Exupery wrote *The Little Prince* during a time when he was residing in America towards the end of World War II. The two great wars had forced people into a deep insecurity with all the destruction that was caused. Just like many other people, Saint-Exupery too had experienced many questionings of existentialism. During a time, when the meaning of life ceased to exist or became uncertain, he felt lonely. People, on such slippery slopes as this, perhaps created a more materialistic world without even realising it. Poetry and stories were no longer a part of the realities of this world, and nor did they have a place within the world of adults.

Bütün yayınevlerinin nihai hedeflerinden biri “hep satar” kitaplar yakalamak ya da “hep satar” kitapların haklarını almak ve basmaktır. Dolayısıyla, yayınevlerince klasiklere olan ilgi her zaman üst seviyededir. *Küçük Prens*’in de bir klasik olduğundan şüphemiz yok. İşte bu sebepten kitabın kamuya mal olur-olmaz birçok yayınevi tarafından basılacağı tahmin ediliyordu, öyle de oldu. *Küçük Prens*, Türkiye’de, 2015 itibarıyla onlarca yayınevi tarafından basıldı. 20 yıl önce imzalanmış Bern Sözleşmesi gereğince bir yazarın ölümünden 70 sene geçtikten sonra eserlerinin telif hakları serbest kalıyor.

Antoine Saint Exupery kitaplarının telif haklarının serbest kalmasıyla Türkçedeki çeviri alternatifleri de arttı. Aslında, 1995’ten önce kitaba birçok çeviri yapılmıştı; ama değindiğimiz sözleşme gereği piyasada sadece bir tanesi (Fatih Erdoğan çevirisi) bulunabiliyordu.

YETİŞKİNLER DAHA ÇOK İLGİLİ

Türkiye’de gelişmiş bir çocuk kitapları yayıncılığı olduğunu söyleyebiliriz. Demek ki salt çocuklar için ideal kitaptan öte bir anlamı vardır *Küçük Prens*’in. Zaten Türk okuyucusu *Küçük Prens*’i bir çocuk kitabı olarak algılamaz. Yetişkinler kitaba çocuklardan daha çok ilgi gösterir. Bununla beraber çocuklara okutulan ilk kitaplardan biri, *Küçük Prens*’tir. Milli Eğitim Bakanlığı okumaları için çocuklara *Küçük Prens*’i tavsiye eder. Hem kolay okunabilir hem masalsi yönü güçlüdür hem de yüksek bir edebî değeri vardır.

▶ Kitabın sinemada 11 filmi çekildi.

▶ The book has been filmed eleven times.

Saint-Exupery became uncomfortable with such a materialistic perspective. No matter what, he always had a positive attitude towards life and people.” Based on this quotation that summarises the matter, we can say the following; the interest in *The Little Prince* is the manifestation of an escape. It is the small manifestation of escaping this world which has become a place where winning and materialism is worshipped and which has become a world torn apart by wars. It will not be incorrect to reach this same conclusion for the Turkish readers either.

PUBLISHERS ALWAYS WANT ‘A BOOK THAT SELLS’

During these days, in Turkey, we can come across how the biggest bookstore chains and online book-sellers have *The Little Prince* in the first five most sold booklist. In fact, when talking about *The Little Prince*, it will be unfair to simply say that it is ‘a bestseller’, as this expression does not give value to the interest towards *The Little Prince* in Turkey. When we say that a book is a bestseller, don’t we actually think of those books that instantly hit the shelves with a big bang and suddenly the attention dies down? Therefore, it will be a more appropriate expression to say that *The Little Prince* is ‘a long seller’. Perhaps it will not always have ‘high sales’, but you can be assured that it will ‘always’ sell.

One of the targets of all publishers is to have a book that ‘always sells’ or to obtain the right of sale of such books. Therefore, the attention of publishers towards classics will always exist. We have absolutely no doubt that *The Little Prince* is also a classic. It is for this reason that many publishers would print it as soon as it hit the public domain and that is exactly what had happened. *The Little Prince* was published by tens of publishing houses in Turkey since the beginning of 2015. In consideration of the Bern Agreement, which was signed 20 years ago, once 70 years pass over the death of the author, the copyright is cleared.

With the copyrights ending for the books of Antoine Saint Exupery, the number of alternative translations in Turkish have also increased. In fact, many translations before 1995 had been undertaken, yet, under the conditions of the agreement we mentioned earlier, only one translation was found (Fatih Erdogan).

THE ADULTS ARE MORE INTERESTED

We can state that children’s publishing in Turkey is quite developed. It could therefore be stated that *The Little Prince* has a much more deeper meaning than ‘just being a children’s story’. In fact, the Turkish reader would not consider *The Little Prince* as a children’s story. It is a novel. Adults display more interest to the book compared to children. It is for this reason that one of the first books that children read is *The Little Prince*. Even the Ministry of Education advises children to read *The Little Prince*, as it is easy to read, has a powerful story aspect and has a high literary value.

▶ *Küçük Prens* bugüne kadar yaklaşık 150 milyon adet satıldı ve yıllık ortalama satışı bir milyon adeti buldu.

▶ Up until now, *The Little Prince*, has sold almost 150 million copies and has reached a sale of 1 million per year.

Dünyanın En Büyük Müzesi

The Biggest Museum
in the World: Turkey

Yazar / Author: Şahin Torun

Türkiye

MÜZELERİMİZ KONULU İNCELEME VE ARAŞTIRMALARA BAKTIĞIMIZDA, TÜRKİYE'NİN KÜLTÜREL ZENGİNLİĞİNİN NASIL BİR ENGİNLİĞE SAHİP OLDUĞU GERÇEĞİYLE KARŞILAŞIYORUZ.

WHEN WE TAKE A LOOK AT THE STUDIES AND RESEARCH ON 'OUR MUSEUMS', WE ARE FACED WITH THE FACT THAT TURKEY IS SO VAST IN REGARDS TO ITS CULTURAL WEALTH.

İster 1987 basımı, Ekrem Akurgal'ın *Anadolu Uygarlığı* adlı kitabına bakalım isterse 1946 basımı Remzi Oğuz Arık'ın *Türk Müzeciliği* adlı başvuru kaynağı niteliğindeki kitabını okuyalım; ulaşacağımız gerçek tartışmasız biçimde Anadolu'nun dolayısıyla Türkiye'nin, dünyanın en büyük ve en önemli tarih ve kültür merkezlerinden biri olduğu gerçeğidir.

Anadolu'nun ve Türkiye'nin bu tarihsel ve kültürel portresi, öylesine büyük bir gerçektir ki; tıpkı yukarıda anmış olduğumuz önemli incelemelere benzer biçimde çalışmalarda da aynı gerçeğe karşılaşıyoruz.

Türkiye'nin 12 bin 500 yıla dayalı kültürel ve tarihsel büyük birikimine dair bütün bu klasik sayılabilecek çalışmalardan bir diğeri de 1996 yılında T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı yayını olarak Gül Pulhan'ın editörlüğünde yayınlanan *Dünya Mirasında Türkiye* adlı eseridir. Kitap, yazınsal ve fotografik bütünlük anlamında da oldukça dikkat çekiyor.

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığının çokça dikkati çeken ve daha çok dönemsel anlamda kesinlik kazanan dünya mirasını ve içindeki Türk eserlerini konu edinen bu çalışmasından sonra dünya mirasına 2011 yılından itibaren kesin olarak eklenen eserler olmuştur. Edirne Selimiye Camii ve Külliyesi, Çatalhöyük Neolitik Kenti, Bergama Çok Katlı Kültürel Peyzaj Alanı ve Bursa Cumalıkızık bu listenin başlıca eserleri arasındadır. Bütün bu çalışmalara bakarak denilebilir ki; Türkiye doğal ve kültürel mirası dünya müzecilik literatürünü zorlayacak ve değiştirecek bir mahiyet taşımaktadır.

Bu bakımdan yaklaşık olarak 20 yıldan bu yana parça parça keşifleriyle bile dünya mirasına dair kesinleşen ve geçici listelerde yer alan bu şaşırtıcı kültürel ve doğal miras örneklerini sıralayacak olursak, karşımıza çıkacak olan Türkiye'nin yeni kültürel ve doğal gerçekliği üzerinde ayrıca durmak gerekecektir.

Örneğin; Alanya'dan söze başlayarak, Mersin'deki Alahan Manastırı'na, Efes'ten Karain

Selimiye Camii / Selimiye Mosque (Edirne)

Whether we take a look at Ekrem Akurgal's book titled 'The Anatolian Civilisation', published in 1987 or Remzi Oğuz Arık's 'Turkish Museology' published in 1946 and which could be used as a reference source; the indisputable conclusion that we shall reach is the fact that Anatolia, and hence Turkey, is one of the largest and most important historical and cultural centres of the world.

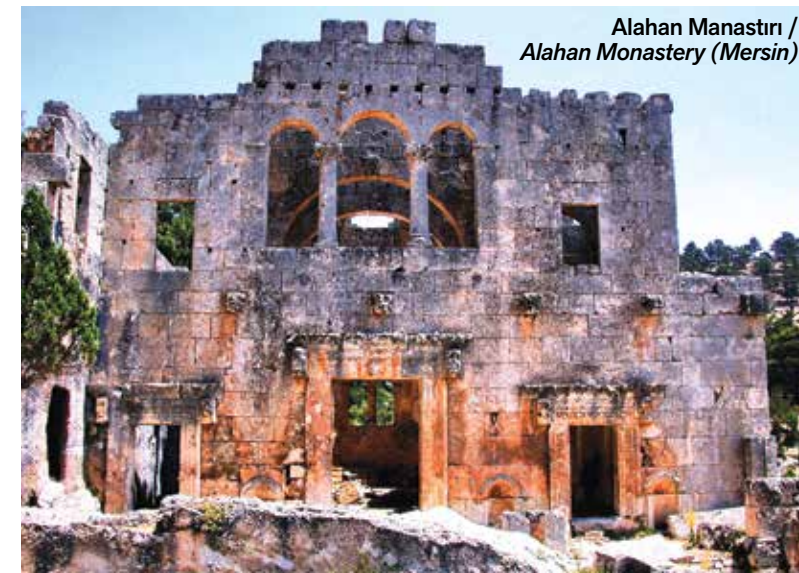
This historical and cultural portrait of Anatolia and Turkey is such a great fact that, we also come across this truth in many other important research just like those we have mentioned earlier.

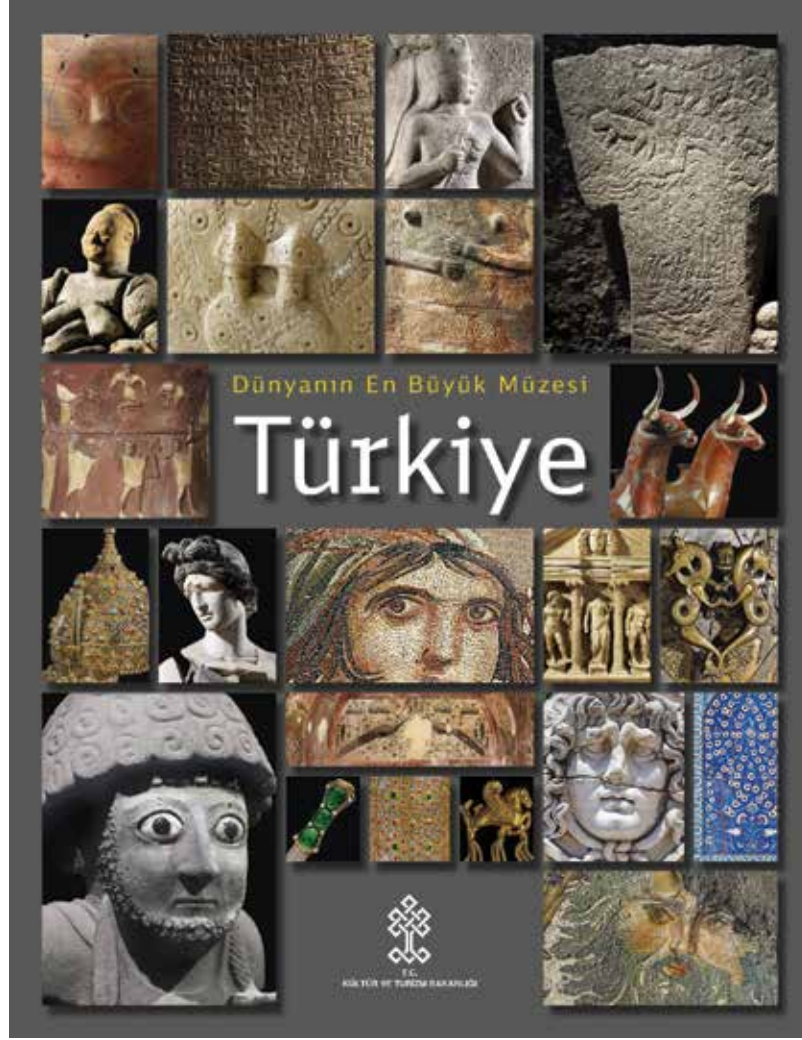
In relation to Turkey's cultural and historical accumulation of 12,500 years, another research that could be considered a classic is the work edited by Gül Pulhan titled 'World Heritage in Turkey', which was published in 1996 by the Ministry of Culture and Tourism of the Republic of Turkey. The book also draws much attention in terms of integrity of texts and photographic collections.

Following this work of the Ministry of Culture and Tourism of the Republic of Turkey, which drew much attention and includes the Turkish works as well as the periodic world heritage, there have been other monuments that have been added to the list of the World Heritage since the year 2011. Edirne Selimiye Mosque and its Social Complex, the Çatalhöyük Neolithic Town, the multiple-storey landscape of Bergama and Bursa Cumalıkızık are amongst the top on this list. By considering these works it could be stated that Turkey's natural and cultural heritage carries an importance of compelling and changing the literature of the museology of the world.

In this sense, if we were to arrange these astonishing cultural and natural heritage samples mentioned in temporary listings that have been confirmed as world heritage discoveries within the past 20 years,

Alahan Manastırı / Alahan Monastery (Mersin)

► 1983 basımı M. Sıddık Batum'un **Türk Müzeciliği** adlı uzun makalesinden ve büyük usta S. Hakkı Eldem'in 1970 tarihli **Müzeciliğimiz** adlı oylumlu çalışmasından söz edebiliriz.

► We can speak of M. Sıddık Batum's long article titled **Turkish Museology** published in 1983, and the voluminous work of the great master S. Hakkı Eldem titled 'Our Museology' and published in 1970.

Mağaraları'na, Bitlis'teki Ahlat Eski Yerleşimi'ne, Diyarbakır Kalesi ve Surları'na, Harran ve Şanlıurfa Yerleşimleri'ne, Ağrı İshak Paşa Sarayı'ndan Konya Selçuklu Mirası'na kadar uzanabiliriz. Aynı biçimde Mardin Kültürel Peyzaj Alanı'ndan söz ederek Denizli ve Doğu-bayazıt'ta her daim göz alıcı duruşlarıyla öne çıkan Perge Antik Kent kalıntılarına kadar bir dolu doğal ve kültürel zenginliğe dikkat çekebiliriz.

Muhatabımız bu kadarıyla bile ciddi bir şaşkınlık uyandıracak böylesine zengin bir tarihi ve doğal birikimle baş başa kalırken, biz hiç durmadan bu birikime Şanlıurfa'daki Göbeklitepe Arkeolojik kazılarını ekleyebilir ve sözümüzü yenilerde ilan edilen Adana Anavarza Antik Kenti'ne kadar getirerek, sadece isimlerini sıralamakla bile çok daha uzun ve özel yazılarla, konuşmaları gerektirecek kadar önemli doğal ve kültürel miras zenginliğinden dem vurabiliriz.

BİR KİTAP, BİR SERGİ VE ETKİNLİKLER

İşte tam da bu yüzden üzerinde yaşadığımız toprakların aslında çok daha büyük söylemle-

it shall become necessary to emphasise Turkey's new cultural and natural actuality that shall surface before us.

For instance, if we were to begin with Alanya, we could then extend to the Alahan Monastery in Mersin, from Efes to the Karain Caves, the Ancient Settlement of Ahlat in Bitlis, the Diyarbakir Castle and its city walls, Harran and the Settlements in Şanlıurfa, and from the Ishakpaşa Palace in Ağrı to the Seljuk Heritage in Konya and similarly, speak and draw attention to the numerous natural and cultural wealth of the Mardin Cultural Landscape and the ancient city ruins of Perge that draws much attention in Denizli and Doğubayazıt.

While our addressees stand in wonder before such historical and natural wealth that clearly awakens a deep astonishment, we could easily add the archeological excavations taking place in Göbeklitepe, Şanlıurfa and speak of the Adana Anavarza Ancient Settlement that has recently been declared and also of the many other important natural and cultural heritage that could prolong this list with the mere mention of its names and special articles.

A BOOK, AN EXHIBITION AND ACTIVITIES

It is for this reason that we realise that these lands that we live on necessitate a larger discourse and in this sense, although it may seem like an absolute assertion, we need to claim that Turkey is truly the largest museum of the world and in this context there are many works that ought to be published, along with exhibitions and other kinds of activities.

For instance, the project "The World's Largest

Perge (Antalya)

ri gerektirdiğini ve bu anlamda ilk elde vurucu bir söylem gibi görünse de salt bir iddia olmanın ötesinde Türkiye'nin gerçekten de dünyanın en büyük müzesi olduğunu söylemek ve bu kapsamda yayınlardan, sergilere ve diğer etkinliklere kadar yapılabilecek pek çok şey olduğunu ortaya koymak gerekmektedir.

Sözgelimi; 2014'ün son günlerinde Türkiye'nin kültürel, doğal ve tarihi değerlerinin evrensel bir platforma taşınması amacıyla gerçekleştirilmiş bulunan "Dünyanın En Büyük Müzesi: Türkiye" projesi bu yolda atılmış önemli bir adım olarak ülkemizin doğal, kültürel ve tarihi birikiminin ulusal ve uluslararası kamuoyunda hak ettiği biçimde tanıtılması anlamında oldukça önemli ve dikkat çekici olduğunu ortaya koymuştu.

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı kontrolünde düzenlenen Dünyanın En Büyük Müzesi: Türkiye Projesi bir yandan fotoğraflarla desteklenmiş Anadolu uygarlık tarihinin anlatıldığı kitap çalışması bir yandan söz konusu proje kapsamında çekilmiş fotoğrafların sergilendiği yurt içi ve yurt dışı sergi organizasyonları bir yandan da 13 bölümden oluşan bir belgeselle birlikte ciddi bir atılım niteliği taşıyordu.

14 Kasım 2014 - 31 Aralık 2014 tarihleri arasında düzenlenen ve adeta 12 bin 500 yıllık Türkiye ve Anadolu tarihinin hikâyesini bir görsel şölen olarak ortaya çıkarmayı amaçlayan bu çalışma, özellikle Türkiye genelindeki müze ve öğrenim yerlerinden seçilen yüzlerce eserin fotoğrafı ve bu fotoğraflarda yer alan objelere ilişkin etkileyici hikâyelerin de yer aldığı kitap çalışmasıyla bile büyük bir boşluğu dolduracak. Ayrıca proje kapsamındaki sergiler ve TV'lerde sürecek olan konuya ilişkin belgesellerle de yurt içi ve yurt dışı turizmin gelişmesi bakımından da ayrı bir katkı sağlayacak niteliktedir.

Aspendos (Antalya)

Ishak Paşa Sarayı / Ishak Paşa Palace (Ağrı)

Museum: Turkey", which was held at the end of 2014 for the purpose of carrying the cultural, natural and historical values of Turkey to a universal platform, was a crucial step taken in asserting and drawing attention to introducing our country's natural, cultural and historical wealth in the national and international arena.

The Project "The World's Largest Museum: Turkey", which was organised under the Ministry of Culture and Tourism of the Republic of Turkey, as well as the book exploring the history of the Anatolian civilisation with photographs and the exhibitions organised both nationally and overseas with photographs taken for this project and lastly the documentary series of 13 films can all be considered a critical move.

This work which had been organised between November 14, 2014 and December 31, 2014 with the intention of exposing a visual festival of the story of our 12,500 year old Anatolian history, shall fill in a deep gap with all of the hundreds of photos taken at all of the museums and archeological sites and the interesting stories behind these photographs compiled in a book. Furthermore, with the exhibitions as part of the Project and the documentaries shown on television most surely provided its share in developing the national and international tourism.

► Sanat tarihçiliği alanında unutulmaz eserler veren Semavi Eyice'nin 1974 tarihli **Arkeoloji Müzelerimiz** adlı kitabı ile Hikmet Gürçay'ın **İl Arkeoloji ve Etnografya Müzelerini konu edindiği kronolojik sıralı çalışmaları** kaynak kitaplar arasında.

► The book 'Our Archeology Museums' authored by Semavi Eyice in 1974, has produced unforgettable works in relation to art history, as well as Hikmet Gürçay's chronological works exploring the Archeology and Ethnography Museums, are amongst the reference sources in this field.

Yavuz TURGUL ve Şener ŞEN

Yavuz Turgul and Şener Şen

Yazar / Author: Gülcan Tezcan

TÜRK SİNEMASININ İKİNCİ MİLADI DİYE TANIMLANAN, EFSANEYE DÖNÜŞEN EŞKIYA, BU YIL 20. NÜRNBERG TÜRK-ALMAN FİLM FESTİVALİ'NİN AÇILIŞ FİLMİ OLARAK GÖSTERİLDİ.

'EŞKIYA' (THE BANDIT), WHICH IS DESCRIBED AS THE SECOND MILESTONE OF TURKISH CINEMA, WAS SHOWN AS THE OPENING MOVIE AT THE 20TH NÜRNBERG TURKISH-GERMAN FILM FESTIVAL.

Yüz yılı aşan bir sinema tarihine sahip olan Türkiye'de beyazperdede silinmez izler bırakan pek çok yönetmen oldu. En unutulmaz olanları ise içinden çıktığı toplumun değerleri, yaşantısı, kültürü ve edebiyatına temas ederek film üretkenler ve kimlikli bir sinema ortaya koyanlardı. Metin Erksan, Lütfi Akad, Halit Refiğ, Atıf Yılmaz, Yücel Çakmaklı gibi ustaların ölümsüz eserler bıraktığı Türk sineması, diğer adıyla Yeşilçam 1970'lerden sonra hem sektörde atılan yanlış adımlar hem de ülkede yaşanan siyasi çalkantılardan dolayı ciddi bir gerileme yaşadı. Seyirci salonlardan uzaklaştıkça üretilen film sayısı da giderek azaldı. 1980'lerden sonra ülke sinemalarında iyiden iyiye Hollywood filmleri ağırlık kazanmaya başladı. Vizyona giren yerli film sayısı yok denecek kadar azalmıştı.

Ancak 1990'larda Yavuz Turgul'un çektiği *Eşkya*, bu gidişi tersine döndüren bir film olarak sinema tarihimizdeki yerini aldı. Ertem Eğilmez ekolünden geldiği için Yeşilçam'ın kodlarını iyi bilen Turgul, yaşanan toplumsal değişimleri de çok iyi gözlemleyerek sinemamızdaki bu damarın devamlılığını sağladı.

TÜRK SİNEMASINDA DÖNÜM NOKTASI: EŞKIYA

Senaryosunu yazdığı *Tosun Paşa*, *Davaro*, *Çiçek Abbas*, *Fahriye Abla*, *Züğürt Ağa*, *Muhsin Bey* gibi filmlerle geniş kitlelerin beğenisini kazanan Yavuz Turgul'un *Eşkya* filmi ile gösterdiği başarı bu yüzden hiç de tesadüf değildi. Turgul'un bu kadar sevilmesinin en temel sebebi ise çok iyi bir hikâye anlatıcısı olmasıydı. Mesaj vermek, bir düşünce, bakış açısı ya da felsefenin peşi sıra filmi kurmak yerine insana dair hikâyelerden, çatışmalar ve gerçekliklerden yola çıkan Turgul, sözlü kültürün hâkim olduğu bu coğrafyada belki de bu yüzden milyonlar tarafından bıkmadan, usanmadan izleniliyor.

Muhsin Bey'de İstanbullu bir musikişinas ve organizatör ile genç ve hırslı bir türkücünün kesişen hikâ-

There have been numerous directors in Turkey who have left footprints that can never be erased in Turkish Cinema with its history of more than a hundred years. However, those who were never forgotten were those directors who produced their films by reflecting the values, lifestyle, culture and literature of the society they came from. The Turkish cinema, known as Yeşilçam, in which masters such as Metin Erksan, Lütfi Akad, Halit Refiğ, Atıf Yılmaz, Yücel Çakmaklı have left immortal works, started to experience a relapse due to the wrong steps taken within the industry after the 1970s as well as the political upheavals of the time. The more the audience neglected the cinema, the more dropped in numbers the production of films. After the 1980s, the dominance of Hollywood movies became evident. The local movies were almost non-existent.

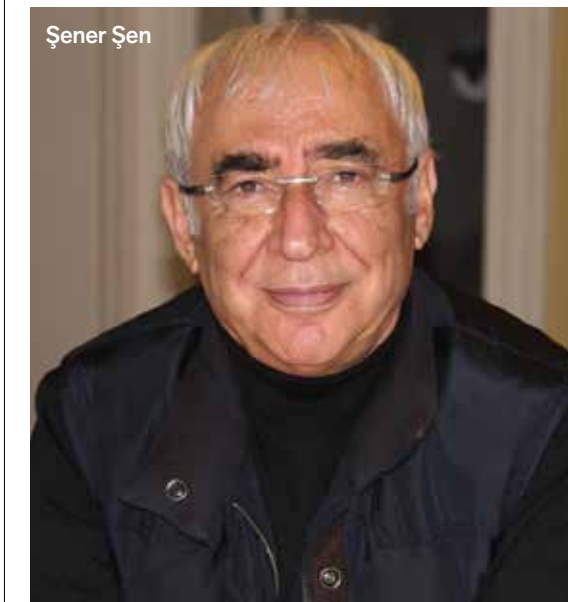
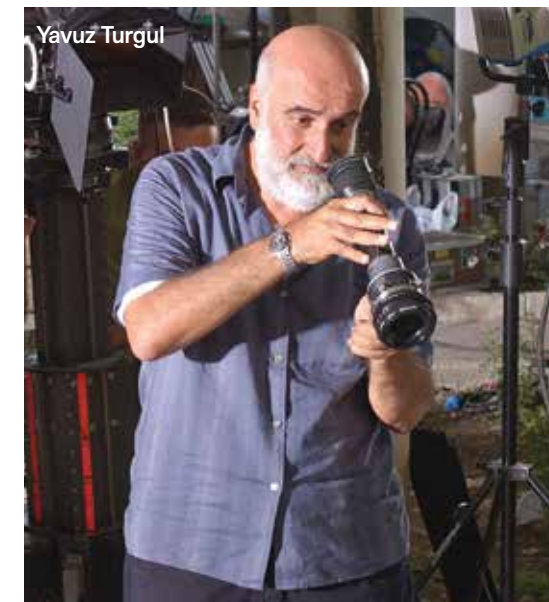
However, Yavuz Turgul's Eşkya in the 1990s, took its position in our cinema industry as the movie which reversed this downfall. Turgul, who was well aware of the codes of Yeşilçam as he came from the ecrole of Ertem Eğilmez, was able to provide the continuation of the tradition with clear eye on social change.

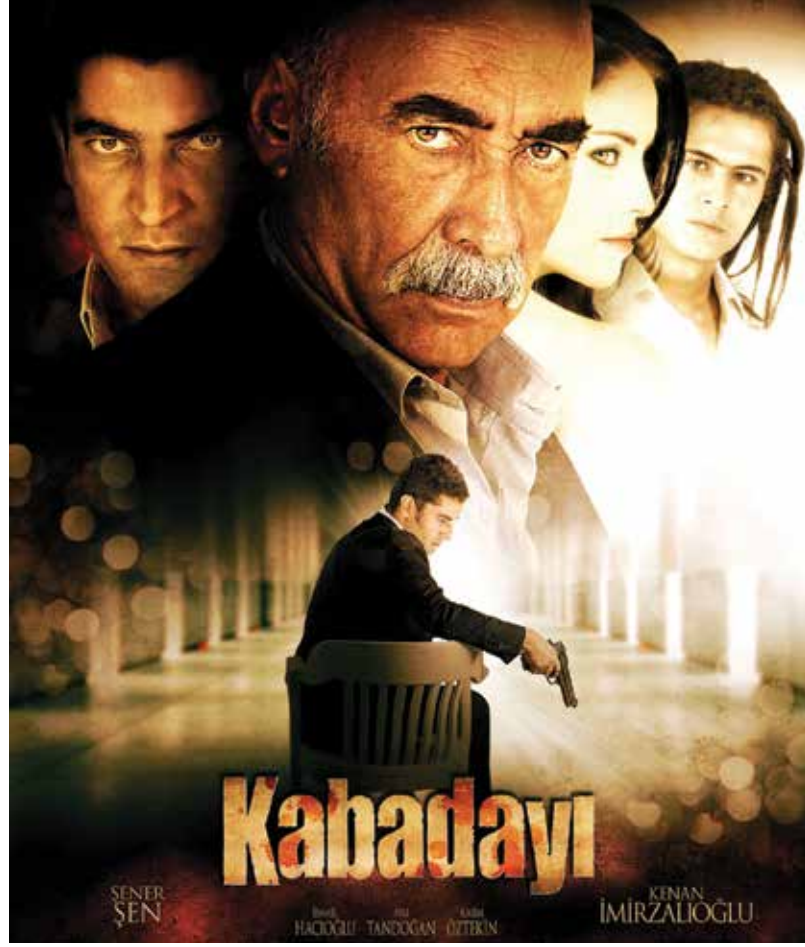
A TURNING POINT IN TURKISH CINEMA: EŞKIYA

Yavuz Turgul, who gained recognition of the masses with his movies like 'Tosun Paşa', 'Davaro', 'Çiçek Abbas', 'Fahriye Abla', 'Züğürt Ağa' and 'Muhsin Bey', did not surprise us with the success of 'Eşkya'. The main reason as to why Turgul is loved so much is due to the fact that he is a great narrator. Turgul, who sets off by exploring stories of people, conflicts and realities rather than just trying to give a message, a thought, a perspective or a philosophy, is most probably the reason as to why millions still watch his movies in this geography where the verbal culture is strongly felt.

► Festivalde Yavuz Turgul'un yanı sıra *Eşkya*'nın başrol oyuncusu Şener Şen ve Fassbinder, Carlos Saura ve Jean-Luc Godard gibi Avrupa'nın en etkili yönetmenleriyle çalışan oyuncu Hanna Schygulla'ya da onur ödülü verildi.

► Honour awards were given to Yavuz Turgul as well as the leading actor of 'Eşkya', Şener Şen and actress Hanna Schygulla, who had the opportunity to work together with the most influential directors in Europe like Fassbinder, Carlos Saura and Jean-Luc Godard.

yesini konu alan Yavuz Turgul, kadim kültürüne yüz çevirip popüler, kolay tüketilen ve kısa sürede paraya tahvil edilebilecek yeni kültüre değer veren toplumda yaşanan çatışmaya dikkat çekiyordu.

Eşkîya da *Muhsin Bey*'in yolundan giden ve aynı kaygıları başka bir hikâye üzerinden temellendiren bir film oldu. 1996 yılı yapımı *Eşkîya*, Türk sinemasında yeni bir döneme kapı araladı. Sinemamızın 1980'li yıllarda yaşadığı durgunluk ve gerileme döneminden sonra geniş seyirci kitlelerini yeniden salonlara çeken *Eşkîya*'nın başarısında yönetmen Yavuz Turgul'un ustalığı kadar Şener Şen, Uğur Yücel, Sermin Hürmeriç ve Kamran Usluer'in dört dörtlük oyunculuklarının da payı büyük. *Eşkîya*, yaşadığı zamana ayak uyduramayan, modern hayatın dayattığı yeni ilişki biçimlerini kabullenemeyen Baran'ın hikâyesini beyazperdeye taşıdı.

İYİ HİKÂYELERİN PEŞİNDEN GİDEN YÖNETMEN

Temelinde çok kırılğan ve naif bir aşk hikâyesi olan *Eşkîya*, bir çeşit kaybedenler ve tutunamayanlar filmi aslında. 1998 yılında Türkiye'nin Oscar aday adayı olan film, 1997 yılında Almanya'dan Bogey Ödülü, 1998 yılında Portekiz'de Troia Uluslararası Film Festivalinden Altın Yunus Ödülü'yle döndü. Film 19. SİYAD Türk Sineması Ödülleri'nde de En İyi Film, En İyi Senaryo, En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu ve En İyi Müzik Ödülleri'ne değer bulundu. Yavuz Turgul'un sinematografisinde *Eşkîya*'dan sonra *Gö-*

▶ Yavuz Turgul, sinemamızda kendine özgü bakışı, filmlerindeki sahihliğiyle özel bir yere sahip yönetmenlerden biridir.

▶ The director, Yavuz Turgul, who has his own peculiar outlook in our cinema industry, also has a special place due to the realistic approach in his films.

Yavuz Turgul, who explores the story of two men, an Istanbulian music lover and organiser and another young and ambitious folk singer in his movie 'Muhsin Bey', draws attention to the issues that surface in a society that turns away from ancient culture and instead prefers the popular, easily consumed new culture that can easily be bought materialistically.

Eşkîya was a film similar to 'Muhsin Bey', exploring the same anxieties through another storyline. *Eşkîya*, which was filmed in 1996, opened the door to a new era of Turkish cinema. Surely, the mastery of Yavuz Turgul in directing *Eşkîya* and drawing the masses back to the cinema and the perfect acting of Şener Şen, Uğur Yücel, Sermin Hürmeriç and Kamran Usluer following the depression and regression our cinema experienced in the 1980s ought to be acknowledged. '*Eşkîya*' explores the story of Baran, who could not keep up with the times he was living in and the new forms of relations modern life was enforcing upon him.

THE DIRECTOR WHO FOLLOWED FINE STORIES

'*Eşkîya*' which actually is a fragile and naive love story, is in a sense a movie of those who have lost their grip on life. The movie, which was an Oscar nominee from Turkey in 1998, received the Bogey Award from Germany in 1997 and the Golden Dolphin Award from the 1998 Portugese Troia International Film Festival. The movie also earned The Best Film, Best Screenplay, Best Supporting Actor and Best Score in SİYAD Turkish Cinema Awards. Following Yavuz Turgul's *Eşkîya*, other movies that followed were '*Gönül Yarası*', '*Kabadayı*' and '*Av Mevsimi*'. Şener Şen, who plays in the majority of Turgul's movies, is one of the actors that the director can never give up on. In one of his interviews he talks about how the story is the most important part of a movie and continues on by stating: "I have never built anything based on a concept, a philosophy or a thought. All of that, came and settled into my work by itself. I never sat down and thought about how I could criticise an issue through modernism. I don't believe that it is correct to paint me as a man who has tendencies towards nostalgia and someone who defends the values of the past. Rather, I am a man who is after opposites, conflicts and contradictions. The reason for this is because my protagonist is generally Şener Şen and the fact that Şener is always a sympathetic and honest man. There were times when he would correct me. Particularly, all the things like morality, conscience, justice that I thought of were all spoken to me by Şener. As Şener was the one who said those things, I developed the idea that his stand is a true one." With these words, he expresses how Şener Şen had an influence on his films. However, Yavuz Turgul destroys this portrayal with his own hands in his movie of *Gönül Yarası*. In this movie, he explores the story of an idealist teacher, who devotes himself to

nül Yarası, *Kabadayı* ve *Av Mevsimi* yer aldı. Turgul'un filmlerinin büyük çoğunluğunda rol alan Şener Şen, adeta usta yönetmenin vazgeçemediği oyuncularından biri. Bir röportajında filmlerinde kendisini harekete geçiren şeyin iyi öykü olduğundan söz ederken "Hiçbir zaman bir konsept, bir felsefe ya da düşünce üzerinden bir şey inşa etmedim. O kendi kendiliğinden gelip yerleşti benim yaptığım işlere. Ben oturup, modernizm üzerinden şunu nasıl eleştirebilirim diye hiç düşünmedim. Benim bir anlamda nostaljiye yatkın, geçmiş değerleri savunan bir insan olarak ortaya çıkarılmam, çok doğru bir şey değil. Ben bunlardan ziyade, zıtlıkları, çatışmaları ve çelişkileri bulmaya çalışan bir insanım. Bunun nedeni, kahramanımın çoğunlukla Şener Şen olması ve Şener'in sempatik ve doğru şeyler söyleyen biri olması. Kimi zaman benim doğrularımı söyledi. Özellikle ahlak, vicdan, adalet ve buna benzer duygularla ilgili düşündüğüm şeyleri dillendiren çoğunlukla Şener oldu. Şener o lafları söylediğinden dolayı, var olduğu noktanın doğru bir nokta olduğu düşüncesi oluştu." diyerek Şener Şen'in filmlerinde nasıl bir etki meydana getirdiğini ifade ediyor. Ama Şener Şen'in oluşturduğu bu tabloyu da Yavuz Turgul yine kendi eliyle *Gönül Yarası* filminde yıkar. İdealist ve kendini yoksul çocuklara adayan bir öğretmenin kendi çocuklarının ve yardım etmek istediği bir genç kadının hayatında açtığı yaralar ve iyiliğinin nelere mal olduğunu anlatır.

TIYATRODAN SİNEMAYA UZANAN BAŞARI HİKÂYESİ

İstanbul Şehir Tiyatrolarında oyunculığa başlayan ancak 1970'lerde sinemaya adım atan Şener Şen'in tiyatro kariyeri geniş kitleler tarafından pek bilinmese de Şehir Tiyatrolarında *Othello*'dan *Cyrano de Bergerac* gibi klasiklerde *Keşanlı Ali Destanı*, *Sersem Kocanın Kurnaz Karısı*, *Zengin Mutfağı* gibi Türk tiyatrosunun önemli eserlerinde rol aldı. Sonrasında sinema oyunculduğuna yönelen ve *Hababam Sınıfı* serilerindeki "Badi Ekrem" karakteriyle seyircinin beğenisini kazanan Şen, uzun yıllar Türk sinemasının en aranan komedi oyuncularından biri oldu. *Süt Kardeşler*, *Tosun Paşa*, *Davaro* gibi filmlerde canlandırdığı karakterler de sinemanın unutulmazları arasında yer aldı. Züğürt Ağa, *Muhsin Bey*, *Arabesk* Şener Şen'in karakter oyuncusu olarak zirveye oturduğu filmlerden birkaçı. Yavuz Turgul'un yönettiği *Eşkîya*'daki Baran karakteri ile Turgul'un da vazgeçilmez oyuncusu haline gelen Şen ile Yavuz Turgul'un ortaklıkları *Gönül Yarası*, *Kabadayı* ve *Av Mevsimi*'nde de devam etti. Şener Şen, Türkiye'nin en önemli film festivallerinden Antalya Altın Portakal Film Festivalinde, 1978'de *Çöpçüler Kralı* ile En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu, 1987'de *Muhsin Bey* ile En İyi Erkek Oyuncu, 2004 yılında Yaşam Boyu Onur Ödülü ve 2005 yılında *Gönül Yarası* ile En İyi Erkek Oyuncu Ödülü'ne değer bulundu. Usta oyuncu 1997'de *Eşkîya* ile Valensiya Film Festivalinde de En İyi Erkek Oyuncu Ödülü'nün sahibi oldu.

poor children and yet, causes many heartbreaks with the good acts he does in the lives of his own children and a young lady in need of help.

A SUCCESS STORY EXTENDING FROM THEATRE TO CINEMA

The theatre career of Şener Şen, who actually took the first steps of his acting career at the İstanbul City Theatre and later taking a step into the world of comedy movies, is not well known amongst the masses but he actually was a part of many theatrical plays including classics like *Othello*, *Cyrano de Bergerac*, and important Turkish works such as '*Keşanlı Ali Destanı*', '*Sersem Kocanın Kurnaz Karısı*', '*Zengin Mutfağı*'. Şen, who later turned to acting in cinema, earned the acknowledgement of the viewers with his character as '*Badi Ekrem*' in the series of '*Hababam*', and became the most loved comedy actor of the Turkish cinema for many years to follow. The characters he brought to life in the movies of '*Süt Kardeşler*', '*Tosun Paşa*', '*Davaro*' led him to take an important position within cinema. *Züğürt Ağa*, *Muhsin Bey* and *Arabesk* are also just a few of the movies in which Şener Şen reached peak with his acting. Şen an indispensable actor with the character Baran in *Eşkîya* directed by Yavuz Turgul, continued his partnership with Turgul in the movies of '*Gönül Yarası*', '*Kabadayı*', '*Av Mevsimi*'. At the most prominent film festival of Turkey, the Antalya Golden Orange Film Festival, Şener Şen won Best Actor in '*Çöpçüler Kralı*' in 1978, Best Actor in *Muhsin Bey* in 1987, the 2004 Lifetime Honour Award and Best Actor for '*Gönül Yarası*' in 2005. The great actor also received Best Actor Award for *Eşkîya* at the Valencia Film Festival in 1997.

▶ *Eşkîya* ile "bitti" denilen Türk sineması yeni bir yola girdi.

▶ The Turkish Cinema, which was considered to have come to an end, entered a new era with the movie '*Eşkîya*'.

Kahve

TAŞMADAN

Before The Coffee Boils Over

Yazar / Author: Ömer Erdem Fotoğrafçı / Photographer: Onur Aykutlu

KAHVE SADECE KAHVE DEĞİL, TOPYEKÛN BİR HAYAT GEÇİDİDİR BURADA. HATTA DİLDEN BİR MEYDAN OKUYUŞ.

COFFEE IS NOT JUST COFFEE - HERE, IT IS A GATEWAY OF LIFE. IN FACT, IT IS A CHALLENGE.

Her sabah tam 9.30'da karşı koyamadığım bir arzu uyanıyor içimde. Sanki ondan önceki bütün zaman onun için var. Toplantıdaysam ya da bir arkadaşımınla buluşmuşsam, dilime doğru bir kelimenin ilerlediğini sonra da "kahve!" diye şakıdığımı fark ediyorum. Üstelik öylesi tutkuları olan birisi de değilim. Hele hele uzlaşmacı sayılırım yeme içme konularında. Alışkanlıklarım da var, her gün aynı sokaktan geçmek gibi. Ne var ki ça-

Every morning at exactly 9:30, an irresistible urge awakens within me. It feels as though all the moments before it only exist just for that time. Whether I am in a meeting or with a friend, and words are about to spill from my tongue, I realise that the only thing that rolls out instead is 'coffee!'. The interesting thing is that I am not a person of addictions. In fact, I am quite agreeable in regards to food and beverages. I do have habits like passing through the same streets everyday. However, I can just as quickly change my mind and my route. But that is

buk da vazgeçebilir, yönümü değiştirebilirim. Ama işte, her gün saat tam 9.30'u vurduğunda bana bir şeyler oluyor. Çokça mutfakta, bakır bir cezvede kendimi kahve hazırlarken buluyorum. Soğuk suyu özenle cezveye koyuyor, iki tatlı kaşığı saf kahveyi üstüne döküyor, kısık ateşle ağır ağır kaynatıyorum. Yavaşça karıştırıyorum cezveyi. Eğer bu işlemi yapmazsam bir şeylerin eksik kalacağını, birazdan damağıma çökecek lezzetin tam da yerine gelmeyeceğini hissediyorum. Kahve bir his meselesidir. Sabır ve aşk belki. Fincana dökülürken, köpüğü yayılırken daha bir belirginleşiyor bu aşk.

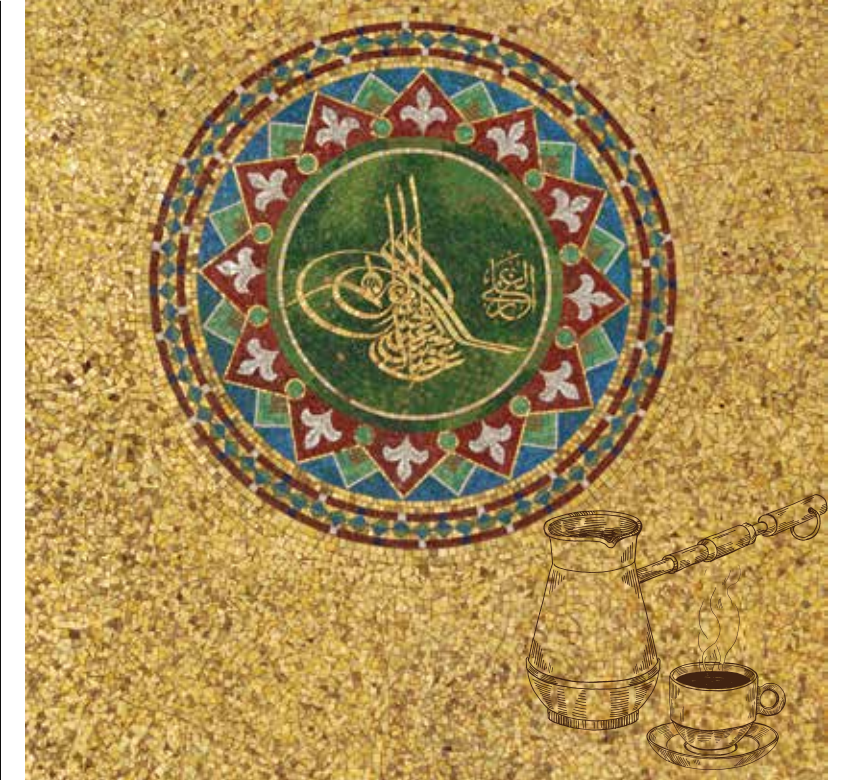
KAHVENİN 500 YILLIK ÖYKÜSÜ

Topkapı Sarayı'nda açılan "Kahvenin 500 Yıllık Öyküsü" sergisine giderken içimde taşıdığım şey buydu. Birazdan, her gün hayatımın önemli bir ritüeline dönüşen şeyin geçmişine dalacağım. Fakat hafıza asla tekin değildir. Her bir yana uçan gezgin bir hayal kuşu da sayılır. İşte o kuşun getirdiği bir çağrışım daha. Uzunca süredir kütüphanemde bir kahve kavurma tavası duruyor. Biraz hoyratça mı davranıyorum ona? Kısalmış uzayabilen, istediğiniz yöne çevrilen işlevselliğiyle antika bir tava aslında o. Sevgili bir arkadaşımın hediyesi. Zor bulunur cinsten. Kararmış asil duruşuyla ikide bir beni de süzüyor. Oysa ben onun içine bozuk paralar, parlak materyaller ve bazen de elime gelen mini şeyleri atıveriyorum. Ama biliyorum onun ne kadar değerli olduğunu. Eğer koluna girer de ocağa, mutfığa taşırsam bana kahve kavuracağımı, şenlik sunacağımı...

İstanbul'un her köşesinde böylesi bir sergiyi açmak mümkündür. Ne var ki bir imparatorluğun kalbinde açılması ve dünyanın her yerinden gelen ziyaretçilerin akınına uğrayan bir sarayda gerçekleşmesi ayrıca anlamlı. Belki de padişah ile sıradan insanı içeren birleştirici, aradaki bütün sınırları kaldıran, eşitlikçi bir içki olmasının da sembolik bir değeri vardır bu buluşmada. Bir avuç kahveniz, biraz ateşiniz ve içecek mini bir kabınız varsa ona kavuşabilirsiniz. Gerçi tarih kitaplarından okuduğumuza göre her keyif verici şey gibi başlangıçta kahve de lanetlenmiş, yasaklanmış. Ama hiçbir sınır, hiçbir yasak onun kokusunun bir kere yayıldığı yere geri dönmesini önleyememiş. Kahve dindikçe yaşamış, var olmuş.

TOPKAPI SARAYI'NDA KAHVE KOKUSU

Şimdi Topkapı Sarayı'nın iç avlusuna ulaşmış da sergiye doğru yol alan birisi için zamanın arka sokaklarına dalmanın vaktidir. Kahve, kahve değirmeni, kahve tavası, kahve fincanı, kahveci, kahveci güzeli, kahve çekirdeği, kahve dibegi, kahve ocağı, kahve torbası,

► Kahve, Türklerin dilinde bambaşka yorumlara kavuşmuş; hatta sonuna kadar Türkleşmiştir. Türküler, şiir ve metaforlar kadar güzellik yakıştırmaları bunun en açık kanıtıdır.

the thing, every day at exactly 9:30, something happens to me. Most of the time, I find myself in the kitchen with a copper coffee pot, preparing coffee. I meticulously pour some cold water in the coffee pot, putting two coffeespoons of pure coffee over it, and bringing it to a boil on low heat. I slowly mix it. I get the feeling that if my hands don't do this, then something will be neglected, and the aroma that will soon spread over my tastebuds would be lacking in savor. Coffee is a matter of senses. Perhaps, patience and love. This love becomes much more evident once it is poured into the cup with its froth spreading over the top.

500 YEARS OF TURKISH COFFEE

This is what I felt when I was going to the exhibition '500 years of Turkish Coffee' taking place at the Topkapı Palace. Shortly, I was to dive into something that had become an important ritual of my life every morning. However, one's memory can be sinister. It may also be considered an imaginary roving bird fluttering everywhere. And here's another evocation by that bird. For a long time now, I have had a coffee roasting pan in my library. I wonder if I treat it ill? In fact, it is an antique pan that is so functional in its use. It was a gift from a dear friend of mine and also quite difficult to find. It glimpses at me with its burnt but noble bearing. And what do I do with it? I throw change, shiny things and little items in it. Yet, I am aware just how valuable it is. I know that if I was to pick it up and take it to the kitchen, it would roast me coffee and present me with a festival...

► Coffee has attained a very unique position amongst the Turks and has infinitely become Turkified. All of the folk songs, poems and metaphors of beauty ascriptions of coffee are evidence of this fact.

It is possible to hold an exhibition like this in every corner of Istanbul. However, the fact that it is held in the heart of an empire and in a palace that is swamped by visitors from all corners of the world, has a special importance. Perhaps it is also significant as it had the power to unite a sultan

► Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan sonra, 3 Nisan 1924 yılında müze haline getirilen ve cumhuriyetin ilk müzesi olan Topkapı Sarayı Müzesi, günümüzde yaklaşık 400 bin metrekarelik bir alan kaplamaktadır.

kahve kutusu, kahve mangalı, cezve, kahve birigi, kahve güğümü... Kelimeler ne kadar da çok çiçeklenmiş burada. Bir çekirdek, bir kahve çekirdeği ne kadar çok eşyaya, eyleme, duruma karşılık gelmiş. Kültüre rahim olmuş sanki. Kahvenin sadece bir içecek değil, kültürün belli başlı aktörlerinden birisi olduğunu görmek için birebir bu sergi. Merak mı ediyorsunuz, Osmanlı toplumunda ilk kez nerede ve nasıl görülmüş? İşte Peçevi İbrahim Efendi'nin tarihi. Kitap açılmış, sayfalar sizi bekliyor. Her bir satırda dünün izleri yaşıyor. Harfler köpürüyor.

KAHVE... KAHVE...

Yeşil kahve, Nikaragua, Doğu Timur, Peru sırayla çekirdeklenecek, gözünüzün önünden geçecek. İşte bu çekirdektir demelisiniz bu zarif havanları doğuran, alışabı zevk ve estetik içinde yoğuran... Bu değirmenler, bu kahve torbaları, kahve kutuları, mangallar, güğümler, fincanlar, cezveler. Cezve deyinca durun!.. Bu insan zihninin ilginç tasarımı üzerine uzun uzun düşünün. Yumurta kaynatamazsınız onunla. Süt pişiremezsiniz. O sadece ve sadece kahvenin köpürüp coşması için vardır. Cezve o sebepten sadece eşya değil, güzelliğin dile dökülmüş halidir. Cezve gibi güzel olsun isteriz her şey yaşarken. Cezve kelime olarak da güzel, ses olarak da şiirsel.

KAHVE VE TÜRKLER

Saraydan en sıradan halk sofrasına kadar dalga dalga saltanat kuran kahvenin öyküsünü izlemek için kitaplar da var burada. Osmanlı İmparatorluğu'nun görsel hafızası olan bu minyatür kitapları gündelik hayatın tarih içinde yoğrulması da demektir. Renk saltanatının sağanağı altında, kahveyi, kahveci esnafını kolayca izle-

and an ordinary person, lifting all boundaries between them and spreading equality amongst all. I bet it is. You can have it if you have a handful of coffee, a little fire and a tiny little cup to drink it from. According to historical texts, coffee too was cursed and banned initially as it was considered a pleasure-inducing drink. However, there was absolutely no boundary and prohibition that was able to hinder that relishing smell. The more it resisted, the more it came to exist.

THE SMELL OF COFFEE AT THE TOPKAPI PALACE

Now it is time to dive into the backstreets of history, as we enter the inner court of the Topkapı Palace and stroll towards the exhibition. Coffee, coffee grinder, coffee roaster, demitasse, coffee maker, coffee seller, coffee beans, coffee mortar, coffee house, coffee pouch, coffee box, coffee brazier, coffee pot, coffee percolator, coffee churn... These words have blossomed beautifully. One bean and a single coffee bean has led to the existence of so many things, actions and states. It is almost as if it has become the womb of a culture. This exhibition clearly illustrates the fact that coffee is not just a beverage but one of the leading features of a culture. Are you curious as to when and how it first surfaced within the Ottoman society? It is right there in the history of Peçevi İbrahim Efendi. The book is open with its pages waiting for you. You can witness the traces of yesterday within every sentence. The letters are all coming to a boil.

COFFEE... COFFEE...

Green coffee, Nicaragua, East Timor and Peru will slowly nucleate and roll before your eyes. You shall say, it is this little bean that has led to the birth of those graceful mortars, kneading its timber with pleasure aesthetically... These grinders, coffee pouches, coffee boxes, braziers, churns, demitasses and cezve (pots). Alas! The cezve (coffee pot)!... Give yourself some time to think deeply about this interesting design of the human mind. You cannot boil an egg in it. Nor can you heat milk. Its only existence is to froth the coffee and enthuse it. That is why the 'cezve' is not just an item but the expression of beauty. We would like to see everything in this life as beautiful as the 'cezve'. Cezve is also beautiful as a word and poetic in its sound as it tips off our tongues.

COFFEE AND THE TURKS

You can also find in this exhibition many books on the story of coffee that has established its own sovereignty both within the palaces and even at the most ordinary dinner tables. These miniature books, which are the visual memory of the Ottoman Empire, also inform us of the kneading of the daily life within history. Under the torrents of the reigns of colour, you are able to watch coffee and the coffee sellers. Every glance at the miniatures, pilgrim drawings, artist drawings and photographs will give you a different perspective. It is almost as though coffee has given colour to the colours and lines.

veyebilirsiniz. Minyatürlerden seyyah çizimlerine, ressam çizgilerine, fotoğrafa kadar her bir bakış başka açısını verecektir size. Kahve renge ve çizgiye işleklik de kazandırmıştır sanki.

Osmanlıların en ilginç özelliklerinden birisi de vakıf anlayışlarıdır. Yaralı kuşlar için vakıf kurdukları gibi işte kahve için de vakıf kurmuşlar. Arzu, iktidar ve yaşama zevkinin öznesi olmuş kahve için bu hiç de şaşırtıcı değil. Bir tür koruma kadar yaşatma tutkusudur bu. Mihr-i Vefa Kalfa, Topkapı Sarayı'nın Helvahane Ocağına böylesi bir bağışta bulunmuş ve ismini yaşatmak kadar kahveye duyduğu sevgiyi miras bırakmıştır. Bir tür anayasa niteliği taşıyan vakfiyeler bu sevginin hukuk yoluyla derçinlenmesidir.

Ve fincan... Neredeyse Arapça ve Farsçası birbirine çok yaklaşık şekilde telaffuz edilen bu kelime, Türklerin dilinde bambaşka yorumlara kavuşmuş hatta sonuna kadar Türkleşmiştir. Türküler, şiir ve metaforlar kadar güzellik yakıştırmaları bunun en açık kanıtıdır. Öyle ki kahvenin bakır cezvelerde köpürmesini yeterli bulmamış Türkler. Onun en güzel formda sunulması için düş görmüşler, fikir yürütmüşler.

Bugün dünyadaki en evrensel kelimelerden birisi kahve olmalı. Her dilde birbirine yakın ve hemen anlaşılabilir bir madde. Çin'de, Rusya'da, Almanya ve Amerika'da her gün tonlarca kahve içiliyor. Küresel kapitalizmin ana hammaddelelerinden birisi o. Ve yine bugün yerel tatlar, ölçüler, ritüeller ve alışkanlıklar da büyük tehdit altında. Kahve de tek tipleşme tehlikesiyle baş başa. Topkapı Sarayı'nda açılan sergi bu açıdan da dikkate değer. Geçmişin nostaljisini, tarihin öyküsünü okumak adına değil belki de geleceği düşünmek için de bir fırsat. Kahve, zevk, lezzet, estetik ve özgün hayat demek çünkü aynı zamanda...

ULAŞIM

ATATÜRK HAVAALANINDAN:

Havaalanı içerisinde yer alan metro hattı ile son istasyon olan Aksaray'a gelebilirsiniz. Buradan Yusufpaşa İstasyonu'nda aktarma yaparak Sultanahmet durağında inmeniz gerekmektedir. Ayasofya Müzesi ve Hürrem Sultan Hamamı önünden geçerek Topkapı Sarayı Müzesi'ne ulaşabilirsiniz.

MARMARAY İLE:

Marmaray hattını kullanırsanız Sirkeci İstasyonu'nda inmehisiniz. Çağaloğlu-Vilayet çıkışı takip ederek İstanbul Valiliği önüne çıkabilirsiniz. Buradan sola doğru kıvrılan yolu takip ederek Gülhane Parkı girişine ulaşabilir ve tabelaları takip ederek müzeye ulaşabilirsiniz.

One of the most interesting attributes of the Ottomans are their understanding of waqfs (charitable foundation). They had established a waqf for coffee just as they had done so for wounded birds. It is not surprising to see this as coffee meant desire, power and the protagonist of the joyful life. As well as being some form of preservation, it was also a passion of sustenance. Mihr-i Vefa Kalfa had made such a donation to the Helvahane (Sweet Store) of the Topkapı Palace and had left behind her love for coffee a legacy. These waqfs, which have a constitutionality, are also a form of clenching this love with the law.

And the fincan (coffee cup)... This word, which has a pronunciation very similar to its equivalent in the Arabic and Persian languages, has attained different forms of pronunciation with the Turks and has become Turkified. The greatest proof of this is the fact that it is likened to beauty within the folk songs, poems and metaphors. So much so that it was not sufficient for coffee to just come to a boil in the pots. They dreamed and thought about how it could be presented in the most beautiful manner.

Today, one of the most universal words must be coffee. It is a word which is quite similar to its one another in almost every language. Tonnes of coffee is consumed every day in China, Russia, Germany and America. It has become one of the main raw materials of global capitalism. At the same time, so many local delicacies, measurements, rituals and habits are in danger. Coffee too, faces the danger of becoming uniform. For this reason, it is also crucial that this exhibition at the Topkapı Palace is held... Perhaps it is a chance to think of the future and not just read about the nostalgia of the past and the story history provides us because coffee, at the same time, means a pleasurable, tasty, aesthetic and authentic life...

TRANSPORTATION

From Atatürk International Airport:

You can take the subway from the Airport to the last stop, Aksaray. You can change at Yusufpaşa Station and get off at the Sultanahmet stop. You can reach the Topkapı Palace Museum by passing along the Ayasofya Museum and Hürrem Sultan Bath.

From Marmaray:

If you take the Marmaray Line, you need to get off at Sirkeci Station. Follow the Çağaloğlu-Vilayet exit and you will come to the Governorship of İstanbul. You can reach the Gülhane Park by taking the road diverting to the left and follow the signs to the Museum thereon.

► Fatih Sultan Mehmed'in 1453 yılında İstanbul'u fethetmesinden sonra 1460 yıllarında yapımına başlanan ve 1478 yılında tamamlanan saray; Marmara Denizi, İstanbul Boğazı ve Haliç arasındaki tarihi İstanbul yarımadasının ucundaki Sarayburnu'nda bulunan Doğu Roma Akropolü üzerindeki 700 bin metrekarelik bir alan üzerine kurulmuştur.

► Following Fatih Sultan Mehmet's conquest of İstanbul in 1453, the palace's construction, began in 1460 and completed in 1478, it was erected upon an area of 700 thousand square metres of the East Roman acropolis at the edge of the historical İstanbul peninsula of Sarayburnu, located in the midst of the Sea of Marmara, the İstanbul Bosphorus and the Golden Horn.

HATTAT HASAN ÇELEBİ:

Hüsnühat Sanatının Direği

Calligraphist Hasan Çelebi: The Precursor Of Calligraphy

Yazar / Author: Yrd. Doç. Dr. Hilal Kazan

HASAN ÇELEBİ, ADI ÜLKE SINIRLARINI AŞMIŞ; ULUSLARARASI KÜLTÜR VE SANAT ORTAMLARINDA TANINAN, ARANAN BİR ŞÖHRET OLMUŞTUR.

THE EMINENT CALLIGRAPHIST HASAN ÇELEBİ IS RENOWNED BEYOND THE BORDERS OF HIS COUNTRY IN INTERNATIONAL CULTURE AND ART CIRCLES.

Kur'an'ın yazıldığı şehir olarak tarihe geçen kutlu belde İstanbul, 16. asırda Amasyalı Hattat Şeyh Hamdullah'ın kurduğu Osmanlı Hat Mektebine asırlardır ev sahipliği yapmaktadır. Her ne kadar 1928 Harf İnkılabı sonucunda eski canlılığını yitirip yok olup kaybolmaya yüz tutsa da bu istisnai özelliğini halen korumaktadır. Çünkü 1982'de merhum Hattat Hamid'in vefatıyla "Bu sanat artık kayboldu, bitti bir daha dirilemez..." endişeleri hocanın en iyi tanınan talebesi Hasan Çelebi vasıtasıyla adeta simurg gibi küllerinden yeniden canlanmıştır. O, son halka Hattat Hâmit vefatından önceki "Me-

Istanbul, the city blessed with being the place where The Quran was written, was home to the Ottoman Calligraphy School established by the famous calligraphist Sheik Hamdullah from Amasya during the 16th century. Despite losing its old fame and being on the brinks of fading away after the Alphabet Reform in 1928, calligraphy still relevantly holds its exceptional place. In that, with the death of calligraphist Hamid the concern that "This art has now perished, it will not revive again..." grew, only to be erased and revived by Hasan Çelebi, his student, who, so to say, rose from his ashes like a simurg. Calligraphist Hamid, who had asked Hafiz Hasan

zar taşı Hafiz Hasan yazsın." vasiyeti sanki Çelebi Üstad'ın omuzlarına bir başka mesuliyet de yüklemişti. O, adeta kendi üslûbuyla Hafiz Hasan'a el vermişti. Bu cihetle hüsnühat sanatının tarihinden ve öneminden bahsederken bu süreç içinde Hattat Hasan Çelebi'yi anmamak, onu kayda geçirmemek hüsnühat sanatının geldiği noktada mümkün değildir. Bu müstesna sanatın ilk devirlerinde İbn Mukle, Ali b. Hilal, Yakut-ı Müsta'simi gibi köşe taşı olan ustalar gibi Hasan Çelebi de son devirdeki en önemli köşe taşıdır denilebilir.

Hasan Çelebi'nin bu uzun ve zahmetli bir yolda kolay ilerlediği ve hedefe kolay ulaştığı düşünülemez. Adeta bir karınca süratiyle bu husus izah edilebilir. Zaten hayatını adadığı, gönlünü verdiği bu sanatın da kuralları, ölçüleri hep pire bacağı ve pire ciğeri kadar değil midir? O, İlahi bir takdir olarak, Anadolu'nun ücra bir köyünden, din ilimlerini tahsil etmek için İstanbul'a gelme fırsatını elde etmiştir. Kendi ifadesiyle garip bir köy çocuğunun o devirde sadece Osmanlı kültürü

to engrave his tomb stone, put an extra responsibility on Çelebi's shoulders. In fact, this meant that he had handed down his legacy to Hafiz Hasan in his own style. Hence, it is impossible to talk about calligraphy, its history and importance without mentioning the calligraphist Hasan Çelebi. It, can be said that Hasan Çelebi is the cornerstone of the last era of calligraphy just as İbn Mukle, Ali b. Hilal and Yakut-ı Müsta'simi were during the first era.

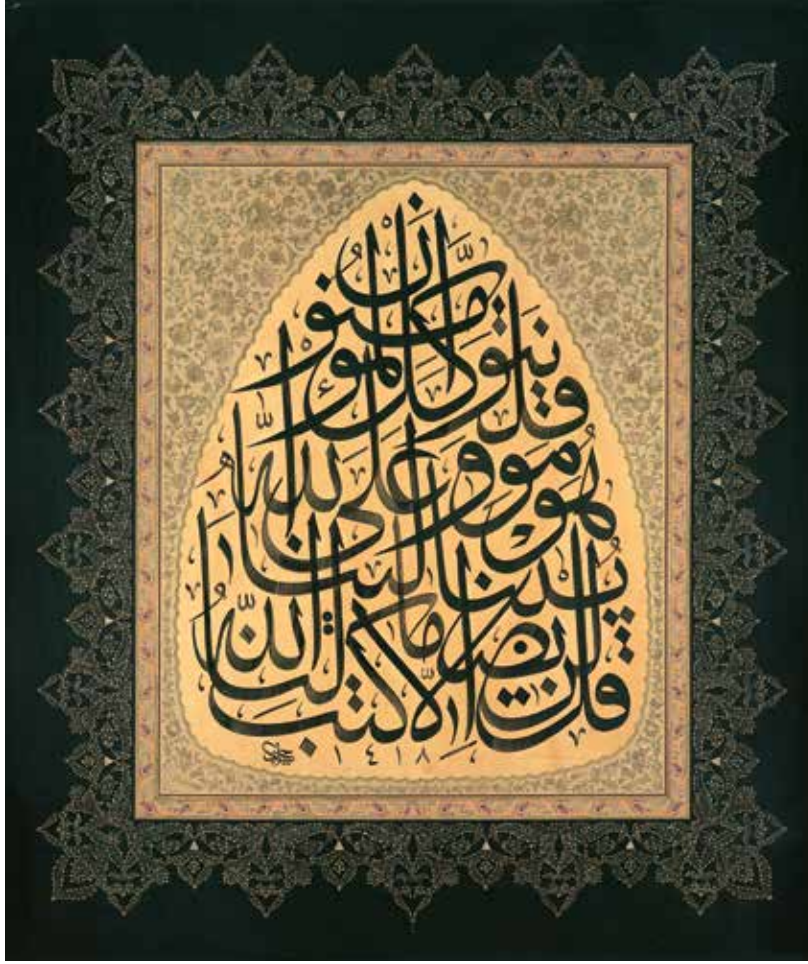
It cannot be said that Hasan Çelebi reached the aim on this distant and difficult mission so easily. This point cannot be swiftly explained. Aren't the rules and standards for this art, to which he had committed himself completely, so laboured and arduous? With divine fate, he had the opportunity to come from a remote village of Anatolia to Istanbul, and engage in religious studies. In his own words, he called himself a poor child from a village who was given an opportunity to mingle with the elites of Istanbul who were raised in an Ottoman culture, and yet, this boy worked with great determination and patience, decorating mosques with his work, educating students and most importantly establishing a new international school with steady steps towards a future while still staying loyal to the traditions of the history of the art of calligraphy.

Çelebi is known to have taught most students after Hâmid Aytaç upon receiving his 'icazet' (permission-diploma received from a madrasah) the 'sülüs-nesih' (authority to copy Ottoman scripts) from Hamid Bey and 'ta'lik-rik'a' (a writing style in calligraphy) from Kemal Batanay. Today, he has more than 70 students with approbation all over the world including the U.S.A, Japan, Russia and South Africa. His reputation has gone beyond borders, making him renowned in international culture and art circles,

➤ Çelebi'ye 2008 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından Sanata Hizmet Ödülü verildi.

➤ He received a Service Award in 2008 by the Ministry of Culture and Tourism.

ortamından yetişen İstanbul elitlerinin arasına karışarak, büyük bir sabır ve azimle çalışması, nihayetinde eserleriyle ve camileri süsleyip kuşatan hatlarıyla; her şeyden önemlisi yetiştirdiği talebeleriyle, hat sanatı tarihinde geleneğin içinde geleceğe emin adımlarla ilerleyen uluslararası yeni bir okul kurmuştur.

Hamid Bey'den sülüs-nesih, Kemal Batanay'dan ta'lik- rik'a meşk edip icazet alan Çelebi Hoca, Hâmid Aytaç'tan sonra en çok öğrenci yetiştiren hoca olmuştur. Bugün, ABD'den Japonya'ya Rusya'dan Güney Afrika'ya kadar uzanan geniş coğrafyada 70'dan fazla icazetli talebesi bulunmaktadır. Hem yetiştirdiği talebeleri hem mabetleri kuşatan hatları hem de koleksiyonlardaki nadide eserleriyle parmakla gösterilir bir sanatkar olarak, adı ülke sınırlarını aşmış, uluslararası kültür ve sanat ortamlarında tanınan, aranan bir şöhret olmuştur.

Sanatta eser vermek kadar, belki daha da önemlisi talebe yetiştirmektir. Çünkü sanatın devamı bununla mümkün olmaktadır. Tarihte bazı sanatkarların değeri, eserleriyle birlikte onların yetiştirdikleri önemli sanatkarlarla ölçülmektedir. Bugün Çelebi Hoca'nın yetiştirdiği Davud Bektaş, Muhammed Zekeriya, Ferhat Kurlu, Fuad Kuchi Honda gibi tanınmış çok değerli hattatlar; onun en önemli eserleri sayılmalıdır. Silsilenin

with the students he has taught, while his calligraphy embellishes places of worship and the many precious pieces of art which he has created.

Teaching students is just as important as producing works of art because the continuation and survival of an art depends on this fact. The value of some artists in history is measured not only with their art but also with the students they have educated. Important calligraphists such as Davud Bektaş, Muhammed Zekeriya, Ferhat Kurlu and Fuad Kuchi Honda, who were trained by Çelebi Hodja, ought to actually be conceived as the calligraphist's most important works of art. So to speak, feeding a well-spring is important if you wish to use its water.

He has produced many works of art up until today and still continues to do so. As an attribute of the calligraphers of this last century, the ability to write in all forms of calligraphic writing styles is found in Çelebi Hodja. He has produced work written with the classical writing styles such as 'sülüs', 'nesih', 'tâlik', 'divânî', 'celî divânî', 'muhakkak' and 'rik'a' as well as producing art work in the 'kûfî' style. However, most of his pieces are written in the 'celî sülüs' style. The value of an artist cannot be measured with the number of art pieces he has produced, but we can say that Çelebi has created a significant amount of work. Most of them consist of sanctuary writings. Today many mosques that have gone through restorations and the braces and domes in new mosques are decorated with his celî sülüs style. Besides writing on classic framed paintings and paper, he has also written in the form of the sultan's signature (tughra). He has presented many important statesmen with his tughra art. He ensures the continuation of our classic writing methods by writing inscriptions describing the Prophet Muhammad (hilye) and by using the 'kıt'a' writings. Sticking to the classic methods of writing, the calligraphist is not afraid to use different compositions creating unique and precious works of art.

devamını sağlamak, kaynaktan su temin etmekle birlikte, o kaynağı beslemek de çok önemlidir.

Bugüne kadar birçok eserler vermiş, vermeye de devam etmektedir. Son yüzyıl hattatlarında bulunan bir özellik olarak, her çeşit yazıyı yazabilmek becerisi, Çelebi Hoca'da da bulunmaktadır. Klâsik yazı türleri olarak bilinen sülüs, nesih, tâlik, divânî, celî divânî, muhakkak ve rik'a yazılarını yazmış, kûfî yazı tarzında da önemli eserler vermiştir. Ancak en çok eser verdiği dal celî sülüs yazısıdır. Bir sanatkarın değeri, verdiği eser sayısı ile ölçülemez; ancak Çelebi oldukça çok diyebileceğimiz sayıda eser vermiştir. Bunların başında mabet yazıları gelmektedir. Günümüzde restore edilen birçok caminin celî yazıları ile yeni inşa edilen mabetlerin de kuşak ve kubbe yazıları onun celî hatlarıdır. Klâsik levha ve kâğıt üzerine yazdığı yazılarla birlikte, tuğra formunda da eserleri bulunmaktadır. Birçok devlet adamına tuğra yazmış, genellikle hilyeler, kıt'a yazıları, klasik levha ve farklı düzenlemeler ile özellikle klâsik yazı tarzımızı devam ettirmektedir. Klâsik çerçevede kalmak üzere, her çeşit değişik kompozisyon biçimini kullanarak, birbirlerinden farklı ve zengin bir istif yazı koleksiyonu oluşturmuştur.

Modern uygulamalara karşı olmasa bile tamamen klâsik geleneğin takipçisidir. Ancak, bu noktada aşırı katılıktan kaçınmış, bazen tamamen modern sayılmasa da geleneksel de sayılmayacak ama klâsik kompozisyon özelliklerini bünyesinde barındıran serbest istif çalışmalarını da görmekteyiz. Kompozisyon kuralları itibarıyla klâsik geleneğe sıkı sıkıya bağlı kalmakta; ama kompozisyon formunda ise özgür olabilmektedir. Kendisine göre hat, klâsik ve geleneksel bir özdür ve bu öz kaybolmamalıdır. Bu alanda daha birçok şey yapılabilmektedir. Sınırları geniştir ve doyum noktasına henüz gelmemiştir. Önümüzde sonsuz bir alan vardır ve bu alan klasik gelenekle daha zenginleştirilmelidir.

Hasan Çelebi'nin benliğini sanatının önüne geçirdiği görülmemiştir. Çocukluğundan beri hep mutedil olan, itidali elinden bırakmayan ve bugüne kadar da kimseyle kavga etmeyen hoca, talebelerine şefkatle yaklaşır, o gerçekten soyadı ile bütünleşmiş bir çelebidir, hattın çelebisidir o, kimseye bir kural koymaz. Onun tek kuralı kalemin ölçüsüdür, hataları o bulmaz, kalem söyler. Öyle de rakik-i kalp bir şahsiyet... Kimsenin kalbini kırmadan adeta kol kanat gererek... Bunlar onun derin hoşgörülü bir tabiata sahibi olmasından gelir. Büyük sabır gerektiren hat sanatı, onu öyle bir kuşatmış ki onda hal oluvermiş. Sabrın kuralları günlük yaşantısına tabii bir şekilde aksetmiş. Adeta fena fi'l-hüsnuhat olmuştur denilebilir.

► Çelebi'nin Sultanahmet, Beyazıt ve Hırka-i Şerif Camileri ile Bursa'da Cem Sultan Türbesi, Ankara'da TBMM Camii'nde yazıları bulunmaktadır.

► His calligraphy is displayed in Sultanahmet, Beyazıt and Hırka-i Şerif Mosques in Istanbul, The Mausoleum of Cem Sultan in Bursa and the National General Assembly of Turkey Mosque in Ankara.

Despite not being against modern applications, he pursued the classical traditions. However, he avoided being rigid here and sometimes produced modern works that embraced the classical tradition's most important features within it. He remained loyal to the guidelines of the composition, yet is free within. According to the calligraphist calligraphy has a classic and traditional spirit and this spirit should never disappear. Many things can still be done in this field. The border-lines are broad and the satisfaction point still remains unattained. There is an endless field before us, and this field ought to be further enriched with classic traditions.

Hasan Çelebi has never put his ego before his art. Always acting in moderation since he was young, he never fought with anyone and always acted with care towards his students. He really holds the attributes of his surname meaning; kind, affable and gentleman. He is the gentleman of calligraphy who never imposed his rules on anyone. His only rule was the measure of his pen; he himself never found faults but the pen did. A gentle soul, which never breaks a single heart but takes them under its wings. All these features he had, came from his tolerance. Requiring a great amount of patience, Hasan Çelebi has become one soul with calligraphy. His patience with his work has reflected on to his daily life.

TİYATRO VE
HİKÂYENİN
İNSANCIL
YÜZÜ

HAL DUN TANER

THE HUMANE
FACES OF
THEATRE AND
THE SHORT
STORY

✍ Yazar / Author: Bahtiyar Aslan

HİKÂYE VE OYUNLARINDA ELEŞTİRİNİN DOZUNU İYİ AYARLAYAN BİR YAZAR OLAN HALDUN TANER İÇİN DENİLEBİLİR Kİ EN TEMEL ÖLÇÜT İNSANCIL OLMAKTIR.

IT COULD BE STATED THAT IN REGARDS TO HALDUN TANER WHO IS AN EXPERT IN ADJUSTING THE CORRECT DOSAGE OF CRITICISM WITHIN HIS STORIES AND PLAYS, TAKES BEING HUMANE AS THE FOUNDATIONAL STANDARDS

BAŞLIKLAR Titles

- ▶ Tiyatro ve Hikâyenin İnsancıl Yüzü / The Humane Faces of Theatre and the Short Story
- ▶ Güçlü Bir Yazar, Özel Bir Adam / A Powerful Author, a Special Man
- ▶ Türk Edebiyatının Yapı Taşı / The Milestone of Turkish Literature

Haldun Taner, özellikle çağdaş Türk tiyatrosu ve hikâyesinin 1950'den sonraki gelişme evresinde varlığını duyuran bir yazardır. Türk tiyatrosu ve hikâyesinde seven bir yazar olarak tanınır fakat aynı zamanda keskin bir mizah anlayışına sahiptir. Arkasında büyük bir zekânın olduğunu hissettiren bu mizah anlayışında kabalığın, hakaretin, aşağılamanın yeri yoktur. İstanbul Türkçesini büyük bir başarıyla kullanan yazarın hicivlerinde bile İstanbul beyefendisi tavrı ve inceliği vardır. Emre Kongar'ın da belirttiği gibi Haldun Taner; ulusal ile evrenselin keşiştiği noktaları yakalamış, bunları hem toplumsal hem de sınıfsal açıdan irdelemiş, ince zekâsıyla yaptığı çözümleri enfes bir mizah anlayışı içinde topluma aktarmıştır.

Haldun Taner, hikâye ve tiyatro eserlerinde iki farklı yazar gibi görünmez. Aksine iki türü de barış içinde yürütmeyi bilir. Hatta bu iki tür Haldun Taner'de çoğu zaman birbirini tamamlayıcı niteliktedir. Eserlerinde bakışlarını ayrıntıya çevirmiş, zihnini bu ayrıntılara, onlarda bulunan gizli küçük mesajlara yoğunlaştırmıştır. O, çevreyi, eşyayı, gerçeği, insanı ve olayları yeni bir okuma biçimiyle yorumlayan bir yazardır. Bunda, elbette aldığı Batı kültürünün büyük etkisi ve katkısı vardır. O, Batılı eğitimi sayesinde objektif bakabilmeyi, olaylara bir sanatçı inceliği ve duyarlılıkla yaklaşabilmeyi öğrenmiştir. Hiçbir konuda peşin hükümlü değildir. Liseyi Türkiye'nin Batı'ya açılan penceresi olarak nitelendirilen Galatasaray Lisesinde okuması, ardından uzun sayılabilecek bir süre Almanya'da eğitim görmesi, yurda döndükten sonra İstanbul Üniversitesinde Alman Filolojisi okuması; onun Batıyla ve Batı kültür ve edebiyatıyla temasını hiç kesmediğini gösterir.

Hikâyeleri ve tiyatroları birçok dile çevrilen yazar, aslında bir kent hikâyecisidir. Hikâye ve tiyatrolarında kent insanını anlatırken dili büyük bir ustalıklarla kullanır. Onun dilinde ve anlatımında bir zorlama ya da yapaylığa yer yoktur. Olaylar kendiliğinden gelişmiş gibi ilerler. Çoğu zaman okurken bütün olup bitenlerin bir kurgu olduğunu unutmaz okur. Son derece zeki buluşları vardır ve okuyucuyu bu buluşlarla yakalar. Hikâye ve oyunlarında eleştirinin dozunu iyi ayarlayan bir yazar olan Haldun Taner için denilebilir ki en temel ölçüt insancıl olmaktır. Eleştiride asla bir kahramanını ya da anlatı tipini küçük düşürmeyi amaçlamamıştır. Onları kendi hayatları ve şartları içinde kabul eden bir eleştiriden bahsediyorum.

Haldun Taner'in hikâye ve tiyatro metinlerindeki tipler, gerçekçidir. O, tiplerini yaratırken gözleme ve yaşanmışlığa çok önem verir. Bu yüzden eserlerindeki tipler hayatın içinden alınmıştır. Yaşarken onlardan biriyle her an

Haldun Taner is an author whose existence is felt during the development era after the 1950s of the modern Turkish theatre and short story. He is known to be an adorable author within the Turkish theatre and short story circles and yet, at the same time, also has a sharp sense of humour. With this sharp sense of humour, in which one feels the existence of high intelligence, there is absolutely no room for rudeness, insults and belittling. Haldun Taner, who successfully uses the Istanbul dialect of Turkish language, even has a touch of an Istanbul gentleman and sensitivity with his satire. Just as Emre Kongar speaks of him, he was able to catch the meeting point of the national with the universal, probing these both from a perspective of society and class, and relayed this to the public through an amazing sense of humour and intelligence.

Haldun Taner does not come across as two different authors within his stories and plays. Quite the contrary, he knows how to conduct both styles in harmony. In fact, most of the time, both of these is what completes Haldun Taner. In his works, he concentrates on the details and the small messages within these details. He is an author who attempts to analyse the environment, things, reality, man and events through a different form of interpretation. Surely, the western culture he was exposed to has a great share of influence. Due to his western education, he learned to look objectively and approach matters with the sensitivity of an artist. He was never judgmental about any matter. The fact that he studied high school at Galatasaray High, which is considered to be the window opening out to the West, and studying Germany for many years, returning back to Istanbul and undertaking German Philology at Istanbul University, proves that his connections with the west, western culture and literature were never hindered.

The author, whose many stories and plays were translated into many languages, in fact is an urban storyteller. He uses his language quite masterfully when exploring the urban man within his stories and plays. You will not find any form of constraint or artificiality in his language and narrations. The events just flow. Most of the time, the reader will even forget that what

➤ Haldun Taner hikâye ve tiyatrolarında kent insanını anlatırken dili büyük bir ustalıklarla kullanır.

➤ Haldun Taner uses language quite masterly in describing the urban man within his stories and theatre plays.

karşılaşabileceğimizi hissedebiliriz. Hatta bazıları bize çok tanıdık gelir. Biz bu insan tiplerini konuşmaları ve davranışlarıyla birbirinden ayırabiliriz. O, insanlık durumu üzerine yoğunlaşmış bir yazardır. Dolayısıyla hikâye ve tiyatrolarında geri planda daima bir düşünürün sesi de duyulur.

Haldun Taner, yaşadığı zaman dilimine bağlı olarak Türk toplumunun Cumhuriyet ile birlikte yaşadığı değişime şahitlik etmiştir. Kendisi de değişimi savunmuştur. Ancak bu değişimin köksüz, plansız ve dengesiz olmasına karşıdır. Dönemin başka bazı yazarlarında da görüldüğü gibi o da bireyin yabancılaşmasına, yalnızlaşmasına odaklanmıştır. Bireyin yabancılaşmasını ve yalnızlığını işlediği oyunlarda olaya çok az verir. Bireyi merkeze aldığı oyunlarında kalıplaşmış tipler ya yoktur, ya da tiplerin iç dünyalarına indiği, onların kendilerine has ince detaylarını işlediği görülür. Kabarelerinde ise biraz da türün gereği olarak abartılmış hatta karikatürize edilmiş tiplere yer verir.

Öte yandan Türkiye'de yaşanan toplumsal değişimin farklı boyutlarını da ihmal etmez. Kültürel değişim aynı zamanda kent demografik yapısının, mimarisinin, planının da değişmesi anlamına gelmektedir. Köyden kente göç de değişimin göstergelerinden biridir. Gecekondu kavramı da böyle bir sürecin sonucudur. Gecekondu, kentlilik ve kırsallık arasında bocalayan, kentte kırsalın davranış biçimlerini ve anlayışını yaşatmaya çalışan insanlarla doludur. Onun en meşhur oyunu *Keşanlı Ali Destanı*, böyle bir ortamın parodisidir. Sıradan bir adamın kırsaldan gelen bir toplum tarafından nasıl efsaneleştirildiğini anlatan oyun daha sonra televizyon dizisi olarak da çekilmiştir.

71 yıllık hayatının sonunda *Keşanlı Ali Destanı*, *Bir Şehr-i İstanbul ki*, *Vatan Kurtaran Şaban*, *Yar Bana Bir Eğlence*, *Sersem Kocanın Kurnaz Karısı* gibi her biri bir şaheser olan oyunları bıraktı. *Eller*, *Şiştaneyeye Yağmur Yağdı*, *Ayışığımda Çalışkur*, *Koçınalar*, *Kızıl Saçlı Amazon*, *Sancho'nun Sabah Yürüyüşü*, *Gülerek Ölmek* gibi hikâyeleri ise Türk hikâyesinin en güzel örnekleri arasında yerini çoktan almış görünüyor.

they are reading is all fiction. He has very intelligent detections and catches the attention of the reader in this manner. Haldun Taner, who is a master in applying the perfect amount of dosage of criticism within his stories and plays, believes that being humane is the main foundation. He never intends to belittle his protagonists with his criticisms. I speak of the form of criticism that accepts the protagonists as they are within the context of their lives and conditions.

The characters within Haldun Taner's stories and plays are realistic characters. When he creates them, he gives special importance to observations and experiences. It is for this reason that the characters within his writings are realistic characters. We get the sense that we might even come across these types in our own lives. In fact, some may even seem a little too familiar. We can distinguish between these types of characters through their dialogues and behaviours. He is an author who has concentrated mostly on the state of man. Therefore, you are always able to hear the voice of a thinking man in the backgrounds of his stories and plays.

Haldun Taner witnessed the changes of the Turkish society together with the Republican system. He also defended this change. However, he was against how this change was rootless, without plan and unbalanced. Just as it also is perceived with the other authors of the times, he also concentrated on how the individual was alienated and isolated. He provides little room for events in his plays in which he explores the matter of the isolation and loneliness of the individual. In those plays in which he puts the individual at the centre, you will not find any stereotyped characters or you may realise that he analyses the inner worlds of these characters and explores their unique and delicate details. In his cabarets, he creates characters that are exaggerated or caricatured as is necessary of the genre.

On the other hand, the author also does not ignore the different dimensions of social change taking place in Turkey. Cultural change also meant the change of the city's demographic structure, architecture and planning. The immigration from the village to the city was also a sign of change. The concept of the slums is the result of such a process. The slums are full of people who falter between urbanity and rurality and full of individuals who try to enliven the behaviours and mentality of the rural in the urban city. His most popular play, 'Keşanlı Ali Destanı', explores the parody of such an environment. This play, which explores the story of a man who is turned into a legend by a rural community, was to be filmed as a television series later on.

At the end of his life of 71 years, he left behind masterpieces such as 'Keşanlı Ali Destanı', 'Bir Şehr-i İstanbul ki', 'Vatan Kurtaran Şaban', 'Yar Bana Bir Eğlence', 'Sersem Kocanın Kurnaz Karısı'. While his stories 'Eller', 'Şiştaneyeye Yağmur Yağdı', 'Ayışığımda Çalışkur', 'Koçınalar', 'Kızıl Saçlı Amazon', 'Sancho'nun Sabah Yürüyüşü', 'Gülerek Ölmek' seem to have already taken their place as the best samples of Turkish short story.

➤ İstanbul Türkçesini büyük bir başarıyla kullanan Haldun Taner'in hicivlerinde bile İstanbul beyefendisi tavrı ve inceliği vardır.

➤ Haldun Taner, who successfully uses the Istanbul dialect of Turkish language, even has a touch of an Istanbul gentleman and sensitivity with his satire.

Güçlü Bir Yazar, Özel Bir Adam

A Powerful Author, A Special Man

✍️ Yazan / Author: Demet Taner

HALDUN TANER, SANATÇI KİŞİLİĞİNİN VE DEĞERİNİN, İNSANLIK DEĞERİYLE ÖRTÜŞTÜĞÜ VE YAKINDAN TANIMAKLA, ONA DUYULAN HAYRANLIĞIN ARTTIĞI BİR YAZARDI.

HALDUN TANER WAS AN AUTHOR WHOSE ARTISTIC CHARACTER AND VALUE COINCIDED WITH HUMAN VALUES AND THUS, THE MORE HIS READERS HAD THE CHANCE TO KNOW HIM, THEIR ADMIRATION FOR HIM GREW.

Haldun Taner bir sanatçı olarak, çeşitli yönleriyle anlatılabilir. Öykü ve oyun yazarı, kültür adamı, gazete yazarı ve hoca... Öykü ve oyunları yabancı dillere çevrilmiş; oyunları yurt dışında oynanmış; uluslararası toplantılarda bir uzman olarak, Türk tiyatrosunu ve edebiyatını pek çok ülkede tanıtmış; gazetede ve dergilerdeki deneme tadında yazılarında, güncelden yola çıkıp, engin bir kültür birikimiyle okuyucusunu hep düşünmeye ve bilgilenmeye yönlendirmiş; üniversitede tiyatroyu, ilk kez bir bilim dalı olarak okutup ders vermiş; *Keşanlı Ali Destanı* adlı eseriyle ilk Türk epik tiyatro eserini yazmış; ilk kez kabare tiyatrosunu kurmuş ve yazdığı eserlerle Türkiye'ye tanıtmış; yazar, kültür adamı, hoca Haldun Taner.

Kişisel özelliklerine gelince... Yeni çıkan bir kitabını bana şu sözlerle imzalamıştı. "Yazar olmak, insan olmakla her zaman aynı değerde örtüşmeyebilir. Sanırım beni eş olarak seçmeden bu yoldaki naçiz çabalarımın rolü var."

Haldun Taner, sanatçı kişiliğinin ve değerinin, insanlık değeriyle örtüştüğü ve yakından tanımakla ona duyulan hayranlığın arttığı bir yazardı. Eski ve köklü bir İstanbul ailesinde dünyaya gelmiş, beş yaşında babasını kaybetmişti. İstanbul Hukuk Fakültesi Dekanı ve Devletlerarası Hukuk Profesörü olan babası Ahmet Selahattin Bey, işgal altındaki İstanbul'da, gazetelere yazdığı baş makalelerde, Türk istiklalinin hukuki gerekçelerini savunuyor, özgürlük mitinglerinde konuşuyordu. Bütün bu hizmetleri Lozan'ın öncülerinden sayılmasına neden olmuş; ama o vatanın kurtulduğunu göremeden ölmüştü. Haldun Taner, devletin verdiği olanakla ilkokuldan itibaren Galatasaray Lisesinde

Haldun Taner's artistic side can be explained in several aspects. A short story and play writer, a man of culture, a newspaper columnist and a teacher... He was a teacher whose stories and plays have been translated into different languages, and his plays staged overseas, a man who introduced Turkish theatre and literature to the world in international meetings, an author who has encouraged his readers to learn and think while reading his columns in newspapers and magazines which set off from current situations into boundless cultural thoughts, a pioneer who taught theatre as a subject at university for the first time, an author who wrote the first Turkish epic play Keşanlı Ali Destanı and established the first cabaret. Haldun Taner was an author, a man of culture and a teacher.

With respect to his personal characteristics; he had autographed his newly published book for me with these words. 'Being an author does not always coincide with being human. I suppose my humble efforts have played a part in your choice to prefer me as a spouse.'

Haldun Taner was an author whose artistic character and value coincided with human values and thus, the more his readers had the chance to know him, their admiration for him grew. Born into a well-established Istanbul family, Taner lost his father at the age of five. His father Ahmet Selahattin Bey, the Dean of the Faculty of Law at Istanbul University and a law professor in the international arena wrote feature articles in newspapers defending the legal authority of the Turkish independence and spoke at liberty rallies. All his services accounted for him being known as one of the pioneers of the Treaty of Lausanne, however, he did not survive to see his homeland free.

➤ *Keşanlı Ali, Berlin'de ve Hamburg'da oynanırken, Berlin'deki bir gazetenin birinci sayfasında ona dair bir yazı çıkmış, resminin altındaki yazıda ondan "Grand Seigneur Aus Istanbul" İstanbullu bir Beyefendi" diye söz edilmişti.*

➤ *When 'Keşanlı Ali' was staged in Berlin and Hamburg, the frontpage of a newspaper in Berlin printed an article about him and read 'Grand Seigneur Aus Istanbul' under Haldun Taner's photo, meaning 'A gentleman from Istanbul'.*

öğrenimine başlamış, daha sonra kendi imkânlarıyla Almanya da Heidelberg Üniversitesine okumaya gitmişti. Kendi deyişleriyle bu talihini ve toplumun ona verdiklerini “*Sonbaharda Kavak Yaprakları*” başlıklı yazısında şöyle dile getiriyordu:

“... Evet. Sonuna kadar çalışmak. Bu milletin en iyi okullarında yetişmiş olmanın bedelini hasta da olsa durmadan arı gibi çalışarak ödemek. Dinlenmeyi ölümden sonraya erteleyerek... Dallarından kopmamak için sonuna kadar çırpınan, o küçücük kavak yaprakları gibi direnmek. Sırası gelince de sessizce, şikâyetisizce dalından kopup gitmek. Yerini gelecek baharda açacak yenilerine bırakarak...”

Kişiliğini oluşturan bütün olumlu özellikler; nezaket, terbiye, incelik gibi unsurları da içeriyordu. Bütün bunlar yetiştiği çevrelerden geldiği gibi doğuştan da geliyor, onun keskin zekâsı ve derin kültürüyle birleşince ortaya zengin bir kişilik çıkıyordu.

Beni etkileyen özelliklerinden biri de vefalı oluşuydu. Hiçbir şeyi unutmaz, olumlu her şeyi değerlendirir, sırası gelince de ödüllendirirdi. *Ölürse Ten Ölür, Canlar Ölesi Değil* adlı kitabında, yakından tanıdığı ve değer verdiği pek çok kişiyi gün ışığına çıkarmıştı.

Sosyal ilişkilerde de çok ustaydı. Karşısındaki kim olursa olsun, ona önce insan olduğu için değer verir, tavrındaki efendilik ve nezaket dozu hiç eksilmezdi. Karşısındaki insanla ve onun içinde bulunduğu durumla özdeşleşir, onun davranış biçiminin kaynağını hemen anlar, en çetrefil durumlarda bile bir anlayış ortamı yaratabilirdi. Bu durum karşısındaki güven verir, onu sığılacak bir liman gibi görürdü. Sanırım pek çok okuyucu mektubu almasında bu özelliğinin payı vardı. Ama bu yaratılan anlayış ortamında bile, kendi eleştirel tavrını hep saklı tutar, kişiliğinden hiç sapsamazdı. Yaklaşım biçimi her zaman sıra dışıydı. Yerine göre tavır almayı bilir, bazen zarif bir salon adamı, bazen güngörmüş bir İstanbul beyefendisi, bazen bohem görünümlü bir sanatçı, bazen alçakgönüllü bir halk adamı, bazen aydın, entelektüel bir konuşmacı, bazen yaman bir tartışma ustası olarak görünse bile bütün bunların ortak paydasında sevgi dolu bir yürek bulunurdu. Yakın çevresinde ise şakacı, muzip, neşeye dönük bir mizacı vardı.

Ölümünden sonra yazılan birçok yazıda, onun hoşgörü anlayışından da söz edildi. Ama bağnazlığa, değer bilmezliğe, baskıya, saygısızlığa karşı hep hoşgörüsüz kaldı. Her zaman düşünce ve yaratma özgürlüğünden yana bir tavır koydu.

Yakından şahit olduğum bütün bu olumlu özellikler, yurt dışında da ona hayranlıkla yakla-

Haldun Taner started his primary education at Galatasaray High School with the opportunities the government had given him and later, with his own means, went to study at the Heidelberg University in Germany. In his own words, Taner explains his fortune and the opportunities society provided him in his essay titled ‘Sonbaharda Kavak Yelleri’:

‘... Yes. To work all the way till the end. To work as hard as a bee in order to pay back for being brought up in this nation’s best schools. To delay resting till after death... To resist like those tiny poplar tree leaves falling from its branches. And when the time comes, to fall down quietly without any form of resistance. By leaving one’s spot for the new ones to blossom in future springs...’

All of the positive attributes that formed his character included elements of courtesy, politeness, and delicacy. All of these were gained from the environments he grew up in as well as from birth yet when combined with his sharp wit and deep culture, a rich personality arose.

One of the characteristics that affected me was his loyalty. He would never forget anything, evaluating everything that was positive and when the time came he would reward it. He brought many people that he knew well and cared for, under the light in his book ‘Ölürse Ten Ölür, Canlar Ölesi Değil’.

şılmasını sağlıyordu. *Keşanlı Ali*, Berlin’de ve Hamburg’da oynanırken Berlin’deki bir gazetenin birinci sayfasında ona dair bir yazı çıkmış, resminin altındaki yazıda ondan “Grand Seigneur Aus İstanbul”, *İstanbulu bir Beyefendi* diye söz edilmişti.

Bana bir mektubunda, sevginin bir eylem ve sorumluluk olduğunu yazmıştı. Bunun ne anlam geldiğini onunla olan yaşamım bana öğretti. Onun bana verdiği sevgi, onsuzken de beni güvenli tuttu. Ölümü duyulduğunda, çevresindeki pek çok kişiden onunla ilgili öyküler dinledim. Bunları bir araya getirdiğimde, uzaktan yakına herkesle nasıl gönül bağları oluşturduğumu gördüm. Zamansız ölümü bütün ülkeyi üzmüştü. Bana gönderilen mektuplardan biri, Almanya’daki bir dostumuzdan geliyordu. “*Biliyor musun, Halley Kuyruklu Yıldızı, iki kez dünyamızın çok yakınından geçti. Birincisi Haldun Bey’in doğduğu yıl olan 1915 yılı, ikincisi bu yıl, ölümünden önce*” diye yazıyordu. Gerçekten de 1986 yılında Halley Yıldızı, dünyaya çok yaklaşmış, Eurovizyon yarışmasında Türk ekibi, “*Halley*” adlı parçayla yarışmaya katılmıştı.

Bunları düşününce aklıma onun şu sözleri geliyor: “*Her insan biriciktir. Her ölüm tektir.*” Ama içlerinden biri, bütün sevgili ölümler gibi zaman zaman, çok uzaklardan dünyaya yaklaşıyor ve bir yıldız gibi, uzaktan da olsa bizi aydınlatıyor olabilir. Neden olmasın...

He was a master in his social relationships as well. No matter who it was across him, he would respect him firstly because he was an individual, the politeness and grace in his attitude would never decline. Even in the most confusing situations he would identify himself with the person across him, and swiftly understand why he would behave in such manner and create an understanding environment. This would give the person trust and reassure him that Taner was a safe harbour. I believe this contributed to him receiving many letters from his readers. Yet, even in this understanding environment that he would create, he would never disclose his critical attitude or deviate from his character. His manner of approach was always outstanding. He always knew how to act, sometimes he was a graceful ballroom man, sometimes a worldly-wise Istanbul gentleman, sometimes an artist with a bohemian style, sometimes a down to earth man of the people, a highbrow, intellectual speaker and sometimes a disagreeable debater. However, at the common ground of all of this was his heart full of love. In his circle of friends, he was a humorist and a teasing man of happy disposition.

Many articles that were written after his death discussed his tolerance. Yet, he was never tolerant towards bigotry, lack of appreciation, oppression and disrespect. He always took up a position with freedom to think and create.

All of these characteristics that I witnessed very closely, also helped him gain admiration abroad. When ‘Keşanlı Ali’ was staged in Berlin and Hamburg, the frontpage of a newspaper in Berlin read ‘Grand Seigneur Aus İstanbul’ under Haldun Taner’s photo meaning ‘A gentleman from İstanbul’.

In a letter he wrote to me he had said that love was an act and responsibility. My life with him taught me what this actually meant. The love he gave me secured me even in his absence. When people heard about his death, I heard many stories about him. When I put all of these stories together, I saw how he bonded with people close and far. His untimely death saddened the whole country. A letter I received from one of our friends in Germany said, ‘Do you know the Halleys Comet passed the earth twice. The first was in 1915 when Haldun Bey was born, the second is this year, before his death’. In 1986 the Halleys Comet was actually very close to the world, and a Turkish group entered the Eurovision contest with the song ‘Halley’.

When I think of all of this, I remember his words: ‘Every person is unique. Every death in single.’ However, it may be possible that only one of them from amongst the rest, like all the deceased, occasionally comes close to the earth from far above and enlightens us. Why not... Isn’t life itself an illusion?

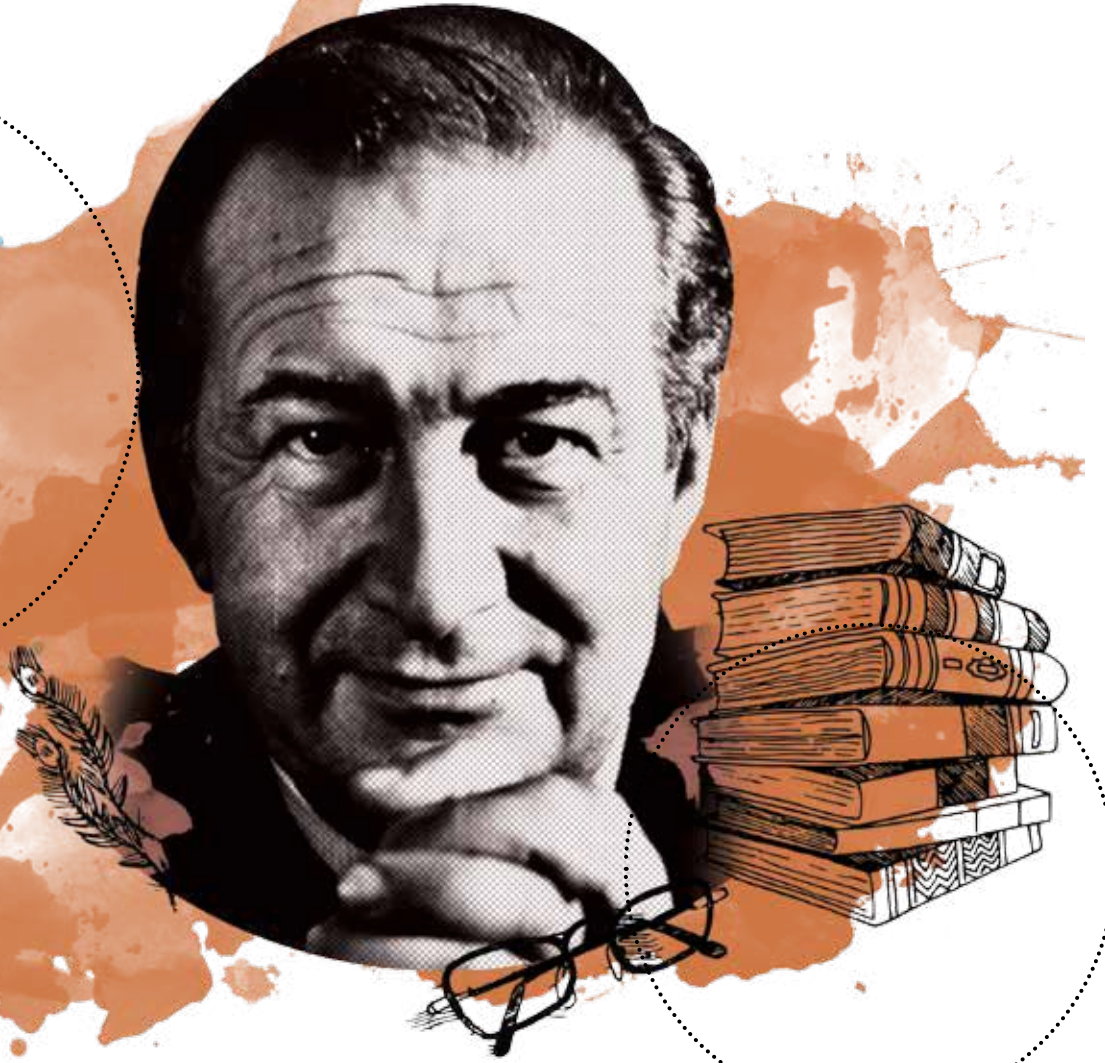

Türk Edebiyatının Yapı Taşı

Haldun Taner

The Milestone Of Turkish Literature

Yazar / Author: Necati Tonga

HALDUN TANER, SADE BİR DİLLE İŞLEDİĞİ HİKÂYELERİYLE GÜNÜMÜZ
TÜRK HİKÂYECİLİĞİNİN YAPI TAŞLARINDAN BİRİDİR.

HALDUN TANER IS ONE OF THE CORNERSTONES OF TURKISH STORYTELLING WITH
THE SIMPLE LANGUAGE OF HIS SHORT STORIES.

Haldun Taner, Cumhuriyet dönemi Türk edebiyatının önemli yazarlarından. 1915 yılında İstanbul'da doğan yazar, beş yaşındayken babasının ölümü üzerine büyükbabasının konağında yaşamaya başladı. Parasız yatılı olarak girdiği Galatasaray Lisesinden 1935 yılında mezun oldu. Mezuniyetini takiben Heidelberg Üniversitesinde ekonomi ve siyaset bilimi öğrenimi görmek üzere Almanya'ya gitti. Almanya'da bulunduğu sırada yakalandığı verem hastalığı sebebiyle öğrenimini yarıda bırakarak Türkiye'ye dönmek zorunda kaldı. Erenköy Sanatoryumunda dört yıl tedavi gören yazar, burada Ankara Radyosu için skeçler kaleme aldı.

Haldun Taner, üniversite öğrenimini 1950 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Alman Filolojisi bölümünde tamamladı. 1950-1954 yılları arasında Sanat Tarihi Bölümünde asistan olarak görev yapan yazar, 1952-1953 yılları arasında 12 sayı yayımlanacak olan *Küçük* isimli derginin yayın kadrosunda yer aldı. 1954 yılında *Oyun* adlı bir tiyatro dergisi yayımladı. 1955 yılında tiyatro eğitimi için Viyana'ya gitti, oradaki çalışmalarını tamamladıktan bir yıl sonra Türkiye'ye döndü, *Tercüman* gazetesinde sanat ve edebiyat üzerine yazılar yazmaya başladı.

1957 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi ile Gazetecilik Enstitüsünde edebiyat, estetik ve tiyatro dersleri veren Haldun Taner, 1974-1986 yılları arasında *Milliyet* gazetesinde fıkra yazarlığını sürdürdü. 1966 yılında Türkiye Tiyatro Yazarları Derneğinin kuruluşunda yer aldı. 1967 yılında Metin Akpınar, Zeki Alasya ve Ahmet Gülhan'la Türkiye'nin ilk kabare tiyatrosu olan *Devekuşu Kabare Tiyatrosu*'nu kurdu. Entelektüel tiyatro tarzından saptığı gerekçeyle *Devekuşu Kabare Tiyatrosu*'ndan ayrılan Haldun Taner, 1969'da Münir Özkul'la *Bizim Tiyatro*'yu ve 1979 yılında Ahmet Gülhan'la *Tef Kabare*'yi kurdu. 1980 yılında Almanya'ya giderek orada tiyatro dersleri verdi. *Die Zeit* ve *Merian* gazetelerinde yazılar yazdı. Haldun Taner, 7 Mayıs 1986 tarihinde İstanbul'da geçirdiği kalp krizi sonucu öldü. 1987 yılından itibaren yazarın anısına *Haldun Taner Öykü Ödülü* verilmeye başlandı.

► *New York Herald Tribune* gazetesinin, 1953'te İstanbul'da düzenlediği öykü yarışmasında "Şişhane Yağmur Yağmıyordu" öyküsüyle birinci oldu.

Haldun Taner is an important author of the Turkish Republican era. Born in Istanbul in 1915, Haldun Taner lost his father when he was five years old and started to live at his grandfather's residence. He graduated from the Galatasaray High School with full scholarship in 1935. After his graduation, he was sent by the government to study economics and political science at Heidelberg University in Germany. He had to discontinue his studies in Germany and return to Turkey after being diagnosed with tuberculosis. During his four years of treatment at the Erenköy Sanatorium, he wrote short stories for the Ankara Radio.

Haldun Taner completed his tertiary education in 1950, graduating with a German Philology degree from the Faculty of Arts of Istanbul University. The author who worked in the Art History Department between 1950 and 1954, was on the publishers board of the magazine 'Küçük' (Little), a 12-issue magazine published between the years 1952 and 1953. In 1954 he published the theatre magazine 'Oyun' (Play). In 1955 he went to Vienna for his theatrical education, and upon returning a year later, he began to write on art and literature for the *Tercüman* newspaper.

Haldun Taner who was a lecturer on literature, aesthetics and theatre at the Faculty of Arts at Istanbul University and the Journalism Institute in 1957, started to write anecdotes and jokes for the 'Milliyet' newspaper between the years of 1974 and 1986. He took part in the establishment of The Turkish Theatre Writers Association in 1966. In 1967, the author established Turkey's first Cabaret, 'The Ostrich Cabaret Theatre', together with Metin Akpınar, Zeki Alasya and Ahmet Gülhan. Leaving this cabaret on the grounds that it had deviated from its intellectual theatre style, Taner established 'Our Theatre' with Münir Özkul in 1969 followed by The 'Tambourine Cabaret' with Ahmet Gülhan in 1979. He went to Germany in 1980 to lecture on theatre and wrote for the 'Die Zeit' and 'Merian' newspapers. Haldun Taner lost his life after a heart attack in Istanbul on May 7, 1986. From 1987 onwards, the 'Haldun Taner Short Story Award' has been given in memory of the author.

► He was awarded first place in a short story contest organized in Istanbul by the New York Herald Tribune in 1953 with his work 'Şişhane Yağmur Yağmıyordu' (It was raining in Şişhane).

SANATÇI HALDUN TANER

Çeşitli dönemlerde Haldun Hasırcıoğlu, Haldun Yağcıoğlu ve Can Enişte müstear isimlerini de kullanan Haldun Taner, edebiyat hayatına radyo skeçleri yazarak başladı. Fıkra, gezi yazısı, anı gibi türlerde de eserler yazmasına rağmen Haldun Taner; daha çok “hikâyeci” ve “tiyatro yazarı” kimlikleri ile ön plana çıktı.

“Töhmet” adlı ilk hikâyesi 4 Ağustos 1946’da *Yedigün* dergisinde yayımlanan yazar; *Varlık*, *Yücel*, *Ülkü* gibi dergilerde art arda yayımladığı hikâyeler ile kısa zamanda geniş bir okur kitle-sine ulaştı. *New York Herald Tribune* gazetesinin 1953 yılında düzenlediği uluslararası bir yarışmada *Şişhane’ye Yağmur Yağmıyordu* adlı hikâyesiyle Türkiye birinciliğini kazanan Taner’in *On İkiye Bir Var* adlı hikâye kitabı, 1955 yılı Sait Faik Hikâye Armağanı’na değer görüldü.

Yazar, Hüseyin Rahmi Gürpınar, Memduh Şevket Esendal ve Fahri Celal Göktulga’nın etkilerinin görüldüğü ilk dönem hikâyelerinde; büyük şehir insanlarının hayatlarını ince bir mizah ve eleştiriyi harmanlayarak hikâyeleştirdi. 1946-1954 yılları arasında yayımlanan bu hikâyelerinde, –biraz da yazarın verem hastalığına yakalanması nedeniyle– karamsarlık duygusu hâkimdir ki bu duygu, 1954’ten sonra yazdığı hikâyelerde gittikçe silikleşir.

HİKÂYECİLİĞİNİN İKİNCİ DÖNEMİ

Yazar hikâyeciliğinin ikinci döneminde insanı evrensel bir bakış açısıyla ele alıp işleyen; fakat gücünü eleştiri ve mizahtan almaya devam eden eserler ortaya koydu. Modern hikâye tekniklerini ustaca kullanan Haldun Taner, hikâyelerinde ironinin bütün imkânlarından faydalanmıştır. Türk edebiyatında varoluşçuluk akımını savunan hikâye anlayışının geliştiği bir dönemde, bu akıma dâhil olmayarak, insanı daha çok sevecen bir bakış açısıyla ön plana çıkaran, hayatı ve tabiatı yücelten, çeşitli insanlık hallerini ince bir ironi ile eleştiren hikâyeler kaleme aldı. Taner, geniş halk kitlelerine hitap ettiği için hikâyelerinde sade ve anlaşılır bir dil kullanmaya özen göstermiştir.

Haldun Taner, hayattayken sekiz hikâye kitabı yayımlar: *Yaşasın Demokrasi* (1949), *Tuş* (1951), *Şişhane’ye Yağmur Yağmıyordu* (1954), *Ayışığında Çalışkur* (1954), *On İkiye Bir Var* (1954), *Konçinalar* (1967), *Sancho’nun Sabah Yürüyüşü* (1969), *Yalıda Sabah* (1983). Taner’in bütün hikâyeleri, Bilgi Yayınevi tarafından 1983 yılında dört cilt halinde yayımlanır: *Kızıl Saçlı Amazon*, *Şişhane’ye Yağmur Yağmıyordu*, *On İkiye Bir Var* ve *Yalıda Sabah*.

HALDUN TANER THE ARTIST

Haldun Taner started his literature journey by writing plays for radio using pseudonyms like Haldun Hasırcıoğlu, Haldun Yağcıoğlu and Can Enişte. Despite writing anecdotes, jokes, memoirs and travel pieces, Haldun Taner was known especially with his short stories and theatre plays.

The author, whose first story ‘Töhmet’ was published in the magazine ‘Yedigün’ on August 4, 1946, was able to reach out to a large number of readers in such a short period of time with his following works published in the magazines ‘Varlık’, ‘Yücel’ and ‘Ülkü’. Taner, who was awarded first place in an international story writing competition organized by the ‘New York Herald Tribune’ newspaper in 1953 for his piece ‘Şişhane’ye Yağmur Yağmıyordu’ (It Was Raining in Şişhane), also won the ‘Sait Faik Short Story Gift’ Award in 1955 for his story book ‘On İkiye Bir Var’ (It is One to Twelve).

The author, whose initial works were strongly influenced by authors such as Hüseyin Rahmi Gürpınar, Memduh Şevket Esendal and Fahri Celal Göktulga, created his stories of the lives of urban people with a touch of subtle irony and criticism. In these stories which were published between 1946 and 1954 – also due to the fact that he was diagnosed with tuberculosis during these years – a sense of pessimism is evident while this mood clearly becomes much more rare in his stories after 1954.

THE SECOND ERA OF HIS STORYTELLING

In the second period of his storytelling career, Haldun Taner writes about ‘the individual’ from a universal point of view, while continuing to blend it with criticism and satire. Masterfully using modern narrative techniques, Taner made use of everything irony had to offer. During a period in which existentialism was developing in Turkish literature, Taner refused to adopt this movement and instead wrote stories that exalted the individual human, life and nature with an affectionate perspective and tone, without forgetting to criticise with a subtle irony. As the author was read by a wide audience, he made sure to use a simple and comprehensive language.

During his life, Haldun Taner published eight story books; ‘Yaşasın Demokrasi’ (Long Live Democracy) (1949), ‘Tuş’ (Button) (1951), ‘Şişhane’ye Yağmur Yağmıyordu’ (It was Raining in Şişhane) (1954), ‘Ayışığında Çalışkur’ (‘Calışkur’ under the Moonlight’) (1954), ‘On İkiye Bir Var’ (It is One to Twelve) (1954), ‘Konçinalar’ (1967), ‘Sancho’nun Sabah Yürüyüşü’ (Sancho’s Morning Walk) (1969), ‘Yalıda Sabah’ (Morning at the Waterside Mansion) (1983). All of Taner’s stories were put together in four volumes by

TİYATRO YAZARI VE KEŞANLI ALİ DESTANI

Haldun Taner’in hikâyeciliğinin yanı sıra üzerinde durulması gereken diğer yönü tiyatro yazarlığıdır. O, piyesleriyle tiyatro sanatımızın ufku genişleten yazarlardan biri olmuştur. Taner, döneminin sosyal panoramasını çizen, toplumda karşılaştığı sorunları mizahi, gerçekçi ve eleştirel bakış açılarıyla ele alan on piyes yayımladı. Geleneksel tiyatromuzdan gelen unsurlarla modern tiyatrodan gelen unsurların harmanlandığı bu eserler içinde *Keşanlı Ali Destanı*’nın (1964) özel bir yeri vardır.

İlk kez 31 Mart 1964 tarihinde sahnelenmeye başlayan *Keşanlı Ali Destanı*, Türkiye’nin 1960’lı yıllarda yaşadığı sosyal-ekonomik çatışmaları ve büyük şehir ikiliği çerçevesinde, oldukça geniş bir şahıs kadroyla işleyen müzikli bir oyundur. Bu piyes, Türk edebiyatında epik tiyatronun ilk örneği kabul edilir. Taner, bu eserinde Bertold Brecht’in epik tiyatrosu ile geleneksel Türk tiyatrosunun başarılı bir sentezini ortaya koyar.

Günümüze gelinceye kadar kitap olarak defalarca basılan *Keşanlı Ali Destanı*, sahnelenmeye başladıktan sonra Türk tiyatrosunda adeta bir “fenomen” haline gelmiştir. Yurt içinde ve yurt dışında binlerce kez sahnelenen eser, dünyanın pek çok diline çevrilmiş, sinemaya ve dizi filme uyarlanmıştır.

Yazarın *Keşanlı Ali Destanı* dışındaki diğer piyeslerinden bazıları şunlardır: *Günün Adamı* (1953), *Sersem Kocanın Kurnaz Karısı* (1971, 1972 Türk Dil Kurumu Tiyatro Ödülü), *Gözlerimi Kaparım Vazifemi Yaparım* (1979), *Fazilet Eczanesi* (1982), *Ayışığında Şamata* (1987), *Vatan Kurtaran Şaban* (1989)...

Ölürse Ten Ölür Canlar Ölesi Değil (1979) ile hatıra, *Düşsem Yollara Yollara* (1979) ile gezi yazısı türünün seçkin örneklerini edebiyatımıza kazandıran Haldun Taner, fıkra türünde de pek çok esere imza atmıştır. *Devekuşuna Mektuplar* (1960), *Hak Dost Diye Başlayalım Söze* (1978), *Yaz Boz Tahtası* (1982), *Berlin Mektupları* (1984) yazarın bu türde kaleme aldığı eserlerden birkaçıdır.

Haldun Taner, insanımızın çeşitli sosyal problemlerini mizah ve ironi eşliğinde, sade bir dille işlediği hikâyeleriyle günümüz Türk hikâyeciliğinin yapı taşlarından biri kabul edilmektedir. 71 yıllık ömründe pek çok esere imza atan yazar, başta *Keşanlı Ali Destanı* olmak üzere piyesleri ve tiyatro sahasındaki diğer faaliyetleri ile modern tiyatromuza yön veren yazarlardan biri olmuştur.

Bilgi Publishing House in 1983 in four tomes, ‘Kızıl Saçlı Amazon’ (The Red-Haired Amazon), ‘Şişhane’ye Yağmur Yağmıyordu’ (Raining in Şişhane), ‘On İkiye Bir Var’ (It is One to Twelve) ve ‘Yalıda Sabah’ (Morning at the Waterside Mansion).

PLAYWRIGHT AND ‘KEŞANLI ALİ DESTANI’

Besides being a story writer, Haldun Taner as a playwright ought to be stressed as well. He was a playwright who broadened the horizons of our theatre with his plays. Taner published ten plays which illustrated the social panorama of the time while criticising the problems of society that occurred through a realist and ironic approach. ‘Keşanlı Ali Destanı’ (1964) has a very special place amongst his works in which he blended elements from both our traditional and modern theatre cultures.

‘Keşanlı Ali Destanı’, which was first staged on March 31, 1964, was a musical play with a big crew that explored the social-economic clashes of the 1960s in Turkey and the urban life. This play is considered the first epic play in Turkish literature. With this play, Haldun Taner artfully synthesises traditional Turkish theatre with Bertold Brecht’s epic theatre.

‘Keşanlı Ali Destanı’, which has been published numerous times up until today, has become a real ‘phenomenon’ after being staged in Turkish theatres. Staged thousands of times in Turkey and abroad, the play has been translated into many languages and has been adapted into a movie and television series.

Besides ‘Keşanlı Ali Destanı’, the author has many other plays including: ‘Günün Adamı’ (Man of the Day) (1953), ‘Sersem Kocanın Kurnaz Karısı’ (The Cunning Wife of the Silly Husband) (1971, 1972 Turkish Linguistic Society Award Winner), ‘Gözlerimi Kaparım Vazifemi Yaparım’ (I Shall Turn a Blind Eye and Do my Job) (1979), ‘Fazilet Eczanesi’ (The Virtue Pharmacy) (1982), ‘Ayışığında Şamata’ (The Racket Under the Moonlight) (1987), ‘Vatan Kurtaran Şaban’ (Şaban, the Country Saving Hero) (1989)...

With his memoir, ‘Ölürse Ten Ölür, Canlar Ölesi Değil’ (1979) and travel piece, ‘Düşsem Yollara Yollara’ (1979), Haldun Taner has also given Turkish Literature many anecdotes and jokes. ‘Devekuşuna Mektuplar’ (Letters to the Ostrich) (1960), ‘Hak Dost Diye Başlayalım Söze’ (Let Us Begin with True Friend) (1978), ‘Yaz Boz Tahtası’ (Scratch Pad) (1982) and ‘Berlin Mektupları’ (Berlin Letters) (1984) are a few samples for these styles of writing. Haldun Taner is acknowledged as a cornerstone of Turkish Literature with his stories depicting the social problems of society using a simple and ironic language. Producing many pieces, with ‘Keşanlı Ali Destanı’ being one of the most important ones, during his 71 years, Haldun Taner is known to be one of the pioneers of Turkish theatre together with his other works in the field of theater production as well his plays.

ZAMANIN DURDUĞU ŞEHİRLER:

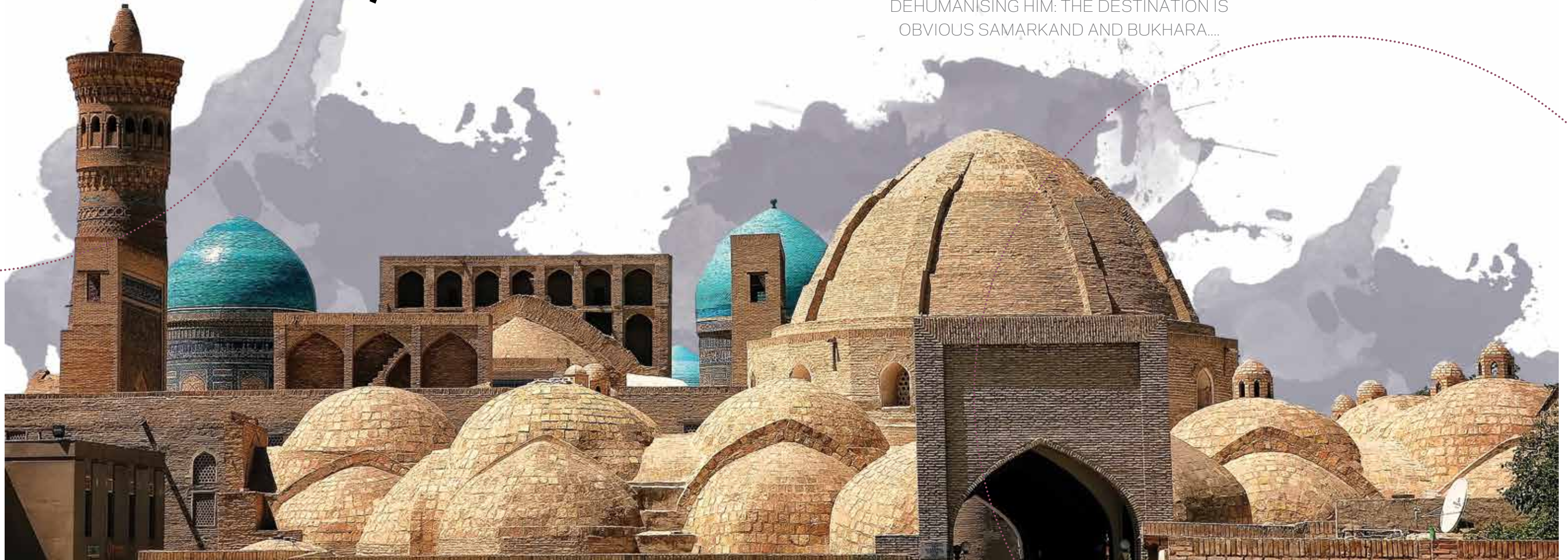
Semerkand VE Buhara

MODERNİTENİN SIĞ, RENKSİZ, BİRAZ
İSTİLACI; BİR O KADAR DA İNSANI,
KÜLTÜRÜ VE TARİHİ GÖRMEZDEN GELEN,
HATTA HER ŞEYİ OLDUĞU GİBİ İNSANI DA
MADDEYE İNDİRGEYİP MAKİNELEŞTİREN
TAHAKKÜMÜNDEN SIKILANLAR İÇİN
İSTİKAMET BELLİ DEMEKTİR: SEMERKAND
VE BUHARA...

Cities Where Time Stops:
Samarkand and Bukhara

Yazar / Author: Ali İhsan Çağlar

FOR THOSE WHO ARE TIRED OF
MODERNITY'S SHALLOW, COLOURLESS,
A LITTLE INVASIVE ATTITUDE THAT
OVERLOOKS THE INDIVIDUAL, CULTURE
AND HISTORY, WHILE DEMOTING THE
INDIVIDUAL DOWN TO MATERIAL AND
DEHUMANISING HIM: THE DESTINATION IS
OBVIOUS SAMARKAND AND BUKHARA...

Semerkant ve Buhara, binlerce yıldır Doğu'nun ve Batı'nın buluştuğu menzildir. Medeniyetlerin çatışıp çatışmayacağı tartışmalarının sürüp gittiği günümüzde, Buhara ve Semerkand'ın da söylediği-söyleyeceği pek çok söz olduğundan emin olabilirsiniz. Zira her iki şehri de bir ana kucağı gibi sarıp neredeyse üç bin yıldır yaşatan Mâverâünnehr bölgesi, İpek Yolu'nun bedenindeki gövdedir aslında. Bu beden, değişik zamanlarda farklı kimliklere sahip terziler tarafından ona giydirilen tarihi-kültürel değerlerden dokunmuş elbiselerini hiçbirini yırtıp atmamıştır. Belki de Semerkand'ı ve Buhara'yı farklı, bilge ve vefalı kılan da Mâverâünnehr'in bu kadim özelliğidir.

Bu kısa yazı, Semerkand ve Buhara'nın tarihi derinliğini, her biri eşsiz bir kültür hazinesi olan yapılarını ve güzelliklerini anlatmaya kesinlikle yetmez. Bu nedenle her yönüyle Türk ve İslâm âlemi için birer tarih ve uygarlık mekânı olması yanında, insanlığın ortak mirası da olan bu iki güzide şehrin zinetlerinden en azından birkaç örnek vermekle yetinmek zorundayım.

Bugünkü Semerkand, büyük oranda, tarihin en büyük şahsiyetlerinden, hayatı boyunca hiç yenilmemiş büyük komutan ve devlet adamı Emir Timur'un ve onun hem kılıç hem kalem ehli torunu âlim Uluğ Bey'in mirasıdır. Emir Timur, Semerkand'ı başkent yaparak onu yeniden mamur ve abat kılmıştır. Fakat zamanın, doğal afetlerin ve savaşların acımasızlığı karşısında, Emir Timur'a ait asardan maalesef pek bir şey kalmamıştır. Büyük Emir'in, Semerkand'ın güneyindeki Şehr-i Sebz'deki (tarihi Keş şehri) sarayı ve aynı zamanda karargâhı olan Ak Saray, zamana ve onun getirdiği tüm

Ak Saray / Ak Palace

Uluğ Bey Medresesi / Uluğ Bey Madrasah

For thousands of years, Samarkand and Bukhara have been the destination where east meets west. While the discussions of whether the civilisations will clash or not continue as we speak, one can be assured that Samarkand and Bukhara too, have said things and still have more to say. For, both cities have been embraced tightly by the Mawara'un-nahr (Transoxiana) region for three thousand years thus, if the Silk Road was to be a body this region would be the trunk. This body has never torn the different clothes tailored for her body made with different historical-cultural motives by tailors with different identities. Perhaps it is this ancient feature of Ma wara'un-nahr which makes Samarkand and Bukhara, different, wise and loyal.

The historical depth of Samarkand and Bukhara and the unique cultural treasures of the structures and its beauties cannot be explained in this short piece. Aside from being a historical place for both the Turkish and Islamic civilisations, this region is the joint heritage of humanity and thus cannot be explained in such a short essay. However, I will have to make do with discussing a few of the jewels of these distinguished cities.

Today's Samarkand, to a large extent, is inherited from one of history's most important figures, a commander and a statesman who has never been beaten; Emir Timur (Tamerlane), and his grandson Uluğ Bey who was a man in charge of his pen and sword. By making Samarkand the capital city, Emir Timur returned to it the prosperity it deserved. However, not much of Emir Timur's work and monuments remained due to the ruthfulness of time, natural disasters and wars. The historical Keş city and Emir Timur's palace and military headquarters, the Ak Palace, still remains in the historical southern city Şehr-i Sebz despite all the destructions it had to suffer. Today, this city still

tahribatlara rağmen hâlâ tüm ihtişamıyla ziyaretçilerini ağırlamaktadır.

İslâm dünyasını, kaleme aldığı eserleriyle yörgürmüş, tüm İslâm âleminin rağbet ettiği *Kütüb-i Sitte*'nin en önemli müellifi İmam Buhari, Semerkand'ın hemen batısında, Dahbid yolu üzerindeki Harteng köyünde mefundur. Hem külliye'nin göz alıcı mimarisi hem de üç yüz bin hadisi ezberlemiş oluşuyla bu büyük şahsiyet, ziyaretçilerin hem gönlüne hem de tefekkür dünyalarına hitap etmektedir. Gül bahçelerinin kuşattığı külliye, iç mekânının ve çevresinin temizliği ve bakımlı oluşuyla dikkati çekmektedir.

Registan Meydanı, Semerkand'ın sembolü haline gelmiştir. Bu sembol, birbirine bakan üç muazzam medreseden oluşur. Bunlardan ilki, Uluğ Bey tarafından 1420'de kurulmuştur ve onun ismiyle anılmaktadır. Uluğ Bey, Bursalı Kadızade-i Rûmî, Ali Kuşçu, Gıyasüddin Cemşid bu medresede yaptıkları çalışmalarla, günümüz astronomi biliminin temellerini atmışlardır. Uluğ Bey, bu medresenin taç kapısına "İlim öğrenmenin her Müslüman kadın ve erkeğe farz" olduğu hadisini nakşederek, aslında bir medeniyetin felsefesini ortaya koymuştur.

Uluğ Bey'in, hocalarının ve talebelerinin çalışmalarına kaynaklık eden bir diğer yapı ise, Emir ve Alim Uluğ Bey'in Bursalı Kadızade-i Rûmî'ye ve Gıyasüddin Cemşid'e kurdurduğu rasathanedir. Uluğ Bey'in *Zic-i Kürekânî* veya *Zic-i Sultanî* adı verilen meşhur astronomi eseri, burada yapılan rasatlar sonucunda vücuda gelmiştir. Elbette ki böylesi bilgilerle bu abidevi mekânları ziyaret ederken insan, bugün düşünüp nedenlerle, nasıllarla başlayan sorular tufanın içinde savrulmaktan kendini alamıyor.

welcomes its visitors.

Imam Bukhari, the author of the 'Kütüb-i Sitte', a book favoured by the Islamic world, is buried in the Harteng village on the Dahbid road, west of Samarkand. Visitors are mesmerised both by the architecture of the complex and by this big personality's repertoire of having memorised 300,000 hadiths. Surrounded by rose gardens, the 'külliye' attracts attention with its maintenance and cleanliness both in its interior and surroundings.

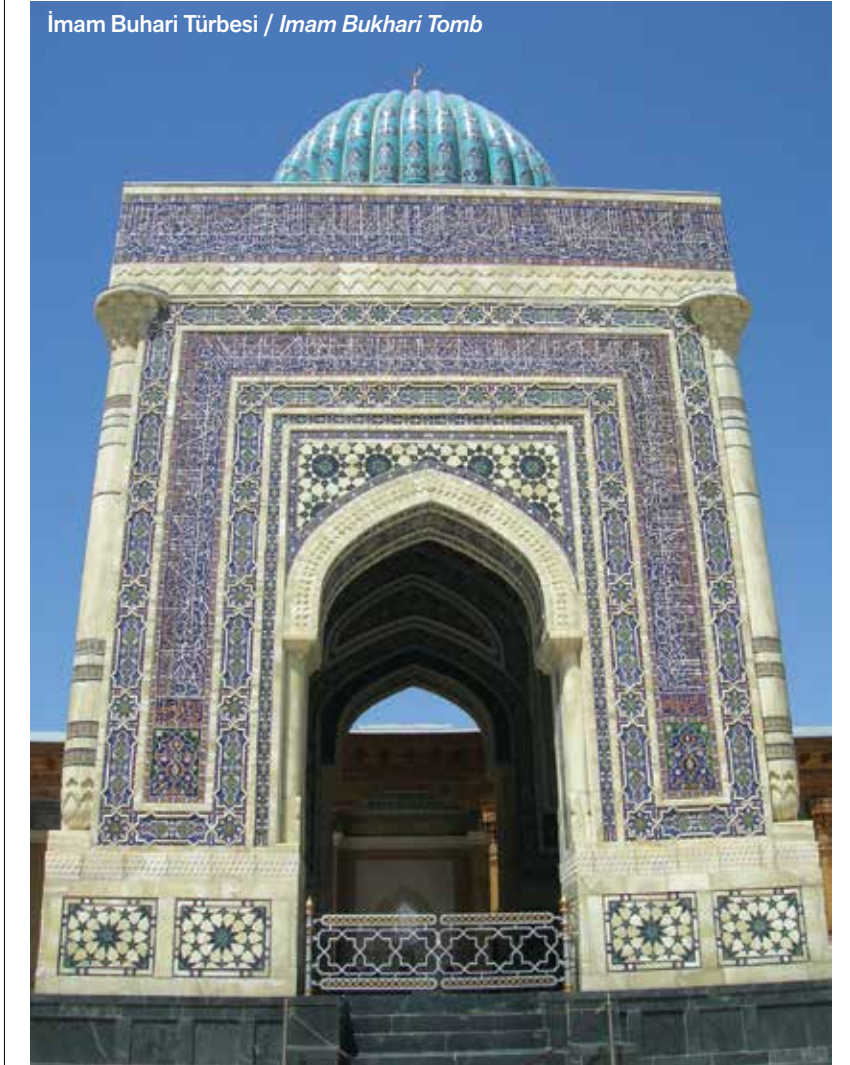
The Registan Square has become the symbol of Samarkand. This symbol is comprised of three grand madrasahs that face one another. The first of these was founded by Uluğ Bey in 1420 and is named after him. With the work of Uluğ Bey, Kadızade-i Rûmî from Bursa, Ali Kuşçu and Gıyasüddin Cemşid at this madrasah, the foundations of our modern day astronomy was set. Uluğ Bey, engraving the hadith that 'to learn knowledge is obligatory for all men and women' on the crown door of this madrasah, actually illustrates the philosophy of a civilisation.

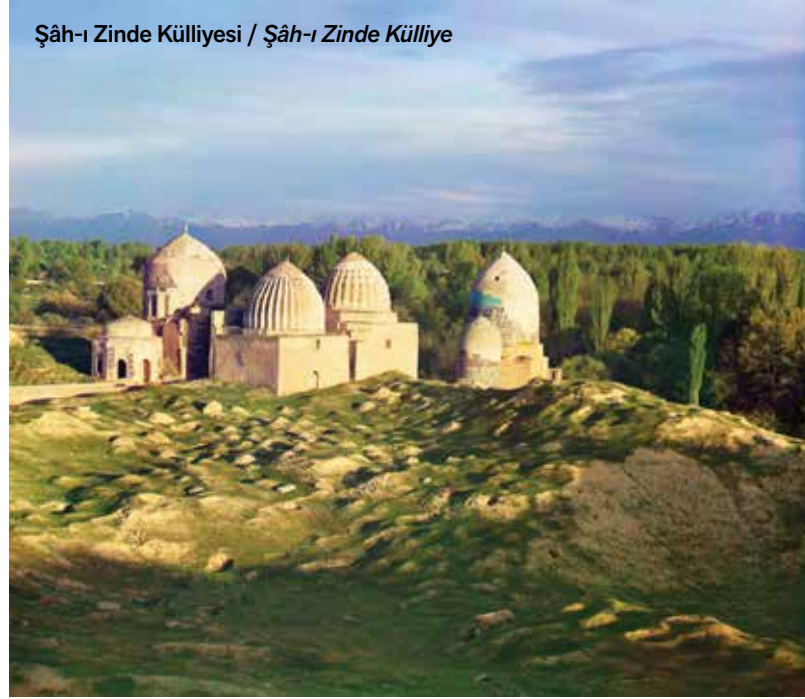
Another structure that stands as a resource for Uluğ Bey's teachers and students is the observatory that he had ordered Kadızade-i Rûmî from Bursa and

► Uluğ Bey, hayatı boyunca birisi Semerkand'ta, diğeri Buhara'nın merkezinde ve bir de Gucduvan'da olmak üzere üç medrese inşa ettirmiş.

► During his lifetime, Uluğ Bey built three madrasahs; one in Samarkand, the other in central Bukhara and the last one Gucduvan.

İmam Buhari Türbesi / Imam Bukhari Tomb

Çünkü tarihe kazınan bu cansız şahitler, dilini anlayabilene çok şeyler söylemek için sabırsızlıkla taliplilerini beklediklerini hal diliyle haykırıyorlar.

Semer kand'ı Semer kand yapan, onun tarihî hikâyesini en müşahhas şekilde ortaya koyan başka güzide eser de Şâh-ı Zinde namıyla meşhur külliye dir. Bir tepe üzerinde kurulu külliye de kimlerin mezarları yok ki: Peygamberin yeğeni Kusam ibn Abbas, Emir Timur'un komutanlarından Tuğluk Tekin ve annesi, Emir Timur'un kız kardeşi Şirinbike Ağa, ablası Türkan Ağa ve onun kızı Şâdmülk Ağa... Emir Timur'un hanımı Tuman Ağa da yaptırdığı bir mescit ve kendi kabriyle akrabalarının yanındaki yerini almıştır. Uluğ Bey, bir vefa örneği göstererek Bursa'dan Semer kand'a göçen hocası Kadızade-i Rûmî'yi ailesinden ayırt etmemiş, onu da bu aziz mekâna defnetmiştir. İki muhteşem kubbeli mezar, Şâh-ı Zinde'nin her yanından kolaylıkla görülebilmektedir. Sadece Türklere değil, tüm insanlığa dost ve kardeş olan Özbeklerin "mihman (misafir), atandan uludur" atasözünü neden terennüm ettikleri, bu manzara karşısında daha iyi anlaşılıyor...

Ve Gûr-ı Emir... Yeşim taşından yapılmış mezarıyla büyük Emir Timur, evlatlarının ve torunlarının tam ortasında ebedî istirahatgâhında... Dedesinin en büyük mirasçısı ve ismi aydaki bir kratere verilmiş Müslüman hükümdar ve Alim Uluğ Bey ise hemen onun ayakucunda yatmaktadır. Emir Timur'un hocası Seyyid Bereke, Emir'in başucunda, kendisinden sonra tah-tı devralan oğlu Mirza Şahrüh ise sol yanında metfundur.

Buharay-ı Şerif der, tarihî kaynaklar Buhara için. Nasıl denmez ki... Minâre-i Kelân (Büyük

► **Semer kand'ı Semer kand yapan, onun tarihî hikâyesini en müşahhas şekilde ortaya koyan güzide eserlerden biri de Şâh-ı Zinde namıyla meşhur külliye dir.**

► **The Şâh-ı Zinde Külliye (a social complex), an iconic structure, is the concrete proof of what makes Samarkand and its history.**

Gıyasüddin Cemşid to build. Uluğ Bey's famous work on astronomy titled 'Zic-i Kürekâni' or 'Zic-i Sultani' have come to life with the observations he made here. Surely one cannot help but have many questions of why and how when visiting these monumental sites. As these lifeless witnesses that have been engraved into history are impatiently trying to explain so much to those that will understand their language.

Another unique structure that voices the historical story of Samarkand is the Şâh-ı Zinde Külliye. Built on a hill, this külliye bosoms the graves of the Prophet's nephew Kusam ibn Abbas, Emir Timur's commander Tuğluk Tekin and his mother, Emir Timur's sister Şirinbike Ağa, his older sister Türkan Ağa and her daughter Şâdmülk Ağa... Emir Timur's wife, Tuman Ağa, has nestled next to her family by building a masjid here, and later being buried there too. Showing great loyalty towards his teacher Kadızade-i Rûmî from Bursa, Uluğ Bey also buried his teacher in this very spot considering him of his own family. The two magnificent domed graves can easily be seen from all over Şâh-ı Zinde. The renowned hospitality of the Uzbeks towards not only the Turks but to all humanity with their saying 'Mihman atandan uludur' (A guest is nobler than your ancestor) is evident when one visits this site.

And the Gur-e Amir... With his mausoleum made from nephrite stone, Emir Timur lays right in the middle of his children and grandchildren... Uluğ Bey; Emir Timur's greatest heir, Muslim emperor and scholar whose name has been given to a crater on the moon also rests at the feet of his grandfather. Emir Timur's teacher, Sayyid Bereke, is buried above him, while his son Mirza Şahrüh, who came to power after him, lays to his left.

Bukhara is called the Buharay-ı Sharif in historical resources. How can you not do so... Thousands of years ago, the Minâre-i Kelân (The Big Minaret), guided caravans travelling through The Kızıl Kum Desert (The Red Sand) just like a light house and invited them to Bukhara. The Han or Cuma Mosque and madrasah and the Mîr-i Arab madrasah are situated around the area surrounding Bukhara. In 1918, when Istanbul was occupied, the Uzbeks had gathered around the Minare-i Kelan and protested the occupation of Istanbul.

İsmail Sâmânî's tomb stands tall as one of Bukhara's historical symbols. Once you travel towards the north of the city and come to the Kasr-ı Ârifan village, you will realise that right in front of a structure the cars slow down. Do not be surprised, as Bahâüddin Nakşbend's tomb is located here and out of respect, the Uzbeks slowly drive pass their Sufi leader. Next to the grand tomb made from marble, the original four minaret tomb remains intact.

If you happen to pass by or have the chance to visit Bukhara, the ancient capital city of knowledge

Minare), binlerce yıl öncesinde tıpkı bir deniz feneri gibi Kızılkum çölünde seyahat eden ker-vanlara yol göstermiş, onları Buhara'ya davet etmiştir. Çevresindeki meydanda, Han veya Cuma Camii ve Medresesi ile Mîr-i Arab Medresesi yerleşmiştir. 1918'de İstanbul işgal edildiği vakit, dost ve kardeş Özbek halkı, Minâre-i Kelân'ın çevresinde toplanarak İstanbul'un işgalini bu meydanda protesto etmişlerdir.

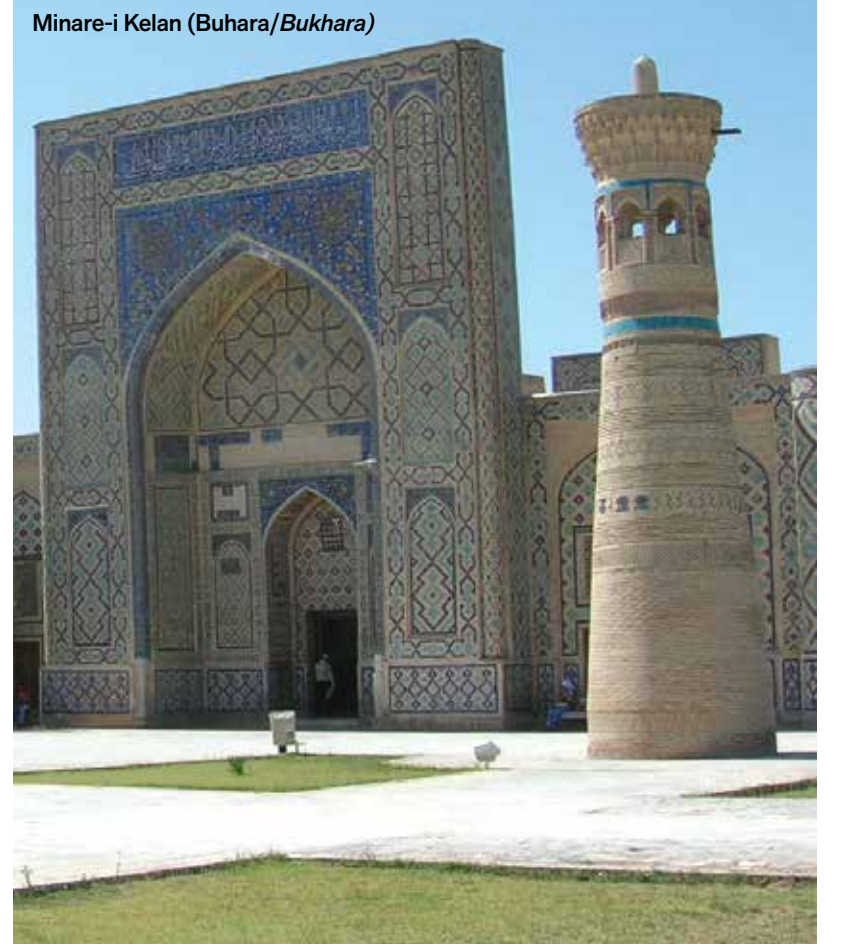
İsmail Sâmânî'nin kabri, Buhara'nın tarihî nişanelerinden birisi olarak dimdik ayakta durmaktadır. Şehrin biraz kuzeyine yönelip Kasr-ı Ârifan köyüne geldiğinizde, seyir halindeki araçların, bir yapının önünde birden yavaşladıklarını ve çok yavaş bir şekilde bu kompleksin önünden geçtiklerini görürseniz, sakın şaşırmayın. Zira burası Bahâüddin Nakşbend'in türbesidir ve bu durum, Özbek halkının büyük mutasavvıf Nakşbend'e duydukları derin saygının bir işaretidir. Mermerden yapılmış büyük mezarın yanında, kabrin dört küçük minareli orijinali de muhafaza edilmiştir.

Yolu, ilmin ve maneviyatın kadim payitahtlarından Buhara'ya düşenlerin, Gucduvan'ı mutlaka görmesi gerekir. Uluğ Bey, hayatı boyunca birisi Semer kand'ta, diğeri Buhara'nın merkezinde ve bir de Gucduvan'da olmak üzere üç medrese inşa ettirmiştir. Gucduvan'daki medreseyi, Hâcegân-Nakşbendiyye'nin önde gelen mutasavvıflarından Abdülhâlık Gucduvânî'nin kabrinin hemen önüne yaptırmıştır. Aslında Uluğ Bey, Gucduvan'ı ziyaret edecekler için burada öyle bir iz bırakmıştır ki İslâm medeniyetini zirveye taşıyan ruhu, tabiri caizse Gucduvan'a nakşetmiştir. Bu manzara Timurlu Rönesans'ı ve bugün artık gördüğü kabul neticesinde literatürdeki yerini almış olan Özbek modeli tabirlerinin manasını ve tarihî köklerini izah etmesi adına çok anlamlıdır. İlmin ve maneviyatın, insanın mütemmim cüzleri oluşu... Özbekistan Cumhurbaşkanı Sayın İslam Kerimov'un modern Özbekistan'ın fikri temellerini ortaya koyduğu ve *Yüksek Maneviyat Yenilmez Güç* adını verdiği eserinde de ilmi ve manevi terbiyeye sık sık vurgu yapılması, bu ideale verilen önemin ve bilge bir anlayışın göstergesidir.

Ata babaların yadigârlarını ziyaret etmenin bir karz (borç) değil, farz olduğuna inanır Özbekler. Bu nedenle olsa gerektir, sadece Semer kand'ta, Buhara'da değil, Taşkent'te, Hive'de, Hokand'ta, Nemengan'da, Karşı'da (Nesef), Özbekistan genelindeki dört binden fazla tarihî eser ve alan, ülke yönetimi tarafından özel politikalarla korunmaktadır. Ziyaret ettiğiniz yerlerdeki temizliğin, düzenin ve emniyetin yanında, göreceğiniz samimi misafirperverlik, Özbek halkına karşı minnet duygunuzu bir kat daha artıracaktır.

and spirituality, make sure you see Gucduvan. Throughout his life, Uluğ Bey builds three madrasahs – one in Samarkand, one in Bukhara and the other in Gucduvan. The madrasah in Gucduvan was constructed right in front of the tomb of Hâcegân-Nakşbendiyye's most renowned sufis, Abdülhâlık Gucduvânî. Indeed Uluğ Bey has left such a significant mark here in Gucduvan for those who would visit it that, the spirit that crowned the Islamic civilisation is seen here. This is very important in terms of understanding the Uzbek Model's meaning and historical roots as well as understanding the Timurly (Tamerlane) Renaissance. Knowledge and spirituality being man's complementary parts... The Uzbek President Kerimov stresses knowledge and spirituality in his book 'Yüksek Maneviyat Yenilmez Güç' (Exalted Spirituality, Invincible Power) in which he emphasises the importance of these terms and the importance of wise understanding.

Uzbeks believe that visiting the inherited monuments from your ancestors is not an option but an obligation. Hence, the Uzbek government has special policies to protect more than 4000 historical monuments and sites not only in Samarkand and Bukhara, but those also in Tashkent, Hive, Kokand, Namangan and Nesef. Surely, your gratefulness towards the Uzbeks will increase once again when you visit these sites and see order and cleanliness throughout, as well as when you experience the hospitality of the Uzbeks.

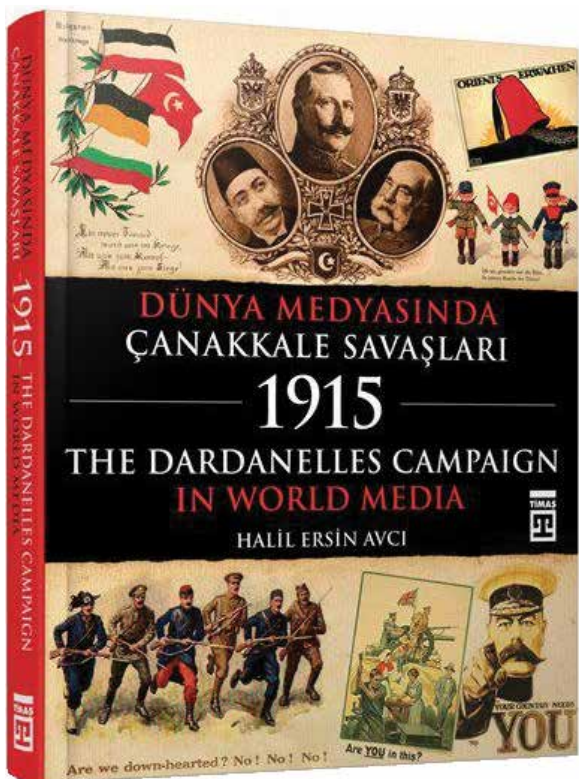
Minare-i Kelan (Buhara/Bukhara)

KİTAP ZAMANI

Time of the Book

✍ Yazar / Author: Raif Kalem

DÜNYA MEDYASINDA ÇANAKKALE SAVAŞLARI 1915 / HALİL ERSİN AVCI

1915 Dardanelles Campaign in World Media / Halil Ersin Avcı

Halil Ersin Avcı'nın kaleme aldığı dünya medyasında Çanakkale Savaşları, bir savaşın top ve tüfekten daha fazla şey anlattığını ortaya koyuyor. İnterneti bir kenara bırakın. Radyo ve televizyonun olmadığı zamanlarda Çanakkale Savaşı'nın nasıl yankı bulduğu, yazılı ve görsel basında da savaş verildiği açık ediliyor. Çanakkale Savaşları ile ilgili dünya basınında yayınlanmış binlerce karikatür, propaganda afişi, illüstrasyon ve kartpostal türü betimlemenin Türkiye'yi ilgilendiren 800'den fazlası 10 yıllık bir çalışmanın neticesinde bir araya getirilmiş. Kronolojik sırayla ve Türkçe - İngilizce açıklamalarıyla Çanakkale Savaşı'nın bambaşka bir yönünü göreceksiniz...

Halil Ersin Avcı's book titled '1915 Dardanelles Campaign in World Media' illustrates that war is more than just cannons and rifles. Putting the internet aside, even before the times of television and radio, it can be seen how the Gallipoli Wars were covered in detail in the written media. As a result of a 10-year effort and hard work, thousands of caricatures, propoganda posters, illustrations, postcards that describe the Gallipoli Wars in relation to Turkey have been put together in more than 800 pieces in this book. You will see a very different aspect of the Gallipoli Wars with both Turkish and English explanations, in chronological order...

GELİBOLU GÜNLÜKLERİ / JONATHAN KING

The Gallipoli Diaries/ Jonathan King

Ödüllü Tarihçi Dr. Jonathan King yaklaşık 11 yıldır 1. Dünya Savaşı ile ilgili kitaplar yazıyor. Özellikle Gelibolu ve Batı Cephesi konularında uzmanlaşan Avustralyalı King, *Gelibolu Günlükleri* isimli kitapta 25 Nisan 1915'teki Gelibolu Çıkarması ile başlayan harekâtın son gününe kadar savaşta askerlerin sarsıcı dünyasını anlatıyor. Zorlu hava şartları, hastalıklar ve her gün silah arkadaşlarını gömen askerlerin ruh halleri gibi Gelibolu'nun çetin koşullarını göz önüne seren kitap, Türkler ve Anzaklar arasındaki insani hissiyata yakından bakıyor.

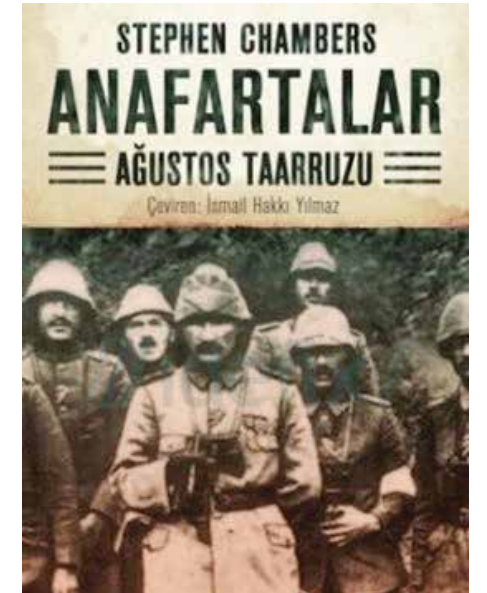
Awarded historian Dr. Jonathan King has been writing about World War I for the past eleven years. In his book titled 'The Gallipoli Diaries', the Australian historian notably specialising in Gallipoli and the Western Front, explains the traumatic worlds and experiences of the soldiers starting from the Gallipoli Campaign on April 25th, 1915 till the last day of the operations. The book unfolds details about the difficult weather conditions, illnesses, the psychology of the soldiers who had to bury their friends everyday as well as the tough conditions of Gallipoli describing as well the humane feelings between the Turkish and Anzac soldiers.

ANAFARTALAR: AĞUSTOS TAARRUZU / STEPHEN CHAMBERS

Suvla: The August Offensive / Stephen Chambers

Mustafa Kemal'i tarih sahnesine çıkartan, muharebelerin geçtiği yer olarak bilinen Anafartalar'a yapılan çıkarmanın önemi çok büyük. Stephen Chambers'ın kaleme aldığı eserde 1915'in Mart ayında denizden geçemedikleri Çanakkale'de ve nisan ayında Arburnu ve Seddülbahir bölgelerine yapılan çıkarmalarda başarılı olamayan İtilaf Kuvvetleri'nin son bir gayretle ağustos ayında Anafartalar'a yaptıkları çıkarmayı derinlemesine ele alıyor. Eserin muharebe sahası rehberi şeklinde düzenlenmiş olması, Anafartalar muharebelerinin geçtiği alanda görülmesi gereken yerler, mezarlıklarla ilgili bilgiler ve ayrıntılı rotaların yer alması da oldukça dikkat çekici.

The importance of the offensive on Anafartalar (Suvla), the place where the battle took place and where Mustafa Kemal was steadily placed on to the stage of history, is undeniable. Stephen Chambers profoundly discusses the offensive on Suvla in August after the unsuccessful attempts of the Allied Forces trying to enter Gallipoli through the seaway in March and the offensive on Arburnu and Seddülbahir in April. The fact that the book is arranged like a guide to the battlefields, the recommended places to visit, information on graves and details on routes draws quite the attention of the readers.

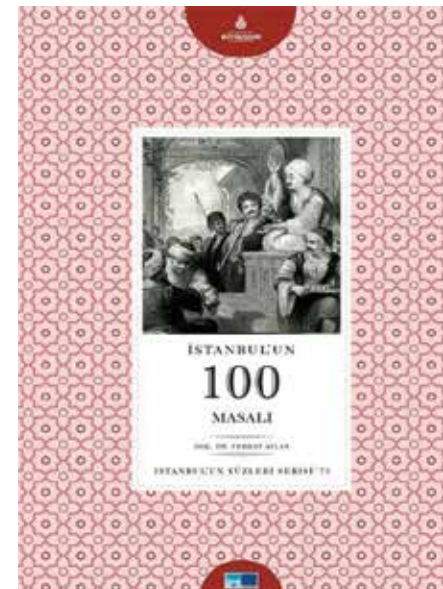

İSTANBUL'UN 100 MASALI / FERHAT ASLAN

The 100 Tales of Istanbul / Ferhat Aslan

Masal denildiğinde akllara hemen çocuklar geliyor. Masalların sadece çocuklar için üretilen ve aktarılan bir tür olmadığı, sözlü anlatımın kültür tarihi açısından önemli bir yere sahip olduğunu hatırlamak için İstanbul'un 100 Masalı'nı okumak gerekiyor. Farklı kaynaklar derlenerek yeniden yorumlanan masalların bazıları, "Keloğlan ve Padişah", "Kız Kulesi'nin Sultanı", "Heyyamola", "Kırk Şehzade ile Yedi Başlı Ejderha" ve "Yeşil İnci." İstanbul'un 100 Masalı, unutulmuş masal kültürünü yeniden hatırlatıyor.

When speaking about tales, children are the first to come to mind. In order to understand that tales are not only written for and narrated to children and that verbal narrative is just as important in terms of remembering cultural history, one ought to read 'The 100 Tales of Istanbul'. Some of the included works that have been compiled from different resources and reinterpreted include: 'Keloğlan ve Padişah' (The Bald Boy and the Sultan), 'Kız Kulesi'nin Sultanı' (The Sultan of the Maiden Tower), 'Heyyamola' (Heave Ho!), 'Kırk Şehzade ile Yedi Başlı Ejderha' (Forty Princes and the Seven-Headed Dragon) and 'Yeşil İnci' (Green Pearl). 'The 100 Tales of Istanbul' brings back Istanbul's forgotten culture of tales.

Nakkaşhâne

İlk Kez Türkiye'nin Misafiri Oldu

Nakkaşhâne Visits Turkey for the First Time

**BASIN YAYIN BİRLİĞİ
TARAFINDAN, CNR EXPO KİTAP
FUARININ İKİNCİSİ DÜZENLENDİ.**

THE SECOND CNR EXPO BOOK
FAIR HAS BEEN ORGANISED BY
THE PRESS AND BROADCASTING
UNION.

Yazar / Author: Raif Kalem

Fuar, 27 Şubat-8 Mart tarihleri arasında, 250 yayınevi ve 600 markanın katılımıyla gerçekleşti. Fuarda, Yunus Emre Enstitüsü "Nakkaşhâne: Osmanlı Sarayında Kitabın Serüveni" canlandırma ve atölye programları ile Masal Analarından Anadolu Masalları ve Bir Hoş Sadâ isimli resim sergisi düzenledi.

The Expo took place between February 27 and March 8, with the participation of 250 publishers and 600 brands. Our institution, The Yunus Emre Institute, held a reenactment and workshop titled: 'Nakkaşhâne: The Journey of the Book in the Ottoman Palace' and art exhibitions titled Anatolian Tales by the Mothers of Tales and A Lovely Sound.

BUDAPEŞTE'DEN SONRA TÜRKİYE'DE

Nakkaşhâne ilk kez Kanuni Sultan Süleyman döneminde Topkapı Sarayı'nda kurulmuştur. Nakkaşhânedeki süsleme sanatçıları, ressam ve nakkaşlar bir arada çalışır; hem sanat eseri üretir hem de talebe yetiştirirlerdi. Burada icra edilen sanatlara büyük önem verilir ve geliştirilmesi için her türlü destek sağlanırdı. Hat, tezhip, minyatür, ebru, çini ve cilt gibi sanatların uygulanmasıyla çok değerli eserler ortaya çıkarılır, böylece değerli kitaplar aynı zamanda birer sanat eserine dönüşürdü. Yunus Emre Enstitüsü tarafından 2014 yılında, Türkiye'nin onur konuğu olduğu Uluslararası Budapeşte Kitap Festivali için hazırlanan Nakkaşhâne, Türkiye'de ilk kez, CNR Expo Kitap Fuarı'yla izleyicilerin karşısına çıktı. Yunus Emre Enstitüsü'nün hazırladığı "Nakkaşhâne: Osmanlı Sarayında Kitabın Serüveni" isimli programda, Osmanlı döneminde kitap üretim süreci uygulamalı olarak gösterildi. Geleneksel kitap sanatlarının, alanında usta sanatçıların icrasıyla canlı performansla gösterildiği programda dönemin müziği, kıyafetleri ve atmosferi de yansıtıldı. Kitabın hazırlanma sürecinin mürekkebinde hattına, süslemesinden cildine kadar gösterildiği programda atölye çalışmaları ile ziyaretçiler de sanatları uygulama imkânı bulurken geleneksel usulle üretilmiş eserlerden örnekler de sergilendi.

ÇOCUKLARA ANADOLU MASALLARI

Gazi Üniversitesi Türk Halk Bilimi ve Uygulama Merkezi sanatçıları Emine Çakır ve Berfin Sıla Kepez "Masal Analarından Anadolu Masalları" programlarıyla fuar boyunca çocukları masalların dünyasında gezintiye çıkardı. Bunun yanı sıra Yunus Emre Enstitüsü'nün dünyanın farklı noktalarında yer alan Türk Kültür Merkezlerinde gerçekleştirdiği programlardan renkli karelerin yer aldığı Bir Hoş Sadâ fotoğraf sergisi de fuar süresince fuaye alanında yer aldı. On gün boyunca devam eden fuarda Yunus Emre Enstitüsü standında ziyaretçilere enstitü hakkında bilgi verilirken, kurumun düzenlediği tüm etkinlikler ziyaretçilerin beğenisini kazandı.

► Nakkaşhâne, CNR Expo Kitap Fuarı'yla Türkiye'de ilk kez izleyicilerin karşısına çıktı.

IN TURKEY AFTER BUDAPEST

'Nakkaşhâne' was first built at the Topkapı Palace during the reign of Sultan Suleiman the Magnificent. Ornament artists, painters and muralists would work together at the 'Nakkaşhâne', both producing works of art and training students. Much importance was placed on the art undertaken here and all forms of support for further improvement was provided. Through calligraphy, illuminated manuscripts, marbling, tile and ceramic arts, and binding, unique and valuable pieces of art were created and as a result valuable books would each be transformed into a work of art. Nakkaşhâne, organized by the Yunus Emre Institute in 2014 for the International Budapest Book Festival, where Turkey was the guest of honour, was brought to the Turkish audiences for the first time with the CNR Expo Book Fair. At the programme titled 'Nakkaşhâne: The Journey of the Book in the Ottoman Palace' which was prepared by the Yunus Emre Institute, the book production process during the Ottoman era was demonstrated. Traditional book art was demonstrated by professional artists while the music, attire and atmosphere of the era was reflected. Aside from exhibiting examples of art that were produced with traditional methods and showing every step of the art from its ink to calligraphy, ornamenting to binding, visitors also had the chance to try the applications themselves.

ANATOLIAN TALES FOR CHILDREN

Emine Çakır and Berfin Sıla Kepez from the Turkish Folklore Research and Application Center of Gazi University took children on a journey into the world of tales with 'Anatolian Tales from the Mothers of Tales' throughout the exhibition. Furthermore, a photograph exhibition titled 'A Lovely Sound', consisting of photographs taken during programs arranged by the Yunus Emre Institute at the Turkish Culture Centres all over the world, were on display throughout the fair. While information was provided to the visitors by the Yunus Emre Institute at this exhibition that was held for ten days, all of the events organized by the Institute received the appreciation of the visitors.

► Nakkaşhâne performed for its Turkish audience for the first time with the CNR Expo Book Fair.

“Gülzâr-ı Vefa”

Kulakların Pasını Sildi

“Gülzar-ı Vefa” Enchants Its Audience

Yazar / Author: Seniha Demir

YUNUS EMRE ENSTİTÜSÜ, DÜNYADA TÜRK MÜZİĞİ İCRA EDEN TOPLULUKLARI TÜRKİYE'DE KONUK ETMEYE DEVAM EDİYOR.

THE YUNUS EMRE INSTITUTE CONTINUES TO HOST IN TURKEY, GROUPS THAT PERFORM TURKISH MUSIC FROM ALL AROUND THE WORLD.

Almanya, Fransa, Belçika ve Türkiye'den virtüözlerin oluşturduğu genç müzik grubu Lâmekân Ensemble, Yunus Emre Enstitüsü'nün himayesinde 27 Şubat Cuma akşamı Boğaziçi Üniversitesinde Osmanlı saray müziğinden örneklerle eşsiz bir ziyafet gerçekleştirdi.

Konserde III. Selim, Küçük Mehmet Ağa, Zekâi Dede, Tatyos Efendi ve Tanburi Cemil Bey gibi önemli bestekârların eserlerinden oluşan bir repertuvarla dinleyicilerini Osmanlı dönemi İstanbul'una götüren topluluk, 2011 yılında Belçikalı Müzikolog ve Udi Tristan Driessens tarafından kuruldu.

Ünlü Tamburi Celalettin Çelik'in misafir sanatçı olarak eşlik ettiği ve Tristan Driessens (ud), Ruben Tenenbaum (keman), Muhittin Kemal Temel (kanun), Simon Leleux (bendir, daire), Robbe Kieckens (kudüm, tef), Rıdvan Aydın-ı'dan (ney, Vokal) oluşan Lâmekân Ensemble konserini yaklaşık 500 davetli ilgiyle dinledi.

Under the organisation of the Yunus Emre Institute, the Lâmekân Ensemble, a young group composed of virtuosos from Germany, France, Belgium and Turkey, carried out a unique music feast at the Bosphorus University on Friday, 27 February with samples of music from the Ottoman Palace.

The group founded by Belgian musicologist and udi Tristan Driessens, took listeners to the era of Ottoman Istanbul with a repertoire comprised of pieces belonging to important composers like Selim III, Küçük Mehmet Ağa, Zekâi Dede, Tatyos Efendi and Tanburi Cemil Bey.

Approximately 500 guests listened to the Lâmekân Ensemble concert, which also hosted a guest musician, famous tambour artist Celalettin Celik, together with the group comprising of Tristan Driessens (ud), Ruben Tenenbaum (violin), Muhittin Kemal Temel (zither), Simon Leleux (frame drum), Robbe Kieckens (kudüm, tambourine), and Rıdvan Aydın-ı (reed flute, vocalist).

► Lâmekân Ensemble, önemli bestekârların eserlerinden oluşan bir repertuvarla dinleyicilerini, Osmanlı dönemi İstanbul'una götürdü.

► The Lâmekân Ensemble, took listeners back to Ottoman Istanbul with a repertoire comprised of various pieces from important composers.

Nevruz Şenliği **Viyana**'da

Nauruz Festival in Vienna

ÜLKEMİZİN DEĞERLERİNİ DÜNYAYA TANITAN YUNUS EMRE ENSTİTÜSÜ, AVRUPA'DA GERÇEKLEŞTİRDİĞİ ETKİNLİKLERLE NEVRUZ BAYRAMI'NI KUTLADI.

THE YUNUS EMRE INSTITUTE, WHICH PROMOTES THE VALUES OF OUR COUNTRY, CELEBRATED THE NAURUZ FESTIVAL WITH VARIOUS ACTIVITIES IN EUROPE.

Yazar / Author: Enes Talha

Yunus Emre Enstitüsü ile TÜRKSOY'un birlikte organize ettiği Nevruz Bayramı, Viyana'nın tarihi Hofburg Sarayı'nda kutlandı.

Nevruz gösterisinde Türkiye'nin yanı sıra; Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Türkmenistan ile Rusya Federasyonu'ndan Altay, Başkurdistan, Hakasya, Tataristan, Yakutistan, Tuva Cumhuriyeti ve Moldova'nın da aralarında bulunduğu ülkelerden 80 sanatçının katıldı. Programda Türk dünyasına özgü türküler seslendirilip halk oyunları sergilendi. Sanatçılar, Türk dünyasının kültürel zenginlik ve çeşitliliğini yansıtırken, geleneksel folklor ekipleri de ülkelerine özgü danslarını sergiledi.

The Nauruz Festival, organised in conjunction with the Institute of Yunus Emre and TURKSOY, was celebrated at the historical Hofburg Palace in Vienna.

Many folk songs and dances peculiar to the Turkic world were performed at this programme, in which 80 artists from Turkey as well as Azerbaijan, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Uzbekistan, Turkmenistan, and Altai, Bashkortostan, Khakasia, Tatarstan, Yakutia, the Republic of Tuva and Moldova from the Federation of Russia attended. While the performers presented the cultural prosperity and diversity of the Turkic world, the traditional folk groups displayed the unique dances of their countries.

"DELIVERING THE DIFFERENCE
IN THE TOUGHEST PARTS OF THE WORLD"

AZERBAIJAN TURKMENISTAN GEORGIA
KAZAKHSTAN UZBEKISTAN KYRGYZSTAN
TAJIKISTAN SOMALIA ETHIOPIA YEMEN

**Halkbank
is Turkish for
people's bank**

and
as Turkey's
leading
SME bank,
we are
very proud
to deserve
our name.

 HALKBANK

halkbank.com.tr

> Productive Turkey's Bank